

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.
Inserati: do 30 petih vrst 2 D, do 100 vrst 4 D 50 p, večji inserati
petih vrst 4 D: notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
ulica št. 5, pritično. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1-50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
12 mesecev		v Ljubljani	po pošti		
6	120	Din 240—	Din 240—	Din 360—	
3	60	120	120	180	
1	20	60	60	90	
		20	20	30	

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 3 po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Beogradska kriza in Slovenci.

Beogradska vlada je zašla v hudo krizo. Danes ali jutri se lahko verifikirajo radičevski mandati in nastopi čas usodnih zvez, novih pravcev notranje politike. Tudi če vlada odkloni trenutno verifikacijo in jo odloži na poznejši čas, ostane situacija: ali volja vlada ali nova delovna koalicija. V vsakem slučaju nastane za Slovence, za napredne Slovence vprašanje posledic tako izpremenjene situacije v Beogradu in v Sloveniji.

Vsak dan poročamo o najmanjših izpremembah opozicijskega bloka in o drobnih dogodkih narodne skupščine, na to glavno vprašanje, ki se približuje naprednim Slovincem in ki pomeni zanje biti ali nebiti njihove bodoče politične aktivnosti pa smo očitno pozabili. V ospredje vseh kombinacij in tudi poznejših z radikali stopa namreč SLS. Tega početja se očitno ne zavedamo in čakamo samo na kuriozni vladni padec, ne misleč, kaj bo z vsemi tistimi gospodarskimi, političnimi in kulturnimi interesi, ki jih zagovarjajo napredni Slovenci že desetletja in ki so v glavnem državotvornega značaja. — Vsak dan čitamo, kako se pogaja gosp. Korošec s temi in onimi skupinami, kako se približuje radikalom, jutri demokratom, kako napoveduje klerikalno avtonomijo in pripravlja popolnoma nove duševne razmere v Sloveniji. Dr. Korošec ne paktira v Beogradu s strankami iz državotvornosti, iz ljubezni do edinstva in svobode, marveč samo radi lokalnih teženj, ki nočejo drugega, kakor povratak k predvojni duševni in politični diktaturi SLS. Dr. Korošecovo prizadevanje gre za tem, da se v Beogradu prerine v ospredje, da vstopi v bodoče kombinacije in da končnoveljavno pritrji klerikalno organizacijo na teren nove države. — Gosp. Korošec ne mika makedonsko vprašanje, ne zanima ga Skadersko jezero in vojvodinske žitnice. Ne mara široke države in problemov enotnega političnega, gospodarskega in upravnega življenja. Hoče samo avtonomijo Slovenije, da vzpostavi strahovladno klerikalno stranko in davčne vijake zakonodajne avtonomije čisto po vzorcu beogradskega vlad in po primeru ljubljanskega občinskega sveta.

Napredni Slovenci dr. Korošcu na to pot ne moremo slediti. In to baš v trenutku ne, ko simpatiziramo s stvarnimi korekturami, ki se pripravljajo v Beogradu v državni upravi. V tem oziru smo za absolutno kritiko in še za koristnejše ustvarjanje in soupravljanje države. Narodno in državno edinstvo je aksiom, ki ga ne majamo. V Beogradu po krivici menijo, da so

prečanski kraji večinoma v rokah separatistov. Bodoče volitve pokažejo popolnoma izpremenjeno sliko. V prečanskih krajih je dovolj strank, dovolj državljanov, dovolj nacionalistov in idealistov, ki so pripravljeni na branik narodnega in državnega edinstva. Ta branik mora prej ali slej zrušiti vse danes razcepljene sile v prečanskih krajih, pa najsi pripadajo na Hrvatsko, v Dalmaciji, v Bosni in v Vojvodini meščanskim krogom, v Sloveniji pa raznim naprednim strankam in jakemu omladinskemu pokretu. Te sile niso male. V kritiki in v opoziciji so narasle do prav velikega obsega in danes je treba samo še skupne parole in enotnega vodstva, pa lahko organizacija in nov polet teh razkropljenih sil zareže nove brazde prečanske politike in prečanskega javnega življenja. Nikdar ne sme v sosednih hrvatskih oblastih zavladati demagog Radic, da nam od tamkaj diktira svojo kolebavo, nepreračunljivo, zmedeno in absolutistično ter v skrajni meri protidemokratsko voljo. Hudo bi bilo za slovensko gospodarstvo, za slovensko industrijo in trgovino, za naše denarstvo, za uvozne kontingente vsakdanjih živil, da nas vladajo iz Zagreba po denarnih močeh in po budimpeštanskih metodah. In še huje bi nam bilo, da pri demokraciji pod stopalo reaktiviramo in socialno zmedeno klerikalizma, ki ubija narodove gmojne temelje in onemogočuje duševno svobodo.

Taka perspektiva je žalostna, tem bolj, ker klerikalna stranka do danes ni povedala, kako si misli javno politično življenje v Sloveniji po ustanovitvi avtonomije in kako želi ravnati s političnimi skupinami, ki pridejo v manjšino. Ali je voljna vpeljati manjšinske politične principe, kakoršne hvali po svojih listih na zapadnih demokracijah in kakoršnih ne izvaja v ljubljanskem občinskem svetu, kjer v manjšini vztraja pri prosti diktaturi nad očitno večino ljubljanskega prebivalstva.

Tudi iz teh javno-demokratskih ozirov moramo z vso odločnostjo odkloniti rešitev, ki naše javno življenje sili v klerikalni obrazec in onemogoča vsako svobodno duševno delovanje. Ljubljansko univerzo in vse slovensko šolstvo bi klerikalna stranka podredila škofi in teologiji.

Ali naj vpricho te situacije držimo roke križem in naj dočakamo take čase v komaj priborjeni in ustanovljeni veliki zajednici z Hrati Hrvati in Srbi? Ali naj pustimo beogradske krizo na miru in gosp. Korošcu prosto pot? Tu morajo pač naše napredne stranke na najširši nacionalni podlagi razmisliti

tol propovedano idejo naprednega bloka in ji dati eno vrhovno nalogo, eno vseobvezno smer aktivne uveljavljanja naprednih slovenskih in sorodnih nacionalnih sil na Hrvatskem v Beogradu in na državnem vodstvu. Za tako kombinacijo je treba dobro volje, široke ljubezni za državo, odločnega odpora proti nakanam klerikalnega avtonomizma in Radicevega separatizma, treba je globokega političnega vpogleda

v naše istinite gospodarske in kulturne interese ter zmisel za usodni trenutek, v katerem se nahajajo slovenske oblasti ter vsi prečanski kraji in cela država v sedanjem trenutku, kajti poleg državnega in narodnega edinstva, ki je v nevarnosti, nam preti hrvatsko zasužnjevanje ter odcepenje od bratov Srbov, doma v Sloveniji klerikalna »demokracija« po predvojnem programu, »socializem« pa Zaloškem vzorcu.

Pogled po svetovni politiki.

Jubaland.

Prosluli »Patto di Londra« je povzročil Rimu že bridke skrbi. Sedaj se vrti zopet po glavah italijanskih državljanov paragraf 13. omenjene aprilske pogodbe iz leta 1915., kateri govori o kolonialnih kompenzacijah. Italijani so si zapisali pri Angležih in Francozih veliko bodočnost in razsežno moč, predno so vstopili v vojno. Takrat so sanjali o krasnih kolonijah, ki jim padejo v roke po vojni pri razdelitvi nemške afriške posesti. Ali prišlo je vse drugače in svoj čas tako proslavljeni »Patto di Londra« je bil že neštetokrat proklet. Kolonije so si razdelili italijanski prijatelji. Angleži in Francozi, Italijani niso dobili doslej še nič. Obljubljeni jim je severni kos britske vzhodne Afrike, nazvan Jubaland, z malim pristaniščem. Ozek svet, raztezajoč se od brega v notranjost. Ker je ostala Italija pri egiptovski meji praznih rok, je iskala oškodovanja zato pri Jubalandu, predlagajoč priklopitev jugozapadne lorilanske pokrajine. Ali Angleži so rekli: ne. To se ni skladalo z njihovimi transafriškimi železniškimi načrti. Scialoja in Schanzer nista nič opravila in tudi Mussolini je v italijanski zunanji politiki napram Angležem zelo majhen gospod. Jubaland je še vedno kolonialna kompenzacija v zraku. Sicer se je Anglija že leta 1920. izrekla za nekako provizorično določitev meje okoli Jubalanda, toda pozneje je to stvar spravljala celo v zvezo z vprašanjem Dodekaneza, katerega tudi vsebuje londonska pogodba. Angleži so mojstri v odlašnji in izgovorih. Italijani ne zmorejo napram njim nič. Ko je bil lani angleški kralj v Italiji ter se ji je globoko klanjal in jo proslavljal z izbranimi besedami, so mislili v Rimu: sedaj pa vendar dobimo Jubaland. Pa ga še niso dobili. Vsed Howard-Buryjeve interpellacije v angleškem parlamentu se znova razpravlja o Jubalandu in italijanska časopisna javanja so zelo ostra. Italija je imela preveč posla s Snežnikom, Zadrom in Reko, pa je pri tem zamudila udeležbo pri razdelitvi nemških kolonij. Pod številko 13. so bile zapisane italijanske kolonialne kompenzacije. Kakor se ka-

že, je številka 13. v londonskem paktu za Italijo zelo usodna. Jubaland pomeni za njo razžaljenje in omalovaževanje njenih vojnih žrtv. Za tako malenkost, kakor je ta kos afriške zemlje, ki je padel z zavezniške mize, s kolonialnim plenom bogato obloženo, mora modelovati Italija že peto leto in še ni nič dosegla. Preveč se je bila zagledala v Adrijo in preveč usmerila proti Vzhodu, pa so njeno jadransko slabost spretno zase izkoristili njeni dobri zavezniki. »Patto di Londra« tepe Italijane, pa jih bo še tepel.

Pričakovana Rusija.

Nihče ne ve, kakšna bo, samo pričakuje se nova Rusija. Nova bo, boljševizem propade in bodoči obraz Rusije izkleešje revolucije in evolucije. Prorokovati in risati prihodnost, je težka stvar. Kdor se loti takega posla, mora imeti pred seboj že dobro izražene znake za svoje napovedovanje. Paleologue, bivši francoski poslanik v Petrogradu, misli, da lahko s tednega temelja pripoveduje o preobratu, katerega se boje vsi člani sovjetske vlade. Rusija potrebuje nujno inozemskih kreditov, pa v obilni meri. To se sicer tudi naglašja pri sklepanju dogovorov, h katerim boljševiški vladarji prav pridno vabijo vse v poštev prihajajoče države. Paleologue meni, da kakor hitro ne pride tuj kapital sovjetski državi tvorbi in pomoč, izbruhne kriza. Predznaki za nevarnost so že tu. Vzbudile so se zopet antisemitske strasti. Zidie to čutijo in v strahu pred pogromi kolikor mogoče na tihem zapuščajo rusko zemljo. Boljševiki bi ugnatili, hoteč se rešiti, nahujskati mase proti Židom in prišlo bi do stranskega klanja. Paleologue napoveduje z eksplozijo antisemitizma izbruh vojaškega udara na sovjetsko vlado, katere razpade na mah. Sledila bi daljša doba nasilstva, anarhije in bede. Pri zgradbi nove Rusije bi v prvi vrsti odločevalo dejstvo, da tvorijo 93% ruskega prebivalstva kmetje, kateri ne dajo na nikak način več iz rok zemlje, ki jo jim je prinesla revolucija. Ali to je vendar nekaj, kar je v odličnem prilogu boljševikom! Paleologue trdi enako kakor

češkoslovaški politik dr. Kramar, da de jure-priznanje ne pomeni boljševikom nič drugega nego novo bazo za kredit-ske operacije. Kdor ima kaj preveč, naj jim posodi, nova Rusija pa — in ta pride, tako podčrtava Kramar — ne prizna takih dolgov. Zagotvetno Rusija! Koliko belih las je že zakrivila raznovrstnim evropskim mislecom. Pa tudi z vpoštevane ruske strani smo čuli te dni rezko kritiko o boljševičem režimu. Na diskusijskem večeru »Faubourga« v Parizu je predaval Miljukov, prejšnji vodja kadetske stranke in po strmo-glavljenju carizma prvi zunanji minister. Miljukov je izjavil, da mora pred javnostjo ožigosati sovjetski režim, kakor je svoj čas obtoževal nasilstva rusko avtokracijo. Absolutizem je namestil absolutizem. Isti revolucionarji, ki so bili leta 1905. deportirani v Sibirijo, ječe danes po sovjetskih zaporih. 380.000 pristašev komunizma vlada nad 130 milijoni Rusov. Izmed pristaškega števila je 8000 odgovornih činovnikov in med temi jih je 12, ki imajo vso oblast v rokah. Nova gospodarska politika ne pomeni nikakega zblizevanja k državnim pravilom buržuazije, ker je privilegirano stališče delavskega razreda nerazvezno združeno z ruskim gospodarskim sistemom. Nemci so imeli od svoje rapalske pogodbe dalje dovolj časa, da so preizkusili, kako delo je mogoče na ruskih tleh in s kakim uspehom. Produkti, ki jih je nakupila družba za uvoz blaga in izvoz surovin, so bili znatno dražji kakor enako blago iz neboljševiškega inozemstva. Nemci opuščajajo svoje koncesije, izjavljajoč, da zadevajo v notranjosti na nepremostljive zapreke. Transportnih sredstev ni. Miljukov se sklicuje na dr. Beneša, ki je rekel: »Ako kdo išče gospodarskih prednosti v današnji Rusiji, se vara. Razmere so take, da bo treba dela mnogih let, predno bo mogoče pričakovati gospodarskih rezultatov.« Končno je s trditvijo dr. Kramarja in Paleologue, da sovjetska vlada išče priznanje de jure v glavnem v svrhu nabave velikih kreditov ali današnjih ruski vladi kaj posoditi, se pravi samo utrjevanje boljševiškega režima in izpostavljanje se novim finančnim prevaram. Vsi navedeni trije politiki utegnejo imeti prav, da se boljševizem ne bo držal, marveč da se razvije za njim nova Rusija, katere se vstali. Treba torej pomagati, da se pospeši preobrat! To pa se more zgoditi le z živahnimi duševnimi in materialnimi stiki med Rusijo in osredno ter zapadno Evropo. Rusija sili proti zapadu. Torej naj se ji evropski interesanci ne odtegujejo, ker v resnici vse evrop. države potrebujejo Rusijo. Obnovno stremljenje Evrope naravnost ukazuje zveze z Rusijo. Naloga evropskih državnikov pa je, da se s temi zvezami dá pomoč

Sven Elvestad:

57

Dama v borbi z dvema

»No, prav.« je šepnil Krag in se delal, kakor da bi se bil popolnoma zgrudil v naslanjač, »udajam se v svojo usodo. Toda dokazal Vam bom, da sem pogumen človek. Zaka! pa mi niste dovolili zadnje izbire, ki se jo daje ljudem naše vrste?«

»Na kakšno izbiro mislite?«

Krag se je delal, kakor da bi zbiral svoje zadnje moči za kretanje roke, ki bi naj izražala njegovo misel. Zločinec ga je razumel.

»Vi mislite, da bi naj napravil konec s tem, da bi vas ustrelil,« je mrmral in se dvignil. »Prav toda danes moram misliti samo na svojo lastno korist.«

Segel je po klobuku. Krag je molčal in buil s polzaprtimi očmi v njega. Zločinec se je pripravljal, da zapusti sobo.

»Predno poteče ena ura, sem že daleč preko hribov in dolin.« je povdarjal. »In v tem kovčegu, ki ga tu puščam, ni ničesar, kar bi moglo radevedne ljudi spraviti na moj sled. Nihče ne bo izvedel, kdo je bil rentier Kraus in kam se je napotil. Zavidam Kristijanito za ta misterij.«

Pogledal je na svojo uro in potem na Kraga. Nato je pripomnil:

»Morda je vendar bolje, ako počakam še nekaj minut.«

Hotel je biti popolnoma zasiguran. Med tem je Krag že premagal učinek izpitnega strupa. Sedaj je tudi vedel, kakšen strup je to bil. Strup ni bil morilen, pač pa je ohromilovoč vplival na živce in zastrupljenec je lahko več ur ležal v stanju, podobnem spanju.

Za enkrat se je Krag hlinil, ker si ni bil na jasnem, je-li mislil Francoz resno, ali ga hoče samo preizkusiti. Poleg tega se je Krag čutil še preslabega, da bi stopil z njim v odkrit boj. V svoje zadoščenje je opazil, da se mu moči polagoma vračajo.

Tako sta potekali dve minuti. Naenkrat se je Francoz nasmešnil in stopil k njemu. Dotaknil se je Kragove glave z dvema prstoma.

»Dragi prijatelj,« je dejal, »dobro ste se držali. Ali me lahko spoznate?«

Zločinec je z vso hitrostjo vzel iz svojega žepa malo stekleničko, natočil par kapljic v kozarec vode in vili to vsebino Kragu v usta. Krag je polagoma oživel in ko je dobil še novo porcijo osvežujoče medicine, je smotril svojega tovariša s pogledom, izvirajočim vzbujajočo zavest. Francoz je zadovoljno prikimal.

»Dobro,« je dejal, »da se zopet zavedate. Bal sem se že, da sem Vam dal preveč.«

Asbjörn Krag se je dvignil in stal s tresočimi se koleni pred Francozom. Ta je nehote odstopil za korak.

»Ali ste jezen name?« je vprašal. Toda zdelo se je, kakor da bi bil detektiv zaenkrat samo še zmeden. Z rokami se je prijel za senca, kakor da bi hotel zbrati svoje misli.

Končno mu je postalo jasno, kaj se je dogodilo. In njegov obraz je izražal jezo in užaljenost. (Asbjörn Krag je bil izborni igralec.)

Francoz je Kragu ponudil roko, ki pa jo je ta odklonil.

»Dvomili ste v mojo poštenost, s tem ste mi delali krivico.«

»Ne, ne, motite se,« je odgovoril Francoz. »Morda se še ne zavedate jasno vsega, kar se je dogodilo. Sicer pa obžalujem, da sem Vam dal tako močno dozo. Ako prav prevdarite, uvidite, da imam v načrtu še zelo važen posel tu v mestu.«

»Po tem bi ne smeli odpraviti od sebe prijateljev, ki Vam hočejo pri tem poslu pomagati,« je užaljeno izjavil Krag.

»To tudi nikakor ni moja volja,« je odločno izjavil Francoz, »toda jaz moram šele preizkusiti nove ljudi, s katerimi sem stopil v zvezo.«

»A, tako,« je pomirljivo mrmral Krag. »Bila je torej samo preizkušnja.«

»Ali ste sedaj o tem na jasnem?«

»Ako govorite ves čas o izdajstvu,« je odgovoril Krag, »vendar ne morem vedeti, da mislite na nekaj drugega.«

»Hotel sem Vas, kakor rečeno, samo preizkusiti,« je odgovoril lopov in znova ponudil Asbjörnu Kragu svojo desnico. In to pot mu je detektiv segel v roko.

»In kako je uspela ta preizkušnja?« je vprašal Krag in se delal, kakor da bi se zadovoljno smehljaj.

»Izvrstno,« je odgovoril Francoz. To sredstvo sem že preje uporabljal pri ludeh, katerih značaj sem hotel natančneje spoznati. Nekateri se silno razburijo in se vedejo, kakor divjaki. Drugi mirno obsede, kakor Vi, čim so si na jasnem, da bi vse drugo ostalo brezuspešno. Prav takšne flegmatične ljudi jaz potrebujem.«

Zločinec je pogledal na uro.

»Povejte mi sedaj,« je dejal, »ali se je Vam zdelo dama doli v dvorani lepa?«

»Dama, ki ste jo imenovali gospo Sonjo in ki je bila v pisateljevi družbi?«

»Da, ona mislim.«

»Prav lepa je in zelo interesantna.«

»Ali bi jo radi spoznali?«

»Zelo rad.«

»Sedaj je točno opolnoči,« je dejal zločinec, »pred eno se morate seznaniti z njo.«

preobraževanju Rusije in da se ne zgo-
di to, da bi po teh zvezah ruski komu-
nizem zajel vso Evropo. Miljukov mi-
slil, da je moskovskim doktrinarnim
slejkopreji cilj: Evropa in da tega cilja
ne nameravajo opustiti.

Mirovno delo.

Aristide Briand je govoril. Od jan.
1922. je molčal. Njegov sedanj veliki
govor v Carcassonu je zvenel po vsej
Franciji. Briand je talentiran politik in
publika ga ljubi, ker se v njem lepo
združujejo odlične lastnosti francoske-
ga plemena. Duhovit je in brušeno so
njegove misli, ostro je očrtana njegova
sodba. Govoril je o notranjih potrebah
v državi, potem se je okrenil na zuna-
njo politiko. S povdarmom je apeliral na
Društvo narodov, da se mora nekaj
zgoditi, da za dobe zaupanja do njega
tudi oni, ki doslej še oklevajo. Vojaške
odredbe niso vedno pravo sredstvo za
reševanje problemov. Razmere morajo
spraviti človeštvo do pameti, da zapo-
stavi samoljubje domovinskemu bla-
gru. Pred vsem pa mora biti Francija
predbojevnica za mir. Francija ne sme
hoteti nobene nove vojne, francoska
zunanja politika mora biti prežeta s
sporazumevanjem in pomirjevanjem.
Nemški listi z zadovoljstvom beležijo
Briandovo izvajanje in pravilo, da je
Briandovo ministrstvo edino po vojni
pojmovalo mednarodni pomen repara-
cijskega vprašanja. Briand pa gotovo
ni govoril zato, da bi ga Nemci hvalili.
marveč izrazil je mirovno željo franco-
skega ljudstva pred volitvami. To željo
naj bi upoštevali nemški politiki in se
odločili za korake, ki bi res pričali o
nemški volji za sporazum. Tako pa je
Stresemann zopet zahteval od Francije,
da naj ona prizna nemško reparacijsko
voljo. Francoski tisk pripominja k temu,
da je slaba volja Nemčije že štiri leta
skandalizirala svet. Tudi Stresemann za-
sleduje tezo, po kateri bi se Nemčija od-
tegnila svojim obveznostim. Ako bi
Nemčija hotela nastopiti pošteno pot,
potem bi bilo lahko Macdonaldu in Po-
incareju priti do prijateljskega dogovo-
ra, ki bi trdno držal in po katerem bi
bilo mogoče Evropo konsolidirati. Mac-
donald išče v Parizu neporušno zvezo
z Londonom in jo smatra za edini pravi
temelj vsemu bodočemu obnovnemu
delu v Evropi. On naglašja, da pokažejo
Zedinjene države naklonjenost Evropi

tako, ki bosta mogli Anglija in Fran-
cija ne več v sporih, marveč v enotnosti
stopiti pred njo, pripravljeno z vzajem-
nimi žrtvami odpraviti trpljenja narov-
dov. Ameriška vlada premotriva že da-
lje časa možnost za sklicanje svetovno-
gospodarske konference. Inicijativo bi
morala dati Anglija. Tudi Macdonald si
namislija kot končni cilj svoje politike
mednarodno zborovanje. Za vse take
namene pa je predvsem potrebno očis-
čenje atmosfere, da vznikne na dan
medsebojno zaupanje. Do tega pa je
najbrže še dolga pot. Saj provzroča
Macdonaldu nemale skrbi francosko ob-
oroževanje, pred vsem v zraku, in v
svojem pismu na Poincaréja je povdar-
il, da problem varnosti ni zgolj fran-
coski problem, ampak je evropski. Fran-
cija organizira tudi nove srednjeevro-
pske države. Oboroževanje na vseh
koncih in krajih in Anglija se enako
krepko oborožuje. Svojo pomorsko
silo izkazuje sedaj zlasti v Sredozem-
skem morju. Macdonald se kljub vsemu
temu drži razorožitvene misli in meni,
da bo morda vendar mogoče v par de-
setletjih udeležiti razoroženje in vstvari-
riti obligatorično razsodno inštanco. V
to svrhu treba zanesti zaupanje med na-
rode. Macdonaldu narekuje prizadeva-
nje za doseg rednih odnosov med
deželami še posebna okolnost, to je ve-
lika nezaposlenost na Anglijskem. Pol-
drugi milijon ljudi je brez dela, dočim je
po službenih izkazih v industriji name-
ščenih toliko, kolikor leta 1913. To je
nevarno ognjišče v angleški notranji po-
litiki, zunanja pa bi lahko odpomogla.
Strašne težave zato pa Macdonald s
prisrčnostjo pozdravlja vsak mirovni
pokret. Pred dnevi so zborovala v Pa-
rizu francoska mirovna društva pod
predsedstvom bivšega ministrskega
predsednika Painlevéja. Na shodu je
prišlo do svečanih manifestacij za mir.
Prečitale so je tudi Macdonaldovo po-
zdravno pismo. Francoski pacifisti po-
zivalo javno mnenje, da vspricho straš-
nih težkoč, pod katerimi trpe zmago-
valci kakor tudi premaganci, prizna, da
obstoja največja vseh dolžnosti in naj-
dragocenejša vseh dobrin za narode
kakor za posameznike v delu za mir in
vzdrževanje miru... Se vedno je šikla
mirovna misel, ne more naprej in razvoj
ji zasta, ker na poti pred njo se gro-
madi orožje poleg orožja.

Glasovi z Dunaja.

Cerkiško in Nežidersko jezero. — Mednarodni vzorčni sejem
od 9. do 15. marca na Dunaju. Sovjetska Rusija na sejm. —
»Slovanske besede« na Dunaju.

Na Dunaju, 4. marca 1924.

Čital sem načrt o osušenju Cer-
kiškega jezera. Opozorjam interese
na enak načrt o osušenju mnogo večje-
ga Nežiderskega jezera (Neusiedler
See) v sedanjem Burgenlandu ali Gra-
dišču, v katerega bližini se nahaja tu-
di nekaj velikih hrvatskih vasi. — To
jezero je podobno Cerkiškemu, samo
da voda ne izginjava redno, ali ako iz-
gine, se ne prikaže nekaj let. Tako se
je zgodilo menda zadnjič pred nekako
60 leti, ki je ostalo suho nekaj let. Na
dnu je silno rodovitna zemlja, sam naj-
boljši humus. Grof Esterhazy je znal ta
svet izborni izkoristiti. Pred dobrimi
30 leti so že nastali prvi načrti za osu-
šenje, ki se pa niso izvršili. Zdaj pa se
neka družba strokovnjakov in inžener-
jev resno bavi s tem vprašanjem. —
Prva težava pa tiči v tem, da sedmina
jezera spada pod Madžarsko. — Av-
strija si mora torej to sedmino šele pri-
dobiti potom drugih koncesij. S tem bi
pridobila do 80.000 jutov narodovneje-
še zemlje, ki bi bila nasebno pripravna
za sladkorno repo; tako bi Avstrija kri-
la večji del svoje sladkorne potrebe. —
Ne dvomim, da bi dosedanje proučeva-
nje tega vprašanja ne moglo veliko ko-
ristiti načrtom za osušenje Cerkiške-
ga jezera.

Od 9. do 15. t. m. bodo imeli na
Dunaju že šest mednarodni vzorčni se-
jem. Ogrone so pripravili, ki nekečaji
vse dosedanje. Mesepalast (bivše ces.
konjušnice itd.), Rotunda in novi dvor
bodo služili tem prireditvam v nočnem
obsevu. — Jesenski sejem je posejilo
čez 100.000 tujcev, med temi je bilo čez
50.000 kupcev iz 62 držav vsega sveta.
Prvo mesto je zavzela Češka, drugo
Nemčija, tretje Jugoslavija, potem Ogr-
ska, Italija, Poljska, Rumunja itd. —
Za spomladanski sejem je prijavljen
veliko več razstavljalcev in posejnikov.
Zanimivo je, da daje največ posejnikov
in kupcev Češkoslovaška republika. To
dela pač sosesčina, stare zveze in na-
vade in pa interes...

Letos na posebno zanimivost ruski
paviljon poleg Rotunde, ki bo velik čez
300 kv. metrov. Sejma se udeležijo: Zve-
za poljedelskih zadrug, osrednja zve-
za kooperativnih zadrug, Moskovski
zunanji trg, sindikat z usnjem, sindikat
za kožuhovine, trust tovarov gumij,
petročja in sindikat za izvoz žita. Raz-
stava bo obsegala: surovine vseh vrst;
kože, ščetine, konjska dlaka, čeva, skor-
ja, lan, konoplje, zdravilna zelišča, su-

Trgovci, obiščite VIII. mednarodni
vzorčni velesejem v Pragi!

Pojasnili in legitimirali dajo
Češkoslovaški konzulat Aloma Company
Ljubljana Ljubljana

Vojna napoved radikalne stranke opoziciji.

Ustanovitev bloka gotovo dejstvo. — Demokratije za blok. —
Važna izjava demokratskega kluba. — Izročitev pooblastil
sledi danes.

— Beograd, 8. marca. (Izv.) Kakor
smo že kratko javili, je radikalni klub
za včeraj ob 16. popoldne sklical svoj
plenarno sejo, na kateri je izključno
razpravljalo o notranje-političnih pro-
blemi in o nadaljni taktiki v borbi stran-
ke proti opoziciji. Kakor so nekateri
člani radikalnega kluba uveravali Vaše-
ga dopisnika, je bila ta seja spontana
manifestacija za nadaljevanje doseda-
nje politike in je pomenjala skrajno od-
ločnost kluba, da nadaljuje borbo za
ohranitev narodnega in državnega edin-
stva. Radikali so pripravili nastopiti
proti nepriateljem narodnega in držav-
nega edinstva in ti načelni ideji braniti
z vsemi sredstvi.

Ministrski predsednik Nikola Pašić
je podal daljšo poročilo o položaju in o
akciji opozicijskega bloka, izjavlja-
joč, da so nameni opozicijskega bloka
ne samo zrušiti sedanjo vlado, mar-
več tudi ustvariti v državi kaos na ško-
do notranje konsolidacije in na škodo
državnega edinstva. Radikalna stranka
kot borilnica za to državo, ne sme nik-
dar in nikjer dopustiti, da bi prišlo do
kaosa in mora torej sprejeti napoveda-
ni boj.

Koncem svojega poročila je Pašić
pozval člane radikalnega kluba, da so
vsi vedno zbrani na disciplino, z apelom,
da se začasno spravijo z dnevnega reda
v stranki vsi medsebojni spori in osebni
prepirlji, ker je nastopil zelo važen mo-
ment, ko se treba braniti spošne drž-
javne in strankne interese. Koncentri-
rati je treba vse sile, ker nastopa mo-
ment, ko se prečne gorčeva borba proti
vsem ostalim skupnam. V tej borbi bo
stranka nastopila z gesli: »Državno in
narodno edinstvo! Državna konsolida-
cija! Proti separatizmu! Proti avtono-
mizmu!« Tu so mišljene vse skupine
ustanovljenega bloka z radičevci in
zemljoradniki vred.

Razvila se je zelo živahna debata.
Seja je trajala od 16. do 18. zvečer. V
debatu so posegli med drugim posl.

Prva faza akcije za padeč vlade zaključena.

Kratka in važna seja radikalnega kluba. — Pašić odločen
sprejeti boj proti vsem opozicijskim skupinam.

— Beograd, 8. marca. (Izv.) V vseh
parlamentarnih in političnih krogih ozna-
čajo včerajšnji dan za eden najznačilnej-
ših in na političnih dogodkih na bogat-
ejših dni v naši parlamentarni zgodovini
od 22. decembra 1923. naprej, ko je
bila razbita dotedanja demokratsko - ra-
dikalna koalicija. Včerajšnji dan je bil v
marsičem še pomembnejši in za nadaljni
razvoj političnih dogodkov dalekosež-
nejši. Ustvarila se je usoda ne samo
parlamenta, marveč tudi nadaljnjih naših
notranjih prilik.

V parlamentu je bila koncentrirana
ves dan pozornost vseh politikov in pa-
rlamentarcev na mirno, objektivno in
strogo parlamentarno debato v demo-
kratskem klubu. Radikali so z nestr-
nostjo pričakovali izida glasovanja o
bloku in vsebino komunikacije. Ves dan
so bili skoraj neorijentirani. Se vedno
so računali, da se zadnji moment blok
razbije in da ne bo ustvarjena trdna
podlaga za parlamentarno akcijo bloka.
V tem oziru so bili pozneje razočarani.
Važni sklepi demokratskega bloka so
materijalno in formalno odobrili blok.

Dopolne od 9. do 13. in popoldne od
16. do 19. je trajala velika politična de-
bata v demokratskem klubu. Predsednik
kluba Davidović je napravil pametno
potezo, ko je pred pričetkom debate za-
hteval od vsakega posameznega člana, da
naj pove jasno in odkrito svoje stališče
in da naj se brez vsakih pomislekov iz-
razi »za ali proti bloku«. Nekateri de-
mokratski poslanci so bili res nekoliko
razburjeni zaradi zadnje resolucije
HRSS o Makedoniji, toda zatrdila po-
slanca Predavca so jih pomirila. Pribi-
čevičeva skupina ni stvarno proti bloku
in je za sodelovanje z radičevci, vendar
pa imajo tovariši Pribičevci svoje po-
misleke napram takozvanim »zajedni-
čarjem v Hrvatskem bloku«.

Točno ob 19. zvečer je bila seja de-
mokratskega kluba končana. Pred klub-
sko dvorano na hodnikih narodne skup-
ščine so se zbrali množično politiki,
parlamentarci in novinarji. Opažati je
bilo povsod nestrnost in radovednost.
Bil je skoraj pravi naval proti dvorani.
Vsi so zahtevali komunikacije in kratko
vsebino sklepov. Prvi je izstopil iz dvo-

Mihajlo Ranković ki je izjavil, da
bodo njegovi tovariši in somišljeniki
spoštovali načelo strankine in klubske
discipline, čeprav vodilo odločen boj
proti korupciji, od katerega ne odneha-
jo, dalje posl. Jovan Cirković in po-
slanec Jovo Vujić, ki je zahteval ko-
rektno postopanje ministrov, poslanec
Žujević, ki je omenjal težkoče vlade
z ozirom na novo nastalo situacijo. Po
končani seji je bil izdan kratek komuni-
ke te-le vsebine:

»Radikalni klub je imel danes po-
poln plenarno sejo, na kateri so se po-
svetovali o situaciji. G. Pašić je podal
daljšo ekspozé o položaju. Po kratki de-
bati je radikalni klub soglasno in z od-
bravljem vzel na znanje mišljenje g.
Pašića. Izrazilo mu popolno zaupanje
v njegovo nadaljno delo. Seja se je pre-
tvorila v pravo manifestacijo in je klub
g. Pašiću priredil ovacije.«

— Beograd, 8. marca. (Izv.) V svo-
jem ekspozéju je g. Pašić ljuto napadel
poleg voditeljev opozicijskega bloka
Radica, ki skuša na vsak način poru-
šiti edinstvenost države. Pašić tudi ne
more verovati, da bi »mogli« posl. Pribi-
čevci in njegovi tovariši po svoji lepi
proštnosti vstopiti v zvezo z Radičevci,
ki še vedno želi polom te države.

— Beograd, 8. marca. (Izv.) Iz vseh
poročil in informacij je danes razvidno,
da hoče radikalna vlada s pomočjo svo-
je stranke voditi odločno in ljuto borbo
proti demokratom, zemljoradnikom, mu-
slimanom, klerikalcem in radičevcem.
Ta boj tudi danes napoveduje glavni or-
gan radikalne stranke. Med drugim veli
»Samouprava«, da se radikalna stranka,
ki je na svojih plečah vadno nosila tež-
ko borbo za edinstvenost države, dobro
zaveda svoje odgovornosti za bodočo-
nost države. V tej borbi ne bo odnehala
in ne bo podlegla. List kratko izjavlja v
situacijskem članku, da radikali stav-
ljajo sedaj za nalogo: »odločno borbo
vseh prijateljev države proti vsem se-
paratizmom!«

Parlamentarni račun o meči bloka.

Številčno razmerje med blokom
in radikali.

— Beograd, 8. marca. (Izv.) V pa-
rlamentarnih krogih danes postavljajo
o številčnem razmerju med blokom in
radikali ta račun:

1. Blok kot parlamentarna skupi-
na: demokratje 50, Jugoslovenski klub
24, muslimanski klub 18, tedaj skupaj
92 zanesljivih glasov.

2. Bloku naklonjene opozicijske
skupine: zemljoradniki 11 glasov, 1 Čr-
nogorec-separatist, 2 Dalmatince-Hrva-
ta (nekateri disidenti ni mogoče pri-
števati v to skupino, ker navadno gla-
sujejo z radikali), tedaj skupaj 14 gla-
sov.

Blok torej razpolaga v zbornici s
106 glasovi.

3. Radikali z džemijetom in Nemci
razpolagajo v najboljšem slučaju s 129
glasovi.

Da parlamentarni blok more majo-
ritizirati sedanjo radikalno večino, je
potreba, da pride v narodno skupščino
najmanj 30 radičevcev; tako bi nasto-
pilo razmerje 136 : 129.

Anglija odklanja samostojno Makedonijo.

— London, 7. marca. (Izv.) »Times«
pribojčuje zelo obširen članek o polo-
žaju na Balkanu in osebno o odnosih
med našo kraljevino in Bolgarsko. Čla-
nek odobrava korak bolgarske vlade,
da je preprečila akcijo makedonskih
četašev z aretacijami Makedoncev na
Bolgarskem. Aretiranih je bilo okoli
300 makedonskih revolucionarjev. —
Aretecija je bila pameten in popolno-
ma odobravanja vreden korak. Bolgar-
ska vlada mora storiti vse, da se ohrani
mir na Balkanu. Poročilo dalje naglašja,
da je bila precejšnja napetost med Beo-
gradom in Sofijo za izbruh konflikta.
Končno konstatira članek, da obstajajo
male simpatije za idejo samostojne
makedonske države. Po vojni je na-
stalo zelo mnogo malih držav, ki nepre-
stano kličejo na pomoč in izživajo go-
spodarsko krizo. Položaj Makedonije
je pa tak, da nima pravih pogojev za
neodvisen državni organizem. Makedo-
nija nima nobene solidne podlage za
neodvisen politični statut, ker v kolli-
kor prebivalstvo ne govori grški ali
albanski, je po večini slovanski, ki
govori slovanski dialekt, katerega la-
ko razume Srbi in Bolgar in je torej
neumestno, da bi se v solah in v uradih
moralo zaradi Makedoncev poučevati
poseben slovanski dialekt. Metode To-
dora Aleksandrova označa članek za
teroristične.

Angleški državni proračun in pomnožitev zračnega hroščevja.

— London, 8. marca. (Izv.) Poslanski
zbornici je predložil proračun za aviatiko,
ki se povzbuje napram prejšnjemu za 14 in
pol milijona funtov šterlingov. Celokupni
državni proračun izkazuje izdatkov 785 mi-
lionov funtov šterlingov. Zadnjih 12 mese-
cev je bilo zaračunanih 8 novih zračnih bolnih
ladij in prihodnje leto jih bo še 6. Najno-
vejša tina Angleški vojaški krogi raču-
najo, da bo znašalo angleško zračno hro-
dovie za obrambo domovine 700 avijonov
prve vrste in 500 rezerve.

Pogovarjanje kalifa v Švici

— Trst, 8. marca. (Izv.) Odstavljeni
kalif Medhid je sredi 8. 3. sletaj prisel
z orientekspresom v Trst. Kalifu je pri-
delano malo spremetvo. Zani sta rezervirana
dva vagona s salonom. Kalifu je bilo od
italijanskih oblasti pridržano varnostno
spremetvo od Postojne do Benetk, oziroma
dalje do meje proti Švici.

— Milan, 7. marca. (Izv.) Danes pono-
dne je z orientekspresom prisel semkal
kalif. V mestu se je kalif zamudil četrto ure.

— Pariz, 8. marca. (Izv.) Po poročilu iz
Zeneve je angorska vlada odstavljenu
kalifu plačala vožnjo za nje in spremetvo
do Berna. V Bernu se namerava kalif stalno
naseliti kot privatnik ter se posvetiti zna-
nosti.

KRVAVI BOJ V ŠPANSKEM MAROKU.

— Madrid, 7. marca. (Izv.) Položaj v
španskem Maroku je npeet. General de
Rivera je izjavil, da bodo španske čete
pričele veliko ofenzivo proti upornikom.
Po poročilih iz Tanceria so uporniki do-
mačini na dveh mestih prebili špansko
fronto, vrel 500 met. ter zaplenili velike
zaloge živil in 6 novih aeroplanov.

ITALIJANSKI KAPITAL NA POLJSKEM.

— Varšava, 7. marca. (Izv.) Poljska
vlada je sklenila pogodbo z »Banca Com-
merciale Italiana«, s katero dobiva
Poljska posojilo v znesku 100 milijonov lir.
Poljska je za to posojilo zastavila dohodke
tobačnega monopola.

POLOŽAJ NA GRŠKEM.

— Atene, 7. marca. (Izv.) Predsednik
Kafandaros je prisiljen z ozirom na odpor
v republikanskih vrstah odstopiti. Novo
vlado prevzame Papannastazis, ki bo
kratkotrajno proglasil republiko in v po-
sebnem proglašu obvestil prebivalstvo o
vzrokih, zakaj se ne bo vrnilo ljudsko li-
sovanje.

KONEC STAVKE BANČNIH URADNIKOV NA DUNAJU.

— Dunaj, 7. marca. (Izv.) Danes ob 1.
zjutraj so bila poročanja med zastopniki
banč. uradnikov in bančnim sindikatom de-
finitivno s pozitivnimi uspehi končana. Ban-
čni uradniki nastopijo službo šele v pone-
delek 10. t. m. Sporazum je v bistvu dose-
žen na ta način, da so dolžnice blaginjske
ure od 9. popoldne do 13. popoldne s malim
opoldanskim odmorom. Tedenske delovne
ure se povišajo od 41 na 42. Bančni sindikat
je tudi privolil v linearno povišanje plač za
5 odstotkov.

RADIKALI IN SUSPENZIJA KULUKA.

— Beograd, 8. marca. (Izv.) Večina ra-
dikalnih poslancev je Vojvodine in Bosne je
intervinirala pri pravosodnem ministru dr.
Periću in ministrskemu predsedniku Nikoli
Pašiću, da se uvedba kuluka za eno leto
ukine. Na merodelnem mestu so ti radikalni
poslanci dobili začetovilo, da se začasno od-
redi suspenzija kuluka.

Rešimo sokolski Tabor!

Vesti iz Bolgarije.

Mizerija rezervnih častnikov. — Redukcija učiteljev-komunistov.

— Zvišanje državnih izdatkov.

— Sofija, 7. marca. (Izv.) Rezervni častniki, ki spadajo formalno v kategorijo invalidov, žive v velikem pomanjkanju. Prisiljeni, da izstopijo iz armade proti svoji volji in navezani na neznamno pokojnino, nekateri pa celo brez pokojnine, nesposobni za kakšno drugo delo, so takoj po prevratu občutili vse posledice druginje, brezposelnosti in mizerije. Radi svoje vojaške nabrabe in tradicionalnega samoljubja ne morejo prositi v ker ni drugega izhoda, života rijo z neznamno državno podporo in tvorijo proletarijat najnižje vrste. — V narodnem sobranju se je vršila te dni burna debata o vstopu učiteljev - komunistov. Na temelju čl. 83 bolgarske ustave le ministrski svet odstrani iz šol po septembarskih dogodkih vse tiste prosvetne delavce, ki so bili nosilci protidržavne ideje. Vpokojnih je bilo 777 učiteljev in gimnazijskih profesorjev, od katerih na je vlada ponovno sprejela v državno službo 123, ker so bili pomotoma vpokojeni. Zemljorodniki in komunistični poslanci so protestirali proti temu, toda ministrski predsednik Cankov je izjavil, da je ščitil samo državne interese, kajti komunisti v šolah pomeni nevarnost za mir in red v državi. Zakonski načrt o vstopu učiteljev je bil po višini debati sprejet. — Finančno ministrstvo pripravlja proračun za leto 1924-25, ki pride pred narodno sobranje na eni prihodnjih sej. Dočim so znašali državni izdatki predlansko leto 4. lani 5 milijard, doseže letos 6 milijard. Okrog ene milijarde levov potrebuje vlada za kritje reparacijskih stroškov. Vendar pa ostane še nad pet milijard, kar je v primeri z jugoslovanskimi ali romunskimi budžetom zelo visoka postavka. Javnost vznemirja to številka in že sedaj se čujejo protesti.

Politične vesti.

— Načrti opozicijskega bloka.

3 podpisov protokola o ustanovitvi opozicijskega bloka je vprašanje vladne demisije stopilo v najakutnejši štadij. V slučaju, da poda vlada demisijo in da sestavi vlado današnji opozicijski blok, namerava Davidović, bodoči ministrski predsednik, najprvo izvesti nekatere neodložljive zakonske osnutke, tako državni proračun, ki se izpolni s finančnim zakonom in v katerem se odpravi med drugim tudi zloglasni kuluk. Po proračunu se predlože narodni skupščini invalidni zakon, zakon o zemljoradniških kreditih, zakon o centralni upravi, zakon o pobjanju korupcije, zakon o samoupravi, revizija uradniškega zakona. Končno bi nova vlada poiskala s izenačenjem zakonodaje. Takoj nato, ali pa tudi že prej, čim se pokaže nemogućnost skupnega dela, razpiše vlada nove volitve. V novo vlado bi vstopilo 10 demokratov, 3 klerikalci, 2 muslimani in 1 zemljoradnik. Ministrski predsedništvo prevzame Ljuba Davidović, zunanje ministrstvo Marinković, finančno pa Veljković. Klerikalna kandidata sta Korošec in Sušnik ter zastopnik Bunjevcev, muslimanska pa Spaho in Hranica.

— Dr. Brejčevi grehi. Beogradska Samouprava.

objavlja uvodnik o resolucijah SLS. V odgovoru našteva glavne grehe te stranke v zadnjih letih. Samouprava očita dr. Brejcu kot sestavitelju resolucije med drugim sledeče: 1. da smo izgubili nad 200.000 Slovencev, Reko, Skader in Zader in pozneje tudi Pečuh, ker SLS ni hotela pristati na svoječasno Wilsonovo ponudbo, 2. da je dr. Brejč in njegova stranka kriva, da smo izgubili Koroško in da smo se na ta način neznanostno blamirali pred zunanjim svetom, 3. da je dr. Brejč, ko je prevzel deželno predsedništvo v Sloveniji, postal največji centralist in absolutist, da je odpravil vse samoupravne pravice, ki so jih naši kraji imeli še pod Avstrijo itd. Končno očita glasilo radikalne stranke dr. Brejcu, da se njegova stranka veže z navadnimi veleizdajci, ki ponujajo Makedonijo Bolgariji.

— Demokratska omladina v Vojvodini proti sodelovanju z radičevci.

Oblastni odbor demokratske omladine za Vojvodino je imel v Novem Sadu sestanek, katerega so se udeležili poslanci iz vseh krajev Vojvodine. Razpravljali so o politični situaciji. Po vsestranski debati je bila sklenjena resolucija, ki najenergичnejše protestuje proti temu, da bi demokratska stranka sklenila sporazum z Radičevci. Ta protest je bil poslan v Beograd na naslov Svetozara Pribičevića.

— Trgovinski Glasnik o opozicijskem bloku.

Trgovinski Glasnik o opozicijskem bloku, ki ga zavrzuje s sledečim za beogradske kroge značilnim odstavkom: »Za vsakega, ki pozna prilike in razume bitne razlike med težnjami in programi Korošca, Spaha, Radića, Davidovića in njihovih strank, je jasno, da je med njimi nemogoče kak sporazum za skupno vladno delo brez načelnega pristanka na revizijo ustave v smislu pokrajinstva in pokrajinske avtonomije. Ni dvoma in spora o tem, da je najnižja mera vzajemnih koncesij za skupni program opozicijskega bloka na vladi za demokratsko stranko pristaneček, da se Vidovdanska ustava ne izvaja do kraja. Imeli bi torej nekako avstrijsko

»Sistierungspolitik«, v kateri bi igral g. Davidović našega Belcredija. Po politično dete pa ve, kakšen pogubni značaj imajo vsa večja ali manjša, odkrita ali prikrita ukinitja ustave. Težko je misliti, še težje razumeti, da naj taka činjenica ogroža plodove narodne zavesti, državniškega razuma in vojaških vrlin v najsijajnejši perijodi zgodovinskega razvoja našega naroda in naše države. Verovati bi morali v kolebanje vseh sil in lastnosti, ki ustvarjajo zgodovino narodnega in državnega življenja, ako bi se dogodilo, da Korošec, Spaho in Radić lahko, četudi samo za trenutek, zaustavijo in zapeljejo tok naše narodne in državne zgodovine. Ali res misli kdo, da med nami iz teh ali onih osebnih in strastnih ozirov ni danes dovolj umskih, moralnih in srčnih lastnosti, ki so nas doslej izvedle iz največjih potežkoč in da nam morejo ostanki preteklosti, kakršni so pokrajinci, klerikalci in muslimani, prevrniti državo ter jo stisniti v svoje klešče državnega razstrojstva, narodne razjedjenosti in splošne nemoci za napredek? — Klerikalci in »Avtonomisti«.

»Avtonomisti« je pred štirimi leti ustanovil Albin Prepeluh v družbi z Jožetom Petričem in v sporazumu s klerikalci. Dolga leta je »Avtonomist« žvižgal tako, kakor mu je godel oče »Slovenec«. Lani pa je jel »Avtonomist« ubirati druge strune, odkar je stopil v službo Radičeve človečanske republike. Joža Petrič, ki je bil klerikalni eksponent, se je moral preleviti v radičevca ter pisati ne več toliko za avtonomijo, kakor za človečansko republiko. Ker se klerikalci boje, da bi jim pri prihodnjih volitvah radičevci delali zrgo, so prekinili v zadnjem času ljubavne zveze z »Avtonomistom« ter poslali ljuti njegovi sovražniki. Klerikalna stranka sama je nedavno tega izdala zaupno okrožnico na svoje organizacije, v kateri ostro nastopa proti »Avtonomistom«. V tej okrožnici čitamo med drugim: »Če kdo danes prihaja k Vam in bi Vas vabil za kako človečansko republiko, vedite, da nima dobrega namena. Lahko so to ali poslanci Radića, ali pa kakšni slovenski politiki, ki mislijo, da je ljudstvo še vedno tako nezavedno, da bo drlo za tistim, ki bo bolj na široko govoril. Pri nas tudi list »Avtonomist« včasih piše, da je »republikanski«. To je de'oma obrnjeno tudi proti naši stranki, ki o republiku in njeni možnosti bolj resno misli, kakor fisti, ki nosijo to misel na jeziku, — radi agitacije pri nepoučenih ljudeh. Zato tudi o »Avtonomistu in njegovi republiki« ljudi poučite, da ti ljudje v slučaju kakih volitev ne začno delati zgage z geslom republike.« — Ljubezni med »Avtonomistom« in klerikalci je torej konec, čeprav je »Avtonomist« glasilo klerikalnega zaveznika Radića. Slabe šanse za Radić - Koroščevo zvezo! Km pridejo nove volitve v narodno skupščino, si bodo sedanji debeli prijatelji in zavezniki že v laseh, kakor kaže slučaj z »Avtonomistom«.

— Češki kolonisti v Rusiji.

Ze delj časa biva v Moskvi češkoslovaška komisija, ki se dogovarja s sovjetsko vlado o češkoslovaških kolonistih. Pogajanja so že tako daleč uspela, da je ruska vlada voljna prepustiti češkoslovaškim kolonistom 30.000 hektarjev najbolj rodovitne zemlje v Spodnjem Kavkazu in ob Volgi v Samari in Saratovu. Najemnina je malenkostna, davki pa ne bodo presegali davkov ruskih kmetov samih.

— Ruščina diplomatski jezik slovenskih narodov.

Moskovski listi poročajo, da utegne ruski jezik postati diplomatsko občno slovenskih narodov. Ruščina naj bi nadomestila francoščino v diplomatskih razpravah in v diplomatskih pogodbah. Ti listi spominjajo na zadnji sestanek dr. Beneša s Pašičem, ko je češki zunanji minister izročil staremu beogradskemu državniku češki red belega leva z ruskim nagovorom... — Poljska vlada proti industrijem in veleposesnikom. Poljska vlada pripravlja represalije proti industrijem, ki brez povišanja zapirajo tovarne. Enako namerava postopati tudi proti tistim veleposesnikom, ki zanemarjajo dolžnosti napram državi in ki nočejo plačati določenega premoženskega davka.

— Mednarodna konferenca bo reševala hrvaško vprašanje.

Tako z vso resnostjo zatrijuje Radičevci glasilo »Slobodni dom«. Ta mednarodna konferenca, nia kateri se bo sklepalo o novi preureditvi Evrope, se bo baje vršila spomladi, in na tej konferenci se bo pretresovalo, tako radi Radić, tudi hrvaško vprašanje, »ako do tedaj ne bo z notranjim sporazumom rešeno na popolno zadovoljstvo hrvaškega naroda.« Novo evropsko konferenco, ki bi reševala hrvaški problem, je že opetovano napovedoval Stjepan Radić, toda ostalo je vedno pri tej napovedi. Tudi to pot je Radičevci prorokovanje samo pesek v oči nerazsodnim čitateljem »Slobodnega doma«.

— Spor med Rusijo in Japonsko.

Med Rusijo in Japonsko je izbruhnil resen spor. Sovjetska vlada je preko svojega zastopnika v Vladivostoku spo-

ročila japonski vladi, da ne mara trpeti predstavnikov japonske vlade na ruskih teritorijah, to pa radi tega, ker se je sovjetska vlada prepirala, da japonska vlada noče s sovjetsko vlado rednih odnosov, kljub številnim pozizkusom od strani Moskve.

— Sovjeti najeli notranje zlato posojilo. S posebnim dekretom so te dni sovjeti razpisali notranje zlato posojilo v znesku 100 milijonov rubljev in obrestno mero 8 odst. Posojilo se povrne v šestih letih. Obligacije po 100 in 1000 rubljev se izdajo s kurzum 96 ter razvrste v serije po 10 milijonov rubljev. Posojilo nameravajo amortizirati potom izrebanja v štirih letih, začeni z letom 1926.

— Za nemškega naroda boljšo bodočnost. V Duchovnu v Čehih izhaja narodno socialistični dnevnik »Der Tag«. Ta list je na čelu označen z znakom »Hakenkreuzlerjev«. Vani pišejo tudi Nemci iz rajha. Nedavno je napisal v navedeni dnevnik G. Feder iz Monakovega članka »Ideja je večna in nepremagljiva«. Država lahko premine, državna oblika se lahko izpremeni, ali narod ostane. Lahko pridejo težke gospodarske krize, lahko zavladajo velika fizična beda, ampak marljiv, ustvarjajoč narod premaga take gospodarske krize, če narod ostane. Ako pa izgine moralna, če se razširi egoistični duh, brezozirno hrepenenje po bogastvu, če se vse, kar je bilo našim očetom drago in sveto, zavre, potem umira duša naroda, potem nastopa mrak in noč... Take in podobne glasove slišimo danes iz Nemčije večkrat kot nek daj, kar je vsakako razumljivo. Katastrofa jih sili, da si izprašajo vest in začno premišljevat, kaj jim je storiti, da se vse obrne na boljše. Hakenkreuzlerji imajo svoje ideale. Njih organizacije ne poznajo državnih granic temveč poznajo samo nemški narod. Njih časopisje ne pozna razlike med domačimi Nemci in onimi, kateri žive izven mej nemške republike, marveč samo zemljo, na kateri prebivajo Nemci. Z gospodarsko propalostjo je v najtesnejši zvezi nprava propalost. In kdor hoče ozdraviti ono, mora preje ozdraviti to. Čisto umljivo je, da se dandanes na Nemškem intenzivne uvažujejo pripomočki za preporod naroda, kakor svoje čase in te preporodne težnje so sočasno nacionalne težnje. S preporodnim kulturnim gibanjem se vodi za roko sifno narodno gibanje. Ker je bodočnost vsakega naroda v dušno in telesno zdravi mladini, se vzbujva v šoli in doma narodna zavest in ponos, snujejo se telovadna društva, zlasti se je med srednješkolsko mladino razmahnilo skautsko gibanje, saj je pa tudi skautizem velikanskega pomena za preporod in bodočnost vsakega naroda. Tudi mi bi lahko vzeli za vzor delovanje Nemcev za boljšo bodočnost.

— Mac Donaldovi načrti za rešitev reparacijskega vprašanja.

Londonski »Daily News« objavlja konkretne načrte, ki jih misli Mac Donald predložiti bodoči mednarodni konferenci. Ti načrti so nastopni: 1. Konferenca prevzame sanacijske predloge, ki jih sestavi sedaj v Nemčiji bivajoča strokovna komisija. Izvedbo teh predlogov naj nadzira komisar Društva narodov. 2. Nemčiji se dovoli moratorij 2 in pol let. 3. Po poteku moratorija določi mednarodna konferenca vsakoletne zneske, ki jih Nemčija plača za reparacije. 4. Anglija dovoli Franciji 20 letni moratorij. Na konferenci nameravajo razpravljati tudi o stalni demilitarizaciji Porenja, o sprejemu Nemčije v Društvo narodov in o prenosu sedanje vojaške kontrole v Nemčiji po zaveznikih na Društvo narodov.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 8. marca: Kamela skozi uho Sivanke (premierja) Izven

Nedelja, 9. marca: pop. ob 3. Liliom, ljud. predstava Izven

Ponedeljek, 10. marca: Zaprt.

OPERA.

Začetek ob 20. zvečer.

Sobota, 8. marca: Plesni večer znamenite pesalke »Odys« Izven

Nedelja, 9. marca: Aida. Izven

Ponedeljek, 10. marca: Zaprt.

— Premierja v drami. Vse ljubljansko gledališko občinstvo opozarjamo na premierjo češke veseloigre »Kamela skozi uho Sivanke«, ki bo v dramo danes v soboto, dne 8. tm. ob 20. zvečer.

— Plesni večer v operi bo danes v soboto, dne 8. tm. Svetovno znana pesalka Odys pokaže ta večer ljubljanskemu občinstvu svojo plesno umetnost, s katero je dosegla po vseh največjih mestih Evrope ogromne uspehe. Začetek ob 20. zvečer.

— Ljudska visoka šola v Ljubljani. V nedeljo, dne 9. tm. dopoldne se vrši v zbornični dvorani na univerzi Macherjeva proslava. Zato odpade nedeljsko predavanje ljudske visoke šole in se prihodnje predavanje vrši v nedeljo dne 16. tm.

— Opera »Aida« se vprizori v nedeljo 9. tm. ob 3/8. zvečer. Pri tej predstavi pole Aida gna Zikova. Amneris ga. Borova, Radamesa g. Simenc, Ramfis g. Bettet, Amonasro g. Cvejš, Kralja g. Zupčan. Režira in dirigira ravnatelj g. Rukavina.

— Drama vprizori v nedeljo dne 9. tm. ob 15. popoldne privlačno igr »Lil-lom«, katere dejanje se godi deloma na zemlji med vrtiljaki in cirku, deloma v nebesih. Zvečer istega dne ob 8. bo prva repriza ljubke poljske komedije Percynskega »Ašantke«. Popoldnaska predstava je ljudska in so cene vstopnic zelo znižane.

Književnost.

— »Ljubljanski Zvon« prinaša v svojih drugi številki tole vsebino: Juš Kozak nadaljuje svoj roman »Sempeter«; v širokih epičnih obrisih nas seznanja avtor s predzgodovino rodu, ki ga opisuje. To pripovedovanje, ki ga je pisatelj položil v usta teti Zebi, staremu družinskemu usnemu sporočilu, je mestoma na moč napeto in tudi poprečnemu čitatelju ne bo pretežavno. V. Levstik je v odličnem prevodu objavil deveto poglavje iz Dostojevskega romana »Besie«. To poglavje so šele nedavno objavili boljševiki v Rusiji in se zategadelj tudi ne nahaja v slov. prevodu romana, ki je izšel pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Poglavje »Stavrogina izpoved« je za umevanje romana dragocene važnosti. Med pesniškimi prispevki je treba omeniti St. Kosoveca »Tovorničarja Silo«, socialno pesnitve, v kateri se zlasti prvi dve pesmi odlikujeta po krepkem ritmu, Ivo Grud na razpoloženje »Večerna« in Ferdo Kozak »V družbi«. P. Karlin je prepešnil Li-Tai-Pe-jevo »Samotno pirovanje«. M. Pretnar objavlja kratke miselnostihe. Važni so nekateri članki v tej številki: Prof. Prijatelj končuje uvod k literarnokulturnemu delu svojih »Mladoslavenec«, v kratkem lapidarno esejističnem slogu črta avtor evropske struje in smeri, ki so bistveno oblikovale miselnost cele generacije. Prof. Kidrič nudi v članku Alasa da Sommerja čitatelju mnogo dragocenih podatkov, ki doslej niso bili znani, ne objavljeni. Najširšim krogom »Zvonovih« čitateljev se bo prikupila prof. Dolencova študija o šegah in običajih slov. ljudstva na Dolenjskem v prejšnjih stoletjih. Literarnim gurmanom je za namenjen fin čudovito izbrusen literarni esej »Kritika s patosom in inspiracijo« od F. X. Salde, največjega sodobnega kritika. — V bogatih »Književnih poročilih« opozarjamo čitatelja predvsem na Karlinovo sodo o Kraigherjevem romanu »Mlada ljubezen, dra. P. B. oceja Sovretovega prevoda Euriplove žalozgre »Bratski spor« in poročilo o slovenskem prevodu Bauderjevih slovilih »Pesmi v prozi. Književna poročila tudi to pot opozarjajo čitatelja na najvažnejša dela hrvaškega in srbskega slovstva. V Kroniki prinaša Fr. Albrecht pregled prevodov iz slov. slovstva v preteklem letu A. Debeljak pa opozarja na slovstveno delo francoskega pisatelja Ph. Lebesguea. — Revijo vsemu slovenskemu razumnstvu najtopleje priporočajo. Naroda se pri tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

— Janko Samec. »Življenje«. Pesmi. Splošna knjižnica št. 16. V Ljubljani 1924. Natisnila in založila Zvezna tiskarna. In knjigarna. Strani 112. Cena broš. Din 15, vez. 20 Din. Za antologijo Golarjeve lirike je prinesla Splošna knjižnica zbirke pesmi Janka Samca. »Življenje« jih imenuje pesnik sam z zelo posebnim nazivom: Kajti Samec nam tako iskreno in preprosto poje o svojem življenju, da nas že takoj z zvoki prvih verzov omami ter nas docela prikenne nase. Z njim doživljamo ljubezen, z njim hodimo po naravi, z njim priskuhujemo utripom življenja in z njim prispemo končno k tihim bregovom, kjer je mir, večnost — Bog! Lepa knjiga, ki je človek ne bere samo enkrat! Z lepo vsebino je v skladu tudi dostojna oprema. Cena je nizka. — »Življenje« vsem ljubiteljem dobre slovenske knjižice toplo priporočamo!

— Fridolin Zolna: Dvanajst kratkočasnih zgodbi: Splošna knjižnica št. 12. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Cena broš. Din 8, vez. Din 13. Sredi naše mizerije, sredi razburjen in večnih afer si človek nehoti zaželi razvedrila, vesele, jasne besede, ki bi zmala privlačiti smeh. Teli želji je ugodil naš znani humorist Milčinski s svojimi »kratkočasnimi zgodbicami«. To so trenutne skice, vesele, segave, polne smeha celo takrat, ko bi človek pričakoval zamračeno čelo in jezne poglede. Naše lastnosti nam slika, naše napake in naše razmere, ki jih gleda iz take perspektive, da je vedno dovolj povoda za smeh. Brez dvoma je Milčinski naš najboljši humorist. Knjiga je lepa in cenena.

— Jul. Zeyer: Gompaci in Komurasaki. Japonski roman. Iz češčine prev. dr. Fran Bradac. Splošna knjižnica št. 20. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Cena broš. Din 14, vez. Din 20. Kakor pravi v uvodu pisatelj sam, je povzel snov za ta roman po neki japonski legendi. Z misteriozno roko je pričaral pred nas pestro sliko ljubavnega življenja tiste dežele, ki smo jo nedavno poznali komaj po imenu ter iz domišljije. Prijetna, bujna romantika veje iz tega dela. Dejanje se razplete s primerno napetostjo, posamezne slike so prav razkošne. Roman Gompaci in Komurasaki je pesem ljubezni in zvestobe. Gotovo najde med nami mnogo čitateljev. Kakor vse knjige Splošne knjižnice, je tudi ta skromna v ceni ter dovršena po opreml.

Glasbeni vestnik.

— Vrsto Smetanovih koncertov v Ljubljani zaključit III. simfončni koncert Muzike dravske divizijske oblasti, pod vodstvom kapelnika dr. Josipa Čerina. Prvi del tega koncerta, na katerem sodelujeta gđ. Zdenka Zikova in konservatorijski prof. Jan Slišals obsega izključno le Smetanove skladbe in sicer: veličastno predigro »Ljubost«, potem pesmi in violinske skladbe ter glasbeno siko »Valenštajnov tabor«. Koncert se vrši v ponedeljek, dne 17. tm. v Unionski dvorani. Vstopnice so od ponedeljke dalje v predprodaji v Matični knjižarni.

— Pevski zbor glasbene Matice v Mariboru v Ljubljani. Mariborski pevci, ki imajo izvrsten moški zbor, pridejo prvokrat v Ljubljani pod vodstvom svojega kapelnika ravnatelja Topiča v ponedeljek, dne 24. tm. ter prirede isti večer v Unionski dvorani svoj koncert. Ljubljancem opozarjamo že danes na to prireditve. Podrobnaj spored v kratkem.

— Vse obiskovalce II. koncerta jugoslovske komorne glasbe, ki se vrši v ponedeljek, dne 10. marca v Filharmonični dvorani opozarjamo na tiskani podrobnaj spored, na katerem je tiskana glasbena razlaga posamičnih stavkov obih jugoslovanskih godalnih kvartetov komponistov Konjoviča in Stojerica. Na sporedu so tiskani tudi kratki življenjski podatki. Spored se dobiva v Matični knjižarni.

— III. večer. Smetanove proslave v Ljubljani se vrši v ponedeljek, dne 10. tm. v Unionski dvorani. Ta večer bomo imeli priliko slišati Smetano kot simfončnega skladatelja, zastopane ga po svojem najodličnejšem delu te vrste, po simfončnem ciklu »Ma vlast«, v katerem opisuje lepoto svoje domovine. Ciklus »Ma vlast« je prav te dni odmeval v največjih dvoranaš širom sveta, kjer so najrazličnejši narodi se spominjali enega največjih, ne samo čeških temveč svetovnih duševnih velikano. V Ljubljani svira »Ma vlast« orkester Zveze godbenikov za Slovenijo pod vodstvom kapelnika Antona Balatca. Občinstvo opozarjamo, da ne zamudi izrednega užitka, ki ga mu bo nudil simfončni orkester ta večer in da so vstopnice v predprodaji v Matični knjižarni.

— Mladino tokrat prav specielno ljudskih šol ljubljanskih od 3. do 5. razreda opozarjamo na ponovitev mladinskega predavanja pod naslovom »Mladinska pesem in harfa«, ki se vrši v nedeljo, dne 10. tm. ob 11. uri v Filharmonični dvorani. Spored izvaja ga. Pavla Lovčeva, gđ. Duška Doubravska, gđ. Slavka Saxova in g. Šubelj.

— Redna letna skupščina Zveze slov. pevskih zborov se letos vrši na dan 6. aprila t. d. Dopoldne zborovanje s predavanjem v Glasbeni Matiki, popoldne velik koncert v Unioni, na katerem sodelujejo pevski zbori iz vse Slovenije. Prijave za sodelovanje je nasloviti na odbor »Zveze« do 15. marca t. d. Izpolnjene vposlane vprašalne pole naj istočasno vrnejo »Zveze« najpozneje do 15. marca t. d.

— Album slovenskih napevov. Fran Korun je že pred nekaj leti po znanem albumu Fr. Gerbiča za violino in klavir priredil 50 slovenskih narodnih napevov, ki jih je sedaj založil Schwenner. Zvezek, ki mu je violinski part priložen v posebnem sešitku bo zlasti dobro služil deloma začetnikom-violinistom v naših glasbenih zavodih, deloma pa tudi domači zabavi, ker je v njem mnogo najraznovrstnejšega gradiva. Violinskemu delu je podloženo besedilo, poleg tega pa je Korun prav skrbno pripisal smotren protoklad ter vse najpotrebnejše ločne oteze. Album brez dvoma zasluži, da se vpletje kot obilgata knjiga pri violinskem pouku zlasti na učiteljskih, kjer učitelji vbioline že davno čutijo njegovo potrebo. Učenec bo rade volje segal po znanih slovenskih napevih, katere mu danes še vedno nadomešča neprikljubljena nemška tvarina. Klavirsko spremljevanje je le deloma ostalo Gerbičovo. Korun je je semtertiam olajšal, čestokrat pa tudi harmonično preuredil tako, da je semtertiam sedaj še zanimivejše. Pisano sicer ni v jugoslovenskem duhu, vendar nikjer ne zabrisa vitisa domače narodne pesmi. Bilo pa bi lahko priprostejše, zlasti pa ne vsled delne masivnosti nekoliko okorno. V splošnem pa bo knjiga z velikim uspehom zamašila občutno vrzel domačih violinskih glasbenih učnih pripomočkov in je zaradi brezdvomno izvrstne uporabnosti toplo priporočamo. — E.

Danes v kavarni Evropa

-- KONCERT --

dravske godbe.

Začetek ob 9. Vstop prost.

Darila.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca februarja sledeče prispevke:

I. Podružnice: Krško m., 1020 Din. Litija Din 1625. Radecpe pri Zidanem mostu Din 405, St. Rupert 50 Din, Novo mesto 2. Din 411,20, Cerknica 205 Din, Trbovlje 2. 250 Din, rogaški okraj Din 1043,75, Pristava 700 Din, Gornji grad 400 Din, Brežice 467,15 Din, Mokronog 228 Din, Ruše 2. 2500 Din, Ljubljana: Sempeterska m. 1510 Din, Sempeterska 2. 3756 Din, mestna 3. 3 Din; skupaj 14.576 Din 10 par.

II. Naširahili: Kavarna Jadran, Maribor, 77,50 Din, gost pri Kuntu, Selo, 12 Din, Ljubljanska mestna hranilnica, Ljubljana, 19,30 Din; skupaj 108 Din 80 par.

III. Obrambni sklad: Angela dr. Serkova, Ljubljana, 50 Din (po »Jutru«).

IV. Dr. Ivana Tavčarja slika: Podružnica Velike Lašče 120 Din, g. Milka 1000 D (po »Slov. Narodu«); skupaj 1120 D.

V. Razni prispevki: Prijatelji šolske mladine v Petrovcih 200 Din, Okr. posojilnica v Litiji 25 Din, okr. odbor Smarje pri Jelsah 600 Din, dr. J. Klepec & dr. Knaflič, Ljubljana, iz kazenske poravnave M. ca. D., 125 Din, uprava »Slov. Naroda«, Ljubljana, 1250 Din, uprava »Narodnega dnevnika«, Ljubljana, 700 Din, Drl. rad. klub »Slov. Jug«, Ljubljana, 50 Din; skupaj 2950 Din.

Vsota vseh prispevkov Din 18.884,99.

— V delu je spas. Po povodom prireditve plesne zabave krožka za odpravo tukaj »Odvrada« v Svodnuh dne 2. marca v prid Jugoslovske Matice se je tekavalo Din 78,50 čistera dobitka. — Svojo odstopnost je opravičil g. Klobova iz Poljan s 5 Din. Po inicijativ g. Fr. Telbana trg. se je v ožjem krogu v gostilni Nežke Frelih v Svodnuh krogu Din 120. Tako je prešla Jugoslov. Matica v Ljubljani Din 203,50 Vsem sotrudnikom in darovalcem najiskrenejša hvala!

Podpirajte obupane slepe in darujte »Podpornemu društvu slepih«.

Prevrat 1918.

Prevratne dogodke v Mariboru in tik ob naši severni narodni meji na Štajerskem, v Prekmurju in v Mežiški dolini bom popisal v posebni knjigi. Pozivam za podrobne podatke sem poslal osebam, katerih poštenostno delo iz onega časa mi je osebno znano. Morda sem nehoti tega pregledal. Kdor torej ni dobil takega poziva, pa se je vendar udeležil ob prevratu v gori omenjenem ozemlju osvobodilne akcije in bi hotel prispevati s kakršnikoli poročilom iz one dobe, naj mi to naznači, da mu pošljem okrožnico z vprašanji.

Prevrat pa je seveda potresel na slovi. Štajerskem, v Prekmurju in v Mežiški dolini tudi mesta in druge podeželske kraje, ki sicer niso bili v neposredni bližini današnje državne meje, a se je po odločnem nastopu našega življa v njih vendar mnogo izpremenilo nam na dobro. Dasi takim krajem vsled nedovolnega gradiva ne kaže posebej obelodanjati svojega prevratnega dela, bi bilo vendar škoda, da se pozabi pošteno delo, ki je bilo v tistem času, ali celo občine. Tudi zadevna poročila po navadah iz prekratne dobe so večinoma pomanjkljiva in še ta zdaj iz sponila.

Stanovanjski zakon.

(Dopis od ugledne strani.)

Zadnja anketa glede stanovanjskih razmer v Ljubljani in drugih mestih Slovenije, namenjena razmotrivanju in presoji zelo aktualnega vprašanja o podaljšanju, odnosno ukinitvi sedanjega stanovanjskega zakona, je pokazala, da ta problem ne trpi več odlašanja. — Mnenja navzočih zastopnikov različnih korporacij in organizacij, ki predstavljajo vse zainteresirane kroge, so se razdelila malone enakomerno. Zastopniki hišnih posestnikov in ostalih pridobitnih krogov so z vso odločnostjo zagovarjali stališče, da je treba stanovanjski zakon s 1. januarjem 1925 ukiniti, dočim so predstavitelji delavskih in uradniških slojev zahtevali podaljšanje zakona in zaščito najemnikov tudi v bodoče. Gre torej za načelno diferenco v naziranju glede stanovanjskih razmer in treba bo iskati izhoda iz nastalega položaja. Ni dvoma, da je stanovanjski zakon v marsičem neumestno, krivičen in škodljiv, da pogosto pospešuje stanovanjsko mizerijo, mesto da jo odpravlja in da bi bilo tako a stališča vseh hišnih posestnikov, kakor tudi nekaterih najemnikov mnogo bolj, če bi a sploh ne bilo. Vsako nasilno vmešavanje v naraven proces družbenega življenja rodi prej ali slej slabe posledice. Tako vmešavanje in kršitev uveljavljenega reda je tudi vsaka nasilna omejitev stanovanjske prostosti. Ekonomsko načelo o neoviranem povpraševanju in ponudbi velja tudi za stanovanjske razmere. Čim se izvrši na enega teh dveh vteži pritisk, je ravno vseje narušeno in družba trpi škodo. Stanovanjski zakon je pritisnil na ponudbo in zadel hišne posestnike, ne da bi odpravil stanovanjsko mizerijo, za kar je bil faktično namenjen. S tem je izgubil svojo eksistenčno upravičenost in bi moral biti ukinjen, če bi bilo naše gospodarsko življenje količnik urejeno. Ker pa živimo še vedno v povojni krizi, ki jo čutijo prav vsi sloji, osobito pa duševni in ročni delavci, moramo računati z realnostjo in priznati, da bi bila ukinitve stanovanjskega zakona začasno še neumestna in a socialnega stališča tudi krivična.

Dokler namreč delavstvo in celokupno uradništvo ter malo obrtništvo ne bo v položaju, da bi lahko s svojimi prejemki svobodno konkuriralo na stanovanjskem trgu, dotlej bodo ti sloji navezani na zakonito socialno zaščito, ki jo imajo v stanovanjskem zakonu. Ukinitve tega zakona bi pomenila za nejehten udarec, kajti stanovanja bi se vsaj splošno podražila, kar je v interesu hišnih posestnikov, nikakor pa ne ogromne večine najemnikov. Zato je razumljiv odpor, ki je nastal v uradniških in delavskih vrstah proti temu koraku, kakor je razumljiva in upravičena tudi zahteva hišnih posestnikov, naj se stori konec sedanjim neznosnim stanovanjskim razmeram. Vsaka stranka ima prav a svojega stališča, ker vsaka brani svoje interese. Če se stanovanjski zakon z novim letom v sedanji obliki podaljša, bodo težko prizadeti vsi hišni posestniki, kajti omejitve so tako neznosne in najemna večina tako nizka, da izgubljajo posestniki vsako veselje do svoje posesti, da ne morejo popravljati hiše in da si nihče ne upa zidati novih hiš. Če pa se zakon na mah ukine, bo zopet nesreča za najemnike, osobito one nižjih in srednjih slojev, ki že sedaj komaj plačujejo najemnino. Zato se nam zdi najbolj umestna misel, ki jo je sprožil na anketi predsednik Zveze hišnih posestnikov za Slovenijo, dr. Regally, češ, da je edini izhod iz zamačenega položaja kompromis.

Zveza hišnih posestnikov je naravno odločno proti podaljšanju stanovanjskega zakona, ter zahteva v intere-

V dosegu celotnega pregleda tukajšnjega prevratnega gibanja namravajmo tudi to gradivo — seveda ali kolikor ga pravočasno dobimo — uplesti v istočasne zgodovinske dogodke na naši severni meji in prosim vse državne, občinske in župniške urade, šolska vodstva, društva in sploh vse, ki želijo, da se njihovo delo očrta: naj pošljejo potrebne podatke na moj naslov v Maribor do 15. aprila 1924. Posebno naj poročevalci omenja o prevzetju uradov, narodne sveče, narodne straže, shode itd. Neobhodno potrebni so mi zapisniki in uradni spisi narodnih svetov. Po vporabi jih bom vrnil, ali pa — seveda z dovoljenjem lastnikov — oddal z drugim dobljenim gradivom v hranitev. Zgodovinskemu društvu v Mariboru. Poročila naj bodo popolnoma nepristranska in naj jih podpiše več oseb, ako le mogoče take, ki so sodelovale ob prevratu.

Dobrodošle mi bodo fotografije, slovenski in nasprotni tisk onega časa (letaki, lepaki, časopisi), sploh vse, kar je v zvezi z našim osvoboditvijo. Imena poročevalcev bom navedel v knjigi med vti.

GENERAL MAISTER.

resu svojih članov in posredno tudi najemnikov njega ukinitve. Ne nasprotuje pa načeloma misli, da bi se po ukinitvi začasno regularna najemnina, kar bi preprečilo vsako navijanje cen in torej tudi možnost, da ostanje siromakejši najemniki brez stanovanja. To je ena plat prepotrebne kompromisa, ki se nam zdi zelo simpatična. Druga možnost bi bila ta, da ostane stanovanjski zakon v veljavi, da pa se reformira v toliko, da bo res ščitil samo one, ki so potrebni n ne bo v preveliko obremenitev hišnim posestnikom. V sedanji obliki tega zakona ne vidimo namreč prave smotrenosti, pravga vpoštevanja interesov dotičnih krogov, ki imajo tudi pravico zahtevati, da jih zakonodajalec vpošteva, in to so hišni najemniki. Če se torej na merodajnem mestu odločijo za podaljšanje, moramo z vso odločnostjo zahtevati, da se stanovanjski zakon v sedanji obliki reformira tako, da ne bodo zanemarjeni vitalni interesi hišnih posestnikov. Popolna omejitev njihove lastninske pravice je vsekakor krivična in načelo stanovanjske prostosti mora vsaj do gotove meje zmagati.

K vprašanju o stanovanjskem zakonu spada končno docela upravičena zahteva, naj država razbremeni hišne posestnike na ta način, da izprazni svoje urade iz privatnih hiš in zida nove zgradbe, kjer bi se nastanili državni uradi in uradništvo. Niti podaljšanje, niti ukinitve zakona ne bo omilila stanovanjske krize tako, kakor obsežna gradbena akcija od strani države, ki mora končno uvideti, da z nasilnimi sredstvi ni mogoče izkoreniniti tega zla. Dolžnost državnih oblasti je, da skrbje v enaki meri za vse državljane in če so državni uradi in uradništvo v privatnih hišah ena glavnih ovir na poti a sanaciji nezdravih stanovanjskih razmer, mora biti ta ovira čim prej odanjena.

Poboljšanje na Ellis Islandu za zadržane priseljence.

Po šestih mesecih vrvenja in prenapetega dela na Ellis Islandu, kjer so priseljeniški uradniki delali dostikrat noč in dan, vlada tam sedaj razmeroma tišina in mir. To ne pomenja, da bi priseljence na otoku. Kljub mrtvi sezoni znaša število tam zadržanih inozemcev od 500 do 1000, kar pomenja, da priseljeniška postaja služi vsak dan leta za stanovanje mnogim inozemcem.

Merodajni krogi se zavedajo, da je treba vporabiti čas do otvoritve nove kvote 1. julija za nujne poplave na otoku. Javno mnenje je bilo upravičeno ogorčeno radi razmer, ki so mnogo let obstajale na otoku. Naslanjajoč se na to javno mnenje je priseljeniški komisar Curran, ki je na čelu te priseljeniške postaje, stopil pred pristojni odtsek Kongresa in priporočil, naj se nakaže svota od vseh milijonov in pol dolarjev za temeljito remondiranje priseljeniške postaje.

V tej zvezi bo zanimivo opozoriti na nekatere poboljšave, ki so se že uvedle na Ellis Islandu in ki pričajo o boljšem vpoštevanju priseljenčevih človeških potreb. Prvič v zgodovini Ellis Islanda so nekateri izmed inozemcev, ki so iz enega ali drugega razloga zadržani na otoku, imeli priliko spati v posteljah. 350 bilo emaliranih železnih postelj je bilo že postavljenih v spalnicah drugega nadstropja. Postelje so opremljene z blazinami, svežimi ruhami in nudijo vse drug pogled, kot omrežna trda ležišča, na katerih so priseljenici toliko let spali, odeti s tenkimi voljaskimi odejami. Raba teh postelj, v prvi vrsti namenjena ženskam in otrokom, ni le omejena na potnike prvega razreda. Ako je kaka potnica tretjega razreda ali kak slaboten stariček potreben posebnega osira, dobi posebno posteljo.

Malo je znano širšemu občinstvu o otroškem vrtcu in šoli, ki se obdržuje zjutraj in popoldne za otroke zadržanih inozemcev. Otroci vseh starosti — od drobnih detet do štirinajstletnih in petnajstletnih

otrok, gredo vsak dan iz skupnih bivališč v šolsko sobo, ki se nahaja v solnčnem hodniku vrhnega nadstropja. Najmlajšim je dana prilika, da zaposljuje svoj mišični um po načinu otroškega vrtca, starejši otroci pa dobivajo prvi poduk v računstvu in zemljepisju. Nauče se izgovarjati ime mesta, kamor so namenjeni, in najti dočimno mesto na zemljevidu. Naučijo se tudi par potrebnih angleških fraz in nekaterih ameriških pesmi. Za razvedrilo jim služijo razne vesele otroške igre na odprti verandi. Prva zemljepisna lekcija je nepozabni razgled na Manhattan in Jerseyco obrežje.

Oskrbovalnica za dojenčke se nahaja pod vodstvom trenirane streljice, ki vabi matere, naj se poslužijo ugodnosti svetle, mične in dobro opremljene otroške sobe, kjer se nahajajo zibel, igračke in porcelanasta kopalna kad za dojenčke.

Poprej zadržani inozemci niso imeli ničesar, s čim bi si preganjali moreči dolgčas, kot neprestano sprehajanje gor in dol po sobi. Sedaj dobivajo ženske šivalni material na razpolago, da si napravijo za se ali za otroke, česar si želijo. Izurjena šivilja jim daje navodila. Dolge ure in dni denicije sedaj preživljajo marsikatero mično obleko za otročiče. Za moške ni žalibog še poskrbljeno za kako delo, ki bi jim bilo v razvedrilo, ali oddelek za socialno oskrbo jim daje pisalnega materiala in tujeziknih časopisov.

Meseca januarja je bilo zadržanim inozemcem prvič dovoljeno, da se smejo sprehajati pod milim nebom na otoku. Radi manjšega navala priseljencev je bilo mogoče detaširati dovoljno število uradnikov za potrebno stražo, kajti priseljeniška oblast je odgovorna za morebitni ubeg zadržanih inozemcev.

Priznava se sedaj na merodajnem mestu, da treba remondirati vsa postopajo, da se doseže korenito zboljšanje obstoječih razmer. Med tem si priseljeniški komisar Curran prizadeva popravljati najhuše zlo, kolikor je to mogoče ob sedanjih razmerah in vrtvati bolj prijazno atmosfero za one nesrečne priseljence, ki iz enega ali drugega razloga morajo nekaj časa ostati na otoku, dokler se ne reši vprašanje njihovega prihoda ali deportacije.

Poglavje o naših dobrovoljcih.

»Jugoslavenska Njiva« št. 4. prinaša izpod peresa Zofke Kveder-Demetrovičeve obširen referat o nekaterih spominskih knjigah, ki so jih napisali naši dobrovoljci. Uvodoma govori podrobno o mizernem položaju jugoslovenskih dobrovolcev. Naglašja in obenem obžaluje, da dobrovoljci, o katerih se sploh premalo ve in govori, ne za zemaajo v javnem življenju onega mesta, ki jim pripada po njihovih zaslugah za osvoboditve in uveljavljenje. Izhajajo poglavje o dobrovolcih iz naših krajev pravi med drugim, se res žalostno. Odlašanje obliub, ki so jih dali vladni činitelji dobrovolcem že v Solunu, je uničilo marsikatero dobrovoljsko tožnino. Tako žalosten in nečasten za našo državo je bil povratek v Ameriko naših dobrovolcev, ki so v »asu vojne žrtvovali svojo eksistenco v Ameriki, da prihitje na pomoč domovini, ki jih je po končani vojni prepustila njihovim usodi.

Ali pa kolonizacija naših dobrovolcev v Slavoniji, Vojvodini in Banatu! Pod vodstvom in po navodilih strokovnjakov smo mogli ustanoviti vzorne kolonije malih gospodarstev, toda mesto tega smo pustili dobrovolce na cedilu, naj se kolonizirajo, kakor vedo in znajo. In ker važnosti te kolonizacije večinoma nismo razumeli, je mnogo dobrovoljskih rodbin uničenih in zemlja je ostala zapuščena. Glavno krivdo vidi Demetrovičeva v nesposobnosti za zdravo organizacijo. Opozarja na vzgled Čehoslovakov, ki so še pred vojno poznali, da je v dobri organizaciji r. štev celote, ki so potom te jake organizacije dosegli tudi svobodo in ki jo na ta način tudi ščitijo. Zato zavzemaajo čehoslovovski legionarji, dasi v političnem življenju brez uglednih mož, zelo važno mesto. Temu vzgledu naj bi sledili tudi naši dobrovoljci Jugoslovenske javnosti je treba zainteresirati za dobrovoljce, za njihovo usodo in zasluge ter za njihovo zgodovino v svetovni vojni. Želito bi bilo, da bi dobrovoljci mnogo pisali o sebi in da bi knjige o njih prodre v vse ljudske šole in šolske knjižnice. Zelo simpatično poroča Demetrovičeva o knjigah bivših kapitanov dobrovolcev Lujo Lovriča in dr. Ljudevita Pivka. Lujo Lovrič, ki je lanske leto napisal knjigo »Tužna jesen«, opisuje v novi knjigi »Kroz snegove i magle« svojo in svojih kolegov pot iz Odesa preko Arhangelska do Anglije ter težke in mučne trenutke, ki jih je preživel kot slepec s stalno vero v srečni preokret in zboljšanje življenjskih razmer. Kapitan Lovrič, eden najhrabrejših naših dobrovolcev, je izgubil v borbi v Dobruđzi obe očesi, toda ne glede na to bridko usodo ni nikdar klonil duhom, ker je našel uteho v zavesti, da je žrtvoval svoje najdražje, svoj vid, za domovino. Historična pomena je opisovanje boletosti, ki jo je občutil ta odlični narodni borec pri pogledu na razpad ljubljene in močnejše matuške Rusije ter njegovo objektivno razmotrivanje politike londonskega diplomatskega zastopstva kraljevine Srbije in Jugoslovenskega odbora. Postopanje teh krogov v času svetovne vojne Lovrič ostro obsodja. S podobno

kritiko politike Jugoslovenskega odbora se seznanimo tudi v knjigi dr. Ljudevita Pivka »Proti Avstriji« in »Seme«, v katerih avtor opisuje, kako je 1. 1917. z Bosanci in nekaterimi Čehi napravil v avstrijski fronti vrzel, da bi Italijani lahko prodrli na avstrijsko ozemlje. Toda zaradi nesposobnosti in neuvidevnosti rimskega zastopstva Jugoslovenskega odbora se mu ta akcija ni posrečila, dasi jo je podpiralo vrhovno italijansko poveljstvo. Posrečilo se mu je samo zbrati in organizirati neznaten jugoslovenski odred, ki je štel 910 mož, med njimi 33 častnikov (629 Srbov, 163 Hrvatov in 118 Slovencev.) Dr. Pivko primerja s temi neuspehi uspešno akcijo Čehoslovakov, čijih politični predstavitelji so energično podpirali organizacijo legionarskih bojnih odredov.

Ljubzen gre skozi železnico da na bode jati dobro pripravljene osluzitje se samo pravga vanilin-sladozija in peotnega praska znamke »GURIA«. S ponosom sem jati same okusitve in ljubzen trpi vsled nepej idnosti. — Cuvalite se torej silnih a manj vrednih posredb.

Likvidacija odbora za prenos Judenburških žrtv.

Imenovan odbor je dovršil svojo začrtano nalogo.

Po pregledu vseh računov in zlasti vseh odposlanih in vrnjenih nabiralnih pol se je po sopodpisanih pregledovalcih računov ugotovil sledeči denarni promet:

celokupni dohodki so znašali Din 103.325,80,

od katerih odpade na nabiralne pole Din 79.228,75,

in na druge prispevke Din 24.097,05,

skupaj Din 103.325,80.

Skupni stroški prevoza in pogreba so dosegli Din 77.457,22,

ostane Din 25.868,58.

Preostanek Din 25.868,58 se porazdeli po ključu enakosti med dve vdovi in 3 sirote po ustreljenih žrtvah po Din 4500. Tretji zopet omoženi vdovi se v počaščenje spomina ustreljenega moža prizna enkratna podpora v znesku Din 1500.—, Din 1868,50 oziroma obresti tega zneska se določijo za vzdrževanje in vsakoletno okraševanje grobišč.

Izkupiček od izdanih razglednic in še neiztirani dolg se odstopi deloma Udruženju vojnih invalidov, deloma Savezu dobrovolcev v Ljubljani, za pripadnike bivšega 17. pp.

Knjige in računi so bili pregledani po podpisanih pregledovalcih računov in je bila ugotovljena tudi popolna pravilnost in skladnost vpisov ter se je blagajniku in odboru izrekel absolutorij.

Odboru je onemogočeno izreči vsakemu posamniku zahvalo za nabiranje in darovanje prispevkov in za drugo gnotno in moralno podporo. Tudi je nemogoče obelodaniti imen zelo velikega števila darovalcev. Večina prispevkov so tvorili drobni dohodki in prispevki iz vrst našega preprostega naroda, tako da je to pomembno vsenarodno manifestacijo omogočil naš preprosti človek, ki je s tem dokazal da zna ceniti in upoštevati žrtve za našo svobodo in da je zato vreden svobode.

Tiha sreča vdov in sirot, ker kosti njih najdražjih mož in očetov počivajo v blagoslovljeni domači zemlji, naj bo vsem darovalcem našisteža zahvala. Za požrtvovalnost naj jim bo plačilo zavest, da je bil njih trud posvečen veliki misli svobode stoletja teptanega naroda.

Predsednik:
Dr. Tone Jamar l. r.

Blaginik:
Fr. Kramar l. r.

Pregledovalca računov:
M. Osana l. r. A. Bevc l. r.

Kino „Ljubljanski dvor“ Ne zamudite!

Samo še v soboto 8. in nedeljo 9. tm. nastopita priljubljena

HENNY PORTEN
in
HARRY LIEDTKE

v razkošni drami

GROF STRUENSEE.

Izored sodišča.

MORILEC SVOJE ŽENE. Smrtna obsodba.

Včerašnja razprava proti Alojzju Kočarju je trajala do 15. Obtoženec je v svojem nadaljnjem zagovoru izpovedal, da se ženo napadale večkrat duševne slabosti in da ni izključeno, da jo je zadel mrtvi ud. Oporekal je tudi, da bi se kdaj izrazil proti ženi: »Tebe bodo nesli na Zve (pokopališče v Kamniku), mene pa na Grad«. Tekom zagovora je večkrat jokal.

Zaslišani priči Katarina Sieva in Marija Sarc sta izpovedali, kakor je bilo navedeno v obtožnici. Ostale priče so slikale zakonske razmere pri Kočarjevih kot ne preveč rožnate. Često so bili na dnevnem redu prepri in kadar je bil Kočar pijan, tudi pretepi. Žena je bila v ostalem pridna, bila pa je precej jezična.

Po zaslišanju priča sta izrazila svoje mnenje sodna izvedenca dr. Mayer in dr. Novak, ki sta na podlagi obdukcije trupla pokonice ugotovila, da je bila Kočarjeva zadušena. Smrt je morala nastopiti po par minutah. Sodišče je porotnikom stavilo dve vprašanji: Prvo glede umora in drugo glede uboja.

Državni pravdnik Domenico je uvodoma svojega govora navajal, da je to že drug slučaj rodbinske tragedije, ki se obravnava pred sedanjim porotnim zasedanjem. Nesrečna žena Marija, ki je iskala ljubezni v svojem tretjem zakonu, je našla tragično, nasilno smrt. Zločin je grd in zakon zahteva, da se kaznuje. Državni pravdnik je predlagal potrditev prvega vprašanja.

Zagovornik dr. Frlan je povdarjal, da je postalo za moža usodno, ker se je poročil s starejšo ženo, ki je imela že dva otroke. Bi je navaden stroj pri hiši. Žene ni nameraval usmrtiti, temveč jo je hotel za usta samo za to, ker ji je hotel preprečiti zmerjanje.

Obsodba.

Po kratkem reasumeju predsednika dr. Kaiserja so odšli porotniki v posvetovalno dvorano. Kratko za tem so se vrnili. Potrdili so prvo glavno vprašanje glede krivde umora, nakar je senat na podlagi pravdoreka porotnikov o krivdi obtoženca obsodil Alojzja Kočarja po § 136 kaz. zakona.

na smrt in vešalih.

V dvorani je zavladala grobna tišina.

S stoično mirnostjo je obtoženec obsodbo sprejel, videlo se mu pa je, da je duševno strl. Po razglasiu obsodbe je sodni senat odšel z državnim pravdnikom v posvetovalnico, kjer se je vršilo posvetovalno o predlogu glede pomilostitve obtoženca. Prošnja za pomilostitve se predložila stolu sedmorice v Zagrebu.

EPILOG K TATVINI PRI SAMASU.

Danes sedi na zatožni klopi petperesna detelja dolgorstnežev in sicer so obtoženi radi tatvine čina v tovarni Samassa 22 letni Ivar Ivan Suban, 24 letni njegov brat Alojzij Suban 19 letni ključavničar Stanko Hočevnar, 24 letni pomočnik Ivar Marij Keber in 22 letni Alojzij Kosmina, zidar v Ljubljani. Obdolženci so odnesli 20. dec. 1923 iz livarne omenjene tovarne 4 komade čina, vrednega 14.014 Din in 3 komade bron, vrednega 3097 Din. Tatvino so izvršili takole:

Prvi obdolženec Ivan Suban, ki se je dobro spoznal z razmerami v tovarni je nagovoril ostale obdolžence, da izvedejo pri Samassi tatvino in je napravil tudi dobro premišljen, rafiniran načrt. Omenjenega dne, t. j. 20. decembra so se okoli 22. ure napotili proti livarni. Ker so bila vrata srednje od znotraj zapahnjena, je zlezal J. Suban na streho in od tam skozi strešno lino v notranost livarne. Odrinil je zapah in odprl vrata tako, da so tudi lahko ostali štirje, zunaj čakajoči obdolženci, vstopili. Odnesli so 4 komade čina in 3 komade bron. Ko so odnesli material iz livarne, je Suban vrata zopet od znotraj zapahnil in odšel zopet skozi strešno lino. Čin so nato skrili v gozdu na Gradu, bron pa v Streliški ulici.

Ker so bili vsi bolj »suh« se jim je naravno mudilo za denar in tako sta šla Suban in Hočevnar prodajat bron trgovcu W., ki je bron in kasneje tudi čin kupil ter ga še istega dne ponudil livarni Samassa v nakup ter deloma čin tudi kleparju Kornu. V livarni so seveda blago takoj spoznali za svoje, nakar je sledila ovdaba. Cela petperesna dolgorstna detelja je bila kmalu zatem aretirana.

Obdolženci tatvino priznavajo, pač pa tajf Suban, da ni zlezal skozi strešno okno v livarno in trdi, da so bila vrata nezaklenjena. V ostalem tudi zanika, da bi odnesli tri komade bron in navajajo, da sta bila samo dva. komada ukradena.

Tudi danes priznavajo obtoženci svojo krivdo, samo glavni obtoženec Ivan Suban zanikava, da bi posebej odnesel kos bron in za prodal na lastno pest. Senatu predseduje danes svetnik Antloga, svetnik Keršič in sodnik Velušček. Obtožbo zastopa državni pravdnik dr. Ogoreutz. Obtoženca zagovarjajo dr. Mohorič, dr. Konrad Vodusek, dr. Cepuder, odvetnik Bulovec in zastopnik dr. Puca. Sodišče je stavilo porotnikom pet vprašanj: za vsakega obtoženca posebej glede krivde tatvine in dve vprašanji glede prodaje ukradenega blaga.

Razprava se nadaljuje. S to obravnavo je pomladansko zasedanje ljubljanske porote končano.

— Grafologične ocene značilna velike važnosti za vsakega. Izdeluje na strogo znanstveni podlagi Fran Vorsič, Maribor. Slovnost trg 16. Vpošite se: neprilisteno lastnoročno podpisano pismo (najmanj 20 vrstic) in Din 26. ozir. 51, ali Din 101 ev. znamke. Pojnasila daje tudi trafikla Sever v Ljubljani, Selenburgova ulica.

— Odbor kluba jugosl. akad. iz Italije pristoje priskoje zahvaljuje damam "kluba primorke" za njihov neumorni trud "u potvrditvoinost ob priliki II. primorskega esea, posebno pa njega predseilni ge. r. Baltičevi. Zahvaljuje se obenem vsem, se na kleritko raziin prispevali, da se reditev siljaino uspeš. Odbor prosil ceneno obširstvo, da "ane iz nadiha nuzenojeno primorskim akademikom. Odbor,

Gospodarstvo.

JUBILEJ NARODNE TVRDKJE
ELSBACHER.

Staroznana trgovska tvrdka Els-
bacher v Laškem praznuje v torek dne
11. marca t. l. 60letnico svojega ob-
stoja.

Slovenskim trgovcem je bil položaj
v dobi narodnega rojstva vse drugo
preje nego poslan z rožicami. Prevlada-
vala je na celi črti konkurenčna moč
nemškega trgovskega in industrijskega
kapitala, podpirana s sistemom, ki ga
je kril bivši avstrijski režim. Nenemško
podjetje, ki je hotelo v očigled vsem
takratnim nepravilnostim uspevati in se dr-
žati, je moralo biti strokovno v zelo ve-
ščih rokah ter bazirati na neoporečni
solidni podlagi. Temeljitno trgovsko zna-
nje, strokovna naobrazba in praksa, go-
sposarska sposobnost, vestnost in varč-
nost, vseskozi poštena in realna načela
gleda trgovskega poslovanja in v ne-
mali meri tudi primeren oseben nastop,
podjetnost in energija so bili predpogoji
možnosti konkurenčnega uveljavljanja.

Vse te odlikujoče lastnosti je združevalo
in posebej veljavno vodstvo ugledne ju-
bilarne tvrdke Elsbacher vsikdar in od
prvih početkov naprej. Bivše in sedanje
sotrudniško osebje, trgovske tvrdke in
podjetja iz tu- in inozemstva, stoječe s
firmo Elsbacher v poslovnih stikih, trgo-
vski, prometni in pridobitni krogi
sploh, pa tudi širše občinstvo, odjemal-
ci, soobčani, prijatelji in znanci, — vsi,
prav vsi so si edini v enem mnenju, ki
je: »Čast imenu in tvrdki Elsbacher!«
Saj je ostal častni ščit te firme neoma-
deževan in nekomprimiran tudi v raz-
dobju vojne in po prevratu, ko se je bil
boj med realno in nerealno trgovino ter
je — žal — zmagovala slednja!

Sestdeset let obstoja, — hkrati pa
tudi 60 let poštenega in častivrednega
trgovskega dela! Malo je slovenskih
tvrdk, ki bi se glede častiljivosti starosti,
neoporečnosti in ugleda lahko imenovali
lež nio v isti sapi: še manj pa je onih,
ki so starejši od jubilarke.

Ustanovitelj firme je bil And. Els-
bacher, kateremu je sledil kot seda-
nji lastnik in samostojni šef g. Konrad
Elsbacher, ki je obenem sodelnič-
nik celjskega podjetja »Zveza s. v. trgo-
vcev Cvenki - Elsbacher - Ravnikar.«
Gospod K. Elsbacher je znana, obče
spoštovana oseba doslednega, izrecno
kavalirskega značaja; osebnosti, ki ne
uživa samo zaupanja trgovskih in finan-
čnih slojev, prijateljev, odjemalcev, so-
občanov in širše javnosti, ampak tudi
zaupanje vlade in čislanje celo v vrstah
političnih in konkurenčnih nasprotnikov.
Kot uradno zaprišečnik sodnik - laik,
svetnik Trgovske zbornice, zaupni funk-
cionar Kreditne banke, načelnik laške
Trgovske zadruge, občinski odbornik
ter član in vodilna oseba raznih dru-
štev in korporacij razvija svoje zmog-
nosti in vrline povsem nesebično v pro-
speh stvari, za koje je delegiran in od-
bran, da ji služi — in da se žrtvuje za
njeno dobrobit. Neposredno po vojni go-
re laške trške občine, pred vojno pa
s svojo narodno obiteljo stebel in glav-
na opora laškemu, sila ogroževanemu
slovenskemu življu, si je stekel za do-
mačo nacionalno stvar nad vse tehtnih

zaslug. Letos praznuje v čistem zado-
voljstvu in samozadoščenju obenem s
tvrdkinim jubilejem tudi on že 35letnico
svojega trgovskega poklica. Proslava
se vrši, odgovarjajoč resnosti in mirno-
sti njegove narave, docela skromno v
tihiem krogu rodbine in vdanega mu so-
trudniškega osebja.

Posebno pomembno pa je dejstvo,
da praznuje istočasno svoje trgovsko
60letnico tudi njegov 75letni častiljivi
stric g. Ivan Elsbacher, brat lastni-
kovega pokojnega očeta, ki mu (kljub
visoki starosti še danes duševno čil in
delaven) stoji kot izkušen svetovalec,
upravní vodja in sodevalec ves čas
zvesto ob strani. V prejšnjih letih pa je
bil istotako samostojen trgovec ter žu-
pan v trgu Kozje.

Jubilantoma čestitamo najpriznnej-
še in želimo ob tej priliki tudi tvrdki
vso srečo in v bodočnosti, pri čemer po-
sebnost omenjamo, da je ugledna, vsik-
dar neomajno narodna rodbina Elsba-
cherjeva zvesta naročnik našega lista od
tistega dne, ko je bil izhajati v Maribor-
u, torej polnih 57 let.

* * *

— z Svinjski sejem v Mariboru. Dne 7.
marca se je prignalo 79 svinj. Cene v dinar-
ski veljavi: 5-6 tednov 225-262.50. 7-9
tednov 275-350. 3-4 mesece 625-750. 5 do
7 mesecev 1000-1125. 8 do deset mesecev
1350-1500, eno leto 1850-2000, kg žive te-
že 20-22.50 kg. mrtve teže 25-28.75.

— Vinski vzorčni sejem se vrši v čet-
tek dne 13. marca v Semicu na Dolenjskem.
Otvoritev ob 12. opoldne po prihodu vlaka
iz Ljubljane. Gostilničarji, ne zamudite
ugodne prilike za nakup dobrega »Do-
lenjca«.

— Donese k industriji z cilji naša dr-
žava. Vse izza prevrata se kaže v naši mladi
državi močan razmah zlasti na torišču
industrije. Naj omenimo samo stroko izde-
lovanja železnih blaginj. Kljub vsemogo-
čim in dramskim strojem je bilo vendar treba
jeklene oklopne plošče vselej dobaviti iz
tulinje. V tem oziru je storila močnega ko-
rak naprej B. O. B. tvornica jeklobetonskih
blaginj d. d. v Vukovaru. Kupila je pa-
tent švicarskega inženjerja Thürliga, ki ga
že uspešno izrabljajo v Avstriji, na Neme-
škem, v Belgiji, Franciji in Južni Ameriki.
Niso to stroji starega načina izdelave, nego
smiselno konstruirane železne oblike, v ka-
tere se okoli jeklene armature vlije blagi-
nice iz betona. Z jeklom armirani beton je
torej monolitni nosilec teže. Je to s
električnim postopkom narejen talilni ce-
ment in bazalt, kar daje blaginji največjo
odpornost. Treba je bilo pomisliti, kako se
zagotoviti proti vlomskemu orodju, proti
ognju in proti ubitju blaginje pri eventu-
alnem padcu. To zagotovilo je dala preiz-
kušnja, ki jo je 3. oziroma 17. januarja
priredila sekcia Beograd Jugoslav. in-
ženjerskega združenja na navadni jekleni
eni jeklobetonski blaginji tvornice B. O. B.
Navzočih je bilo čez 120 strokovnjakov
in več zastopnikov beogradske policije.
Preizkušnjo je vodil g. dr. Milanković, profesor
beogradske univerze. Evo izvida:

Dne 3. januarja smo se lotili blaginje
obeh tipov z mehničnimi priimoci. Ko smo
železno blaginjo v 17 minutah z na-
vrtanjem brez hrupa odprli, so pri betonski
blaginji ta orodja, ne pr. sveder, treza,
kladivo in klesal docela odpovedala, da je
bilo po več nego enournem delu poizkus
kot brezuspešen opustiti. Pa je še povrh
obdelovanje te blaginje povzročalo tak
ropot, da bi že to vlom alarmiralo. Pri na-
daljevanju preizkušnje 17. januarja smo z

rezalnim gorilnikom pri temperaturi 1400° C
v štirih minutah iz železne blaginje izre-
zali 15 cm široko in 20 cm visoko luknjo in
nato blaginjo odprli. Isti rezalni gorilnik
pa ni mogel razen neznatne zunanje poškod-
be priti blaginji B. O. B. blizu in celo po-
skropljenje zažarelih mest na betonu ni po-
kazalo uspeha. G. prof. Milanković je tudi s

poizkusi dognal, da je betonska blaginja
ob vsesplošni temperaturi 750° C zažarela
še po 24 urah, kateri pogoj pa ne nasto-
pijo niti pri največjem požaru. Izvid se kon-
čuje z izjavo, da je s tem dokazana var-
nost izdelkov vukovarske tvornice proti
vlomu in ognju.

rodni skupščini vprašali odposlanca Pre-
daveca, kaj misli o tej protestni akciji. Pre-
davec je izjavil, da se bo njegova stranka
vedno borila z legalnimi sredstvi v boju za
uređitev notranjopolitičnih vprašanj. Oni
pa, ki mislijo na ta način reševati naša dr-
žavna vprašanja, prevzemajo na se v liko
odgovornost pred srbskim narodom in pred
vso Evropo, ki si ne bo mogla predstavljati,
da se v Beogradu rešujejo taka vprašanja
na ta način. Vodilni državnik pač ne rešuje
lejo nikdar teh vprašanj na ta način. Pos-
lanci HRSS so odločeni, da store vse za
parlamentarno mirno rešitev notranjih pro-
blemov.

Najnovejša poročila.
Izročitev poslanskih pooblastil HRSS v Beogradu.
V skupščino pride sprva samo 20 radičevcev.

— Beograd, 8. marca. (Izv. Ob 12.50.)
Na temelju sklepa, storjenega na se-
stanku načelnikov opozicijskega bloka
in zastopnika HRSS, je danes točno
ob 10.30 posl. Ivan Predavec odšel
v spremstvu posl. Pečiča (dem.), po-
slanca dr. Hohnjeca (Jug. klub),
posl. Kapetanovića (muslim.) in
Gjoke Popovića (zemljorad.) v urad
skupščinskega predsedstva, kjer ga je
najpreje sprejel skupščinski podpred-
sednik Bakić. Predavec mu je v pri-
sotnosti omenjenih poslancev izročil 20
poslanskih pooblastil. Pri izročitvi so
se izvršile običajne formalnosti, seste-
vil se je zapisnik ter je končno pod-
predsednik izročil Predavcu potrdilo o
prejemu 20 poslanskih pooblastil v pri-
sotnosti prič. Med uradnim aktom so
se vršili običajni parlamentarni razgo-
vori.

Med 20 poslanci so bila izročena
tudi pooblastila tehle uglednejših Ra-
dičevih pristavev, oziroma voditeljev
HRSS: Pavle Radič, dr. Košutić,
Fran Malčić, dr. Vladimir Maček,
Vinko Trnjar (zastopnik Zagreba),
Edo Marković, Ivan Predavec, Do-
brinović in dr. Krnjević.

Po končanem uradnem aktu je po-
slanec Predavec odšel k skupščinskemu
predsedniku Ljubi Jovanoviću ter ostal
z njim v navzočnosti omenjenih po-
slancev opozicije v kratkem razgovoru.
Kakor je pozneje izjavil Radičev od-
poslanec, je skupščinski predsednik
kratkotako načelno izjavil, da on vztraja in
ostane pri tem, kar je že prvotno iz-
javil prejšnjima delegatoma HRSS, da
namreč za svojo osebo kot predsednik
skupščine ukrene vse ono, da gre vpra-
šanje verifikacije rednim putem.

NARODNA SKUPŠČINA.

Proračun prosvete.

— Beograd, 8. marca. (Izv.) Danes
je narodna skupščina razpravljala o
proračunu ministrstva prosvete. — Po-
drobne razprave sta se udeležila posl.
Nedeljković (rad.) in posl. dr. Ra-
dović (rad.). Seja se je končala ob 12.
in je prihodnja z istim dnevnim redom
določena za ponedeljek ob 9. dopoldne.

KDAJ VRŽE BLOK VLADO?

— Beograd, 8. marca. (Izv.) Med
proračunsko razpravo v zbornici je da-
nes dopoldne Vaš dopisnik razgovarjal
z uglednim voditeljem JMO o nadaljni
parlamentarni taktiki bloka. V glavnem
gre za vprašanje, ali se ima vrči seda-
nja radikalna vlada še med proračunsko
razpravo in tako zavleči sprejem pro-
računa za dle časa, ali ne. Član musli-
manske organizacije je izjavil: »Baš o
tem vprašanju so načelniki opozicijonal-

Okoli poldne je Predavec podal
zastopnikom domačega tiska obširno
izjavo o izročitvi poslanskih pooblastil.
— Na vprašanje novinarjev, zakaj je
predložil samo 20, ne pa več pooblastil,
je Predavec kratko izjavil: »To je stvar
taktike! Ni oportuno o tem v javnosti
govoriti!... Izrazil je dalje tudi mož-
nost, da pridejo omenjeni poslanci po-
preje v narodno skupščino, kot bo iz-
vršena verifikacija, v kar imajo po nje-
govem mnenju pravico v smislu po-
slovnika.

Na vprašanje, ali obstoja med blo-
kom in njegovo stranko kak pismeni
sporazum, je odposlanec HRSS odgo-
voril lakonično: »Pismeni sporazum
med načelniki opozicije in nami ni
podpisan, ker obstoja obojestransko
zaupanje in ni treba nobenega spora-
zuma pisati.«

Prihod radičevcev v Beograd je
dalje odvisen od tega, kako se bodo na-
daljni politični dogodki razvijali, oso-
bito, kako se bo reševalo vprašanje
verifikacije sedaj predloženih manda-
tov.

— Beograd, 8. marca. (Izv.) Z no-
vočasnijim zagrebškim brzovlakom se
vrčja posl. Ivan Predavec nazaj v
Zagreb, da poroča jutri vodstvu HRSS
o uspehih svoje politične misije. Kakor
je dalje Predavec izjavil, odpotuje po-
tem v kratkem sam osebno na Dunaj,
da objektivno in obširno poroča Stje-
panu Radiću o dogodkih v beograd-
skem parlamentu in o položaju. Sam je
dobil v Beogradu najboljši vtise in se
tudi s takimi vrača v Zagreb. Goji velik
optimizem in tak vlada tudi v vseh
opozicijskih skupinah ter je priča-
kovati zaželjenih uspehov bloka.

neza bloka na svojih sestankih razprav-
ljali. Definitivnega sklepa še ni. Mnogo
je bilo razlogov za to, da se povzroči
padec radikalne vlade še med proračun-
sko razpravo, tehtni pa so razlogi, ki
govore za to, da se dopusti sprejem
proračuna. Blok ima vladi dopustiti
sprejem proračuna še tekom tega me-
seca.

SRNAO PROTI SKUPNI
AKCiji BLOKA.

— Beograd, 8. marca. (Izv.) Srnao, srbski
nacionalisti, so za jutri ob 10. dopol-
dne sklicali velik protestni shod srbske na-
cionalne mladine proti akciji opozicijske-
nega bloka oziroma proti sporazumu z Ra-
dičevim. Protest se ima vršiti pod velikimi
političnimi gesli. Za protestni shod vlada v
političnih krogih veliko zanimanje, ker je
videti, da skušajo nekateri krogi alarmirati
ulico proti parlamentarnemu sporazumu.
Govore celo, da bo na tem shodu izgovoril
znani Marko Gagliardi. Novinarji so v na-

VERIFIKACIJA
RADIČEVSKIH MANDATOV.

— Beograd, 8. marca. (Izv.) Po pre-
pričanju opozicijskih poslanskih krogov je pri-
čakovati verifikacije dvajsetih, danes
narodni skupščini predloženih poslanskih
pooblastil HRSS že tekom prihod-
njega tedna. Za to govore določila po-
slovnika.

SOVJETSKO RUSKO
POSLANIŠTVO V RIMU.

— Rim, 7. marca. (Izv.) Palačo biv-
šega carskega ruskega poslanstva je
včeraj prevzelo poslaništvo ruskih so-
vjetskih republik. Poslopje so prevzeli
funkcionarji poslaništva od zastopni-
kov italijanskega zunanjega ministrstva.
Ceremonija je bila zelo kratka. Ko so se
odstranili zastopniki italijanske vlade, je
zavihrala na palači velika rdeča zastava
nad jasnim rimskim nebom, ne da bi da-
la povod za kak incident. Zastava je sa-
mo nekaj minut vihrala. Novi ruski po-
slanik Jurčev je prisne v ponedeljek
iz Prage v Rim. Admiral Behrens ki se
je udeležil pomorske konference. Dru-
štva narodov v Rimu, prevzame v po-
slaništvu funkcije vojaškega atašea.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 8. marca. Prostji promet.

Curih 13.975 blago, Dunaj 0.1145 de-
nar, Trst 3.45 bl., London 346.25 denar,
Newyork 80.50, Pariz 3.10 bl., Praga 233.50
blago.

INOZEMSKJE BORZE.

— Curih, 8. marca. Današnja borza:
Beograd 7.15-7.20, Praga 16.72-16.755,
Dunaj 0.0081-0.00815, Budimpešta
0.080-0.090, Varšava 0.0004-0.0006, New-
york 5.79-5.795, London 24.80-24.81, Mi-
lan 24.45-24.60, Berlin 1.29-1.31, Amster-
dam 215-215.25, Bukarešta 3.05-3.075,
Sofija 4.07.

— Trst, 8. marca. Današnja predbor-
za: Beograd 28.90-29, London 100.75-
101, Pariz 88.50-89.50, Newyork 23.45-
23.55, Curih 404-407, Dunaj 0.0330-0.0333
Praga 67.50-68.

— Dunaj, 7. marca. Devize: Beo-
grad 876-880, London 804.500-805.500,
Milan 3024-3026, Newyork 70.935-71.185
Pariz 2682-2698, Praga 2045-2055, Curih
12.260-12.310. — Valute: dinar 869-
875, dolar 70.860-71.260, lira 3020-3040,
češka krona 2032-2048.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Skladišče i zastojstvo strojeva za pisanje
„UNDERWOOD“
nadalje karbon papir, vrpce za sve sustave. — Mali ručni
„Underwood“ u kovčegu, praktičan za putovanje.
„UNDERWOOD“, Zagreb Mesnička 1.

Naloceto
edino iz trboveljskega revirja
premog
večje in male množine tudi v
vredah
dostavlja na dom. — Naročila
sprejema:
H. Petrič,
Gospodovska cesta 16/I.
Telefon 343 1716

Naloceto
— **CEMENT** —
Prima Portland trboveljski in dal-
matinski dobavlja v poljubnih
množinah. — Naročila sprejema:
H. Petrič,
Gospodovska cesta 16/I.
Telefon 343 1714

Prvovrstno 6000
pšenično moko
naiboljše kakovosti iz naj-
lepše bačke pšenice nudi po
konkurenčnih cenah
Vinko Mađić,
valični mlin - KRANJ.
Kupite tudi vroče.

Pisemski papir v kasetah in mapah
NARODNA KNJIGARNA

Izdelovanje steznikov
(modercev)
in trebušnih pasov po
mori.

Terezija Kranjc, Ljubljana
Sv. Petra cesta 28

Trboveljski premog
in d r v a dobavlja

Družba ILIRIJA
Ljubljana, Kralja Petra trg 8
Plačilo tudi na obroke.
Telefon 220 272

Naloceto
— **DRVA** —
trda in mehka, žagana in cep-
lena, večje in male množine, od
25 kg dalje dostavlja na dom.
Naročila sprejema:
H. Petrič,
Gospodovska cesta 16/I.
Telefon 343 1715

Aikađont
zobna pasta, ustna voda,
zobni prašek.

Dobi se povsod. — Glavna zaloga
drog. **A. KANG, Ljubljana**

G. F. urasch
Ljubljana
Valova d. 12

Uglašujem ter po ravilam
glasovirje in harmonije, Specijelno
strokovno in ceno!

HE R I
Sparterija
za damske klobuke
plošča Din 25—
KENDA Model trg 17.

Močno
lopo in poceni

sukno

n kamgarn, blačevino, cefir, tiska-
nine (druk), platno, volneno blago
in vso manufakturno robo kupite
edino v veletrgovini B. Starnoch,
Cala. Kdor ne verjame, naj se sam
prepriča. Zaloga veljanska.
Trgovci engros cene. Cenik zastoj.

Ne razbija te
si glavu!

Pa ako trebate dobar i va-
ljani pisaci stroj, kupite
samo

UNDERWOOD

Skladišče: **ZAGREB,**
Mesnička ulica 1

Damska konfekcija
in modni salon

TEODOR KUNC

Ljubljana, Mestni trg 14
9931 (pod Trnovo 2)

Gradbeno podjetje
Arhitekt

V. Krainer & Ko.,
Josonice.

Stavbna vodstva:
LJUBLJANA DOMZALE
ZAGREB

Izvršuje privatne in indu-
strijske stavbe, proračune
načrte, cenitve, posebni od-
delek za arhitekturo 7721

Najstarejša slovenska
pleskarska in ličarska
delavnica

Ivan Bricelj, Dunajska c. 19,
se priporoča izvršitve točne cene
zmerne. 2530

A. E. G. kinostroji

najnovejša
konstrukcije
so nepreko-
sljivi! Zahte-
vajte ponud-
be od glavne-
ga zastopstva
ORIENT-FILM d. d., Subotica.

Zaloga majhnih motorjev in
prvovrstnih sodobno zani-
mivih filmov.

Peter Semko

izposojevalna barvarija,
krmarske in strojarstvo
Ljubljana, Križevniška ulica 7.

zupuje po najvišji ceni
kožo divjačin: lisic, kun,
dihujev, vider, zajcev itd.

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 3.
Krovec, stavlja, galanterijski in okrasni
klesar. Instalacije vodovodov.

Luxus-avto

znamka „Wanderer“ zadnji model, malo rabljen, tri-
sedežni, 15 P. H. z najnovejšo uredbo, kakor starter,
električna luč itd. Je poceni za oddati. — Vpraša in
ogleda se v Mariboru, Slomškovo trg 11.

LOKOMOBIL

ali stabilni stroj s kotlom v zelo dobrem stanju od 50
do 80 HP kupim. — Ponudbe s točnim popisom
stroja in zadnjo ceno pod „Ozbiljni kupac“ za 1609
poslati na Publicitas d. d., oglasni zavod, Zagreb,
Gunduličeva ulica 11.

OMEGA
To je ura za
vse življenje!

Alfonz Breznik

bivši učitelj Glasb. Matice in sodni izvedenec.
Najstarejša in nespodobna tvrdka Jugoslavije.

Ljubljana, Mestni trg 3 v lastni hiši po-
le magistrata.

Zaloga in izposojevalnica najboljših klavirjev, pianinov in harmonij
ev. Steinway, Bösendorfer, Föster, Höpfer, Höpfer, Original
Stingl, Czapska eto. — Prodaja tudi na obroke —
Ugodna zamena. — 101 tno. jams vo. — Poravnala in uglaševana
najceneje. — Najbogatejša izbira violon, vseh ostalih
instrumentov, muzikalij in strun enosait.

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“!

papirji se zopet dobijo
v vseh trgovinah s fotomanufakturo.
Generalno zastopstvo in skladišče na
debelo
Iso Weiss, Zagreb, Palmotičeva ul. 66.

Klavirje
uporabljajo in
popravljajo
solidno
in točno
ter gre tudi na deželo.

Feliks Povše Ljubljana
Tržaška c. 45

PREMOG
lep, črn, s 4500 kalorijami, pro-
daja iz svojega rudnika Sloven-
ska premogokopna dru-
žba z o. z. v Ljubljani Volfova
ulica 1/1 — po Din 300 postaja
Ormož, Din 350 postaja Ljubljana
in Din 400 v Ljubljani na dom
dostavljeno za 1000 kg.

**Velika zaloga klobukov in
slamnikov se dobi pri**
Franc Cerar
družba z o. z., tovarna v Stobu,
pošta Domžale
Prevzemajo se tudi stari klobuki
in slamniki v popravilo pri Ko-
vačeviči v Trzinu v Ljubljani, Pre-
šernova ulica št. 5.
Sprejemanje v sredo.
Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.

OTVORITEV
tiskarne „Ažbe“
d. z. o. z.

Maribor, Koroška cesta 39.

Obratovati je pričela nova tiskarna,
ki je nestransko strogo trgo-
vsko podjetje ter se p. n. občinstvu
najbolje priporoča. Izvršuje po
najugodnejši cenah vsa trgovska
dela, bavi se posebno z umet-
niško trgovsko reklamo ter več-
namenskim tiskom.
Posebnosti: Krasna in
umetniška razglednica.

Vabilo
na
XXIII. redni občni zbor
Okrajne hranilnice
in posojilnice v Skofji Loki
reg. zadruga z neomejeno zavezo
ki se bo vršil
v četrtek, dne 20. marca 1924
ob 17. uri (5. nevolitve)
v hranilnični red dvorani.

DNEVNI RED:

1. Potrjena računa za 1. 1923.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Sprememba in razširitev
pravil.
4. Slučajnosti in predlogi po
§ 36. pravil.

Opomba: Ako bi na tem
občnem zboru ne bilo zastopano
zakonito število zadržnikov, se
bo vršil na istem prostoru in z
istim dnevnim redom čez pol ure
drugi občni zbor, kateri bo smel
brezpozorno sklepiti. (§ 35 od-
stavek prvi pravil.)

Skofja Loka, 7. marca 1924.
Načelnstvo.

„SIRARNA“
Preradovičeva 5 ZAGREB Preradovičeva 5
Brzjavi: „SIRARNA“ ZAGREB

Edina in največja specialna trgovina raznih inozemskih in domačih sirov v Jugoslaviji.
Na skladišču imamo vedno sproti importirane švicarske, italijanske, francoske in holandske sire, kakor
gorgonzola, roquefort, eidamer, bellpaese, parmasan, formaggio, salame itd.

Najnižje dnevne cene! Zahtevajte cenike!

Najnovejša patentirana iznajdba! Odlična novost!

B.O.B. Tvornica jeklobetonskih blagajnic sist. „Thörig“ d. d.
Brzjavi: BOB. Vukovar VUKOVAR Telefon interurb. 56

Izdeluje in dobavlja vseh vrst jeklo-
betonske blagajnice, sprave za
akte, tresorna vrata, vzdalna vrata
itd. solidno in okusno izvršeno po
najnižjih cenah.

Oglavno zastopstvo in samoprodaja za
kraljevino SHS

ARMIN GOLDSTEIN
agentura in komisija, VUKOVAR
Brzjavi: Komisionale, Vukovar. Tel. int. 11

Iščejo se zastopniki za Slovenijo.

Izdelki tvornice jeklobetonskih blagajnic bodo izloženi na
zagrebškem spomladnjem semnju
od 27. aprila do 5. maja t. l.

Absolutno ognjavarno! Največja sigurnost proti vlom!

Krojači, šivilje!
Ali ste že poskusili svile z znamkami:
Graziosa, najboljša svila za gumbnice.
Rococo, najfinejša svila za šivanje.
Guliver, priljubljen nadomestek svile 100 m.
Lord, fina svila za šivanje 50 m.
Dobi se povsod!

Kupujte
modro galico
garantirano 98/99%no, prvovrstno blago
v plombiranih vrečah, na željo tudi v sodih,
ki se zaračunavajo posebno po originalni
ceni, naravnost iz tvornice

„MARENGO“
Società Anonima Italiana
Genova

po prodajalnem uradu za celo kraljevino
SHS z velikim skladiščem

„ORBIS“ d. d. Zagreb
Poštanski pretinac 156.

Originalne tvorniške dnevne cene!
Kredit: 60 do 90 dni proti menici.

„SIRARNA“
Preradovičeva 5 ZAGREB Preradovičeva 5
Brzjavi: „SIRARNA“ ZAGREB

Edina in največja specialna trgovina raznih inozemskih in domačih sirov v Jugoslaviji.
Na skladišču imamo vedno sproti importirane švicarske, italijanske, francoske in holandske sire, kakor
gorgonzola, roquefort, eidamer, bellpaese, parmasan, formaggio, salame itd.

Najnižje dnevne cene! Zahtevajte cenike!

Najnovejša patentirana iznajdba! Odlična novost!

B.O.B. Tvornica jeklobetonskih blagajnic sist. „Thörig“ d. d.
Brzjavi: BOB. Vukovar VUKOVAR Telefon interurb. 56

Izdeluje in dobavlja vseh vrst jeklo-
betonske blagajnice, sprave za
akte, tresorna vrata, vzdalna vrata
itd. solidno in okusno izvršeno po
najnižjih cenah.

Oglavno zastopstvo in samoprodaja za
kraljevino SHS

ARMIN GOLDSTEIN
agentura in komisija, VUKOVAR
Brzjavi: Komisionale, Vukovar. Tel. int. 11

Iščejo se zastopniki za Slovenijo.

Izdelki tvornice jeklobetonskih blagajnic bodo izloženi na
zagrebškem spomladnjem semnju
od 27. aprila do 5. maja t. l.

Absolutno ognjavarno! Največja sigurnost proti vlom!

„SIRARNA“
Preradovičeva 5 ZAGREB Preradovičeva 5
Brzjavi: „SIRARNA“ ZAGREB

Edina in največja specialna trgovina raznih inozemskih in domačih sirov v Jugoslaviji.
Na skladišču imamo vedno sproti importirane švicarske, italijanske, francoske in holandske sire, kakor
gorgonzola, roquefort, eidamer, bellpaese, parmasan, formaggio, salame itd.

Najnižje dnevne cene! Zahtevajte cenike!

Najnovejša patentirana iznajdba! Odlična novost!

B.O.B. Tvornica jeklobetonskih blagajnic sist. „Thörig“ d. d.
Brzjavi: BOB. Vukovar VUKOVAR Telefon interurb. 56

Izdeluje in dobavlja vseh vrst jeklo-
betonske blagajnice, sprave za
akte, tresorna vrata, vzdalna vrata
itd. solidno in okusno izvršeno po
najnižjih cenah.

Oglavno zastopstvo in samoprodaja za
kraljevino SHS

ARMIN GOLDSTEIN
agentura in komisija, VUKOVAR
Brzjavi: Komisionale, Vukovar. Tel. int. 11

Iščejo se zastopniki za Slovenijo.

Izdelki tvornice jeklobetonskih blagajnic bodo izloženi na
zagrebškem spomladnjem semnju
od 27. aprila do 5. maja t. l.

Absolutno ognjavarno! Največja sigurnost proti vlom!

„SIRARNA“
Preradovičeva 5 ZAGREB Preradovičeva 5
Brzjavi: „SIRARNA“ ZAGREB

Edina in največja specialna trgovina raznih inozemskih in domačih sirov v Jugoslaviji.
Na skladišču imamo vedno sproti importirane švicarske, italijanske, francoske in holandske sire, kakor
gorgonzola, roquefort, eidamer, bellpaese, parmasan, formaggio, salame itd.

Najnižje dnevne cene! Zahtevajte cenike!

Najnovejša patentirana iznajdba! Odlična novost!

B.O.B. Tvornica jeklobetonskih blagajnic sist. „Thörig“ d. d.
Brzjavi: BOB. Vukovar VUKOVAR Telefon interurb. 56

Izdeluje in dobavlja vseh vrst jeklo-
betonske blagajnice, sprave za
akte, tresorna vrata, vzdalna vrata
itd. solidno in okusno izvršeno po
najnižjih cenah.

Oglavno zastopstvo in samoprodaja za
kraljevino SHS

ARMIN GOLDSTEIN
agentura in komisija, VUKOVAR
Brzjavi: Komisionale, Vukovar. Tel. int. 11

Iščejo se zastopniki za Slovenijo.

Izdelki tvornice jeklobetonskih blagajnic bodo izloženi na
zagrebškem spomladnjem semnju
od 27. aprila do 5. maja t. l.

Absolutno ognjavarno! Največja sigurnost proti vlom!

„SIRARNA“
Preradovičeva 5 ZAGREB Preradovičeva 5
Brzjavi: „SIRARNA“ ZAGREB

Edina in največja specialna trgovina raznih inozemskih in domačih sirov v Jugoslaviji.
Na skladišču imamo vedno sproti importirane švicarske, italijanske, francoske in holandske sire, kakor
gorgonzola, roquefort, eidamer, bellpaese, parmasan, formaggio, salame itd.

Najnižje dnevne cene! Zahtevajte cenike!

Najnovejša patentirana iznajdba! Odlična novost!

B.O.B. Tvornica jeklobetonskih blagajnic sist. „Thörig“ d. d.
Brzjavi: BOB. Vukovar VUKOVAR Telefon interurb. 56

Krojači, šivilje!
Ali ste že poskusili svile z znamkami:
Graziosa, najboljša svila za gumbnice.
Rococo, najfinejša svila za šivanje.
Guliver, priljubljen nadomestek svile 100 m.
Lord, fina svila za šivanje 50 m.
Dobi se povsod!

Kupujte
modro galico
garantirano 98/99%no, prvovrstno blago
v plombiranih vrečah, na željo tudi v sodih,
ki se zaračunavajo posebno po originalni
ceni, naravnost iz tvornice

„MARENGO“
Società Anonima Italiana
Genova

po prodajalnem uradu za celo kraljevino
SHS z velikim skladiščem

„ORBIS“ d. d. Zagreb
Poštanski pretinac 156.

Originalne tvorniške dnevne cene!
Kredit: 60 do 90 dni proti menici.

„SIRARNA“
Preradovičeva 5 ZAGREB Preradovičeva 5
Brzjavi: „SIRARNA“ ZAGREB

Edina in največja specialna trgovina raznih inozemskih in domačih sirov v Jugoslaviji.
Na skladišču imamo vedno sproti importirane švicarske, italijanske, francoske in holandske sire, kakor
gorgonzola, roquefort, eidamer, bellpaese, parmasan, formaggio, salame itd.

Najnižje dnevne cene! Zahtevajte cenike!

Najnovejša patentirana iznajdba! Odlična novost!

B.O.B. Tvornica jeklobetonskih blagajnic sist. „Thörig“ d. d.
Brzjavi: BOB. Vukovar VUKOVAR Telefon interurb. 56

Izdeluje in dobavlja vseh vrst jeklo-
betonske blagajnice, sprave za
akte, tresorna vrata, vzdalna vrata
itd. solidno in okusno izvršeno po
najnižjih cenah.

Oglavno zastopstvo in samoprodaja za
kraljevino SHS

ARMIN GOLDSTEIN
agentura in komisija, VUKOVAR
Brzjavi: Komisionale, Vukovar. Tel. int. 11

Iščejo se zastopniki za Slovenijo.

Izdelki tvornice jeklobetonskih blagajnic bodo izloženi na
zagrebškem spomladnjem semnju
od 27. aprila do 5. maja t. l.

Absolutno ognjavarno! Največja sigurnost proti vlom!

„SIRARNA“
Preradovičeva 5 ZAGREB Preradovičeva 5
Brzjavi: „SIRARNA“ ZAGREB

Edina in največja specialna trgovina raznih inozemskih in domačih sirov v Jugoslaviji.
Na skladišču imamo vedno sproti importirane švicarske, italijanske, francoske in holandske sire, kakor
gorgonzola, roquefort, eidamer, bellpaese, parmasan, formaggio, salame itd.

Najnižje dnevne cene! Zahtevajte cenike!

Najnovejša patentirana iznajdba! Odlična novost!

B.O.B. Tvornica jeklobetonskih blagajnic sist. „Thörig“ d. d.
Brzjavi: BOB. Vukovar VUKOVAR Telefon interurb. 56

Izdeluje in dobavlja vseh vrst jeklo-
betonske blagajnice, sprave za
akte, tresorna vrata, vzdalna vrata
itd. solidno in okusno izvršeno po
najnižjih cenah.

Oglavno zastopstvo in samoprodaja za
kraljevino SHS

ARMIN GOLDSTEIN
agentura in komisija, VUKOVAR
Brzjavi: Komisionale, Vukovar. Tel. int. 11

Iščejo se zastopniki za Slovenijo.

Izdelki tvornice jeklobetonskih blagajnic bodo izloženi na
zagrebškem spomladnjem semnju
od 27. aprila do 5. maja t. l.

Absolutno ognjavarno! Največja sigurnost proti vlom!

„SIRARNA“
Preradovičeva 5 ZAGREB Preradovičeva 5
Brzjavi: „SIRARNA“ ZAGREB

Edina in največja specialna trgovina raznih inozemskih in domačih sirov v Jugoslaviji.
Na skladišču imamo vedno sproti importirane švicarske, italijanske, francoske in holandske sire, kakor
gorgonzola, roquefort, eidamer, bellpaese, parmasan, formaggio, salame itd.

Najnižje dnevne cene! Zahtevajte cenike!

Najnovejša patentirana iznajdba! Odlična novost!

B.O.B. Tvornica jeklobetonskih blagajnic sist. „Thörig“ d. d.
Brzjavi: BOB. Vukovar VUKOVAR Telefon interurb. 56

Izdeluje in dobavlja vseh vrst jeklo-
betonske blagajnice, sprave za
akte, tresorna vrata, vzdalna vrata
itd. solidno in okusno izvršeno po
najnižjih cenah.

Oglavno zastopstvo in samoprodaja za
kraljevino SHS

ARMIN GOLDSTEIN
agentura in komisija, VUKOVAR
Brzjavi: Komisionale, Vukovar. Tel. int. 11

Iščejo se zastopniki za Slovenijo.

Izdelki tvornice jeklobetonskih blagajnic bodo izloženi na
zagrebškem spomladnjem semnju
od 27. aprila do 5. maja t. l.

Absolutno ognjavarno! Največja sigurnost proti vlom!

„SIRARNA“
Preradovičeva 5 ZAGREB Preradovičeva 5
Brzjavi: „SIRARNA“ ZAGREB

Edina in največja specialna trgovina raznih inozemskih in domačih sirov v Jugoslaviji.
Na skladišču imamo vedno sproti importirane švicarske, italijanske, francoske in holandske sire, kakor
gorgonzola, roquefort, eidamer, bellpaese, parmasan, formaggio, salame itd.

Najnižje dnevne cene! Zahtevajte cenike!

Najnovejša patentirana iznajdba! Odlična novost!

B.O.B. Tvornica jeklobetonskih blagajnic sist. „Thörig“ d. d.
Brzjavi: BOB. Vukovar VUKOVAR Telefon interurb. 56

Izdeluje in dobavlja vseh vrst jeklo-
betonske blagajnice, sprave za
akte, tresorna vrata, vzdalna vrata
itd. solidno in okusno izvršeno po
najnižjih cenah.

papirji se zopet dobijo
v vseh trgovinah s fotomanufakturo.
Generalno zastopstvo in skladišče na
debelo
Iso Weiss, Zagreb, Palmotičeva ul. 66.

„ELIN“
DRUŽBA ZA ELEKTR. INDUSTRIJO D. Z. O. Z.
Gradi električne centrale in naprave. Ve-
lika zaloga motoric in električnega ma-
terijala. Cene izredno nizke. Posrežba točna.
Na željo posel inženirja brezplačno.
LJUBLJANA, Dunajska cesta 1. — Tel. 88.
MARIBOR, Veščinjska ul. 11. — Tel. 239.

Krojači, šivilje!
Ali ste že poskusili svile z znamkami:
Graziosa, najboljša svila za gumbnice.
Rococo, najfinejša svila za šivanje.
Guliver, priljubljen nadomestek svile 100 m.
Lord, fina svila za šivanje 50 m.
Dobi se povsod!

Kupujte
modro galico
garantirano 98/99%no, prvovrstno blago
v plombiranih vrečah, na željo tudi v sodih,
ki se zaračunavajo posebno po originalni
ceni, naravnost iz tvornice

„MARENGO“
Società Anonima Italiana
Genova

po prodajalnem uradu za celo kraljevino
SHS z velikim skladiščem

„ORBIS“ d. d. Zagreb
Poštanski pretinac 156.

Originalne tvorniške dnevne cene!
Kredit: 60 do 90 dni proti menici.

„SIRARNA“
Preradovičeva 5 ZAGREB Preradovičeva 5
Brzjavi: „SIRARNA“ ZAGREB

Edina in največja specialna trgovina raznih inozemskih in domačih sirov v Jugoslaviji.
Na skladišču imamo vedno sproti importirane švicarske, italijanske, francoske in holandske sire, kakor
gorgonzola, roquefort, eidamer, bellpaese, parmasan, formaggio, salame itd.

Najnižje dnevne cene! Zahtevajte cenike!

Najnovejša patentirana iznajdba! Odlična novost!

B.O.B. Tvornica jeklobetonskih blagajnic sist. „Thörig“ d. d.
Brzjavi: BOB. Vukovar VUKOVAR Telefon interurb. 56

Izdeluje in dobavlja vseh vrst jeklo-
betonske blagajnice, sprave za
akte, tresorna vrata, vzdalna vrata
itd. solidno in okusno izvršeno po
najnižjih cenah.

Oglavno zastopstvo in samoprodaja za
kraljevino SHS

ARMIN GOLDSTEIN
agentura in komisija, VUKOVAR
Brzjavi: Komisionale, Vukovar. Tel. int. 11

Iščejo se zastopniki za Slovenijo.

Izdelki tvornice jeklobetonskih blagajnic bodo izloženi na
zagrebškem spomladnjem semnju
od 27. aprila do 5. maja t. l.

Absolutno ognjavarno! Največja sigurnost proti vlom!

„SIRARNA“
Preradovičeva 5 ZAGREB Preradovičeva 5
Brzjavi: „SIRARNA“ ZAGREB

Edina in največja specialna trgovina raznih inozemskih in domačih sirov v Jugoslaviji.
Na skladišču imamo vedno sproti importirane švicarske, italijanske, francoske in holandske sire, kakor
gorgonzola, roquefort, eidamer, bellpaese, parmasan, formaggio, salame itd.

Najnižje dnevne cene! Zahtevajte cenike!

Najnovejša patentirana iznajdba! Odlična novost!

B.O.B. Tvornica jeklobetonskih blagajnic sist. „Thörig“ d. d.
Brzjavi: BOB. Vukovar VUKOVAR Telefon interurb. 56

Izdeluje in dobavlja vseh vrst jeklo-
betonske blagajnice, sprave za
akte, tresorna vrata, vzdalna vrata
itd. solidno in okusno izvršeno po
najnižjih cenah.

Oglavno zastopstvo in samoprodaja za
kraljevino SHS

ARMIN GOLDSTEIN
agentura in komisija, VUKOVAR
Brzjavi: Komisionale, Vukovar. Tel. int. 11

Iščejo se zastopniki za Slovenijo.

Izdelki tvornice jeklobetonskih blagajnic bodo izloženi na
zagrebškem spomladnjem semnju
od 27. aprila do 5. maja t. l.

Absolutno ognjavarno! Največja sigurnost proti vlom!

„SIRARNA“
Preradovičeva 5 ZAGREB Preradovičeva 5
Brzjavi: „SIRARNA“ ZAGREB

Edina in največja specialna trgovina raznih inozemskih in domačih sirov v Jugoslaviji.
Na skladišču imamo vedno sproti importirane švicarske, italijanske, francoske in holandske sire, kakor
gorgonzola, roquefort, eidamer, bellpaese, parmasan, formaggio, salame itd.

Najnižje dnevne cene! Zahtevajte cenike!

Najnovejša patentirana iznajdba! Odlična novost!

B.O.B. Tvornica jeklobetonskih blagajnic sist. „Thörig“ d. d.
Brzjavi: BOB. Vukovar VUKOVAR Telefon interurb. 56

Izdeluje in dobavlja vseh vrst jeklo-
betonske blagajnice, sprave za
akte, tresorna vrata, vzdalna vrata
itd. solidno in okusno izvršeno po
najnižjih cenah.

Oglavno zastopstvo

Zaloga klavirjev in pianinov
na boljših tovarih Bösendorfer, Czapska,
Ehrbar, Höpfl, Schweighofer, Original
Stingl itd.
Tudi na obroke. Tudi na obroke.
Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana,
Hilšerjeva ulica številka 5.

Kavarna „Central“

LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP 37.
Na razpolago dve separirani sobi, primerni za seje, zborovanja in predavanja. Klavir na razpolago.
Priporoča se
STEFAN MIHOČIČ, kavarnar.

Ceno češko postelino perje!

1 kg sivega skubljenega perja Din 65.—; polbelega Din 80.—; belega Din 90.—; boljšega Din 100.— in Din 120.—; mehkega kot puh Din 150.— in Din 180.—; najboljša vrsta Din 225.—. Pošilja prosto proti povzetju od Din 200.— višje prosto poštne. Zamenja in vrnitev dovoljena. Vzorci brezplačno. Dopisi le na **Benedikt Sachsler, Lobez št. 35 pri Plaznu, Češka**. Poštni paketi iz Češke v Jugoslavijo rabijo okoli 14 dn.

Stavbene potrebščine, linolej, asfaltovanja, ksilolitna tlakovanja, specialna sredstva za izolacijo proti vlapi, izsušitev vlažnega zidstva proti hlani in lesni gobi. — Mavčne plošče. — Strešna lepilna, ruberoid, lesni cement, katran, karbolina, asfalt, bitumen, mavec itd. itd.

LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA
Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.

PRISEGAM

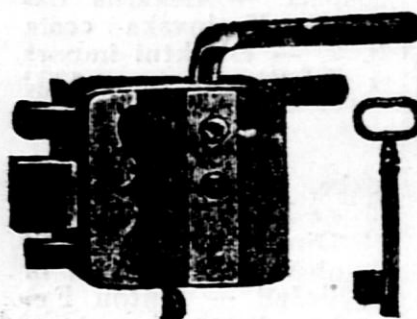
da kupiš najceneje in najboljše blago v modni trgovini

A. Šinkovic nasl. K. Soss,
Ljubljana, Mostni trg 19.

INVENTURNA PRODAJA.
SAMO DO KONCA MESECA!

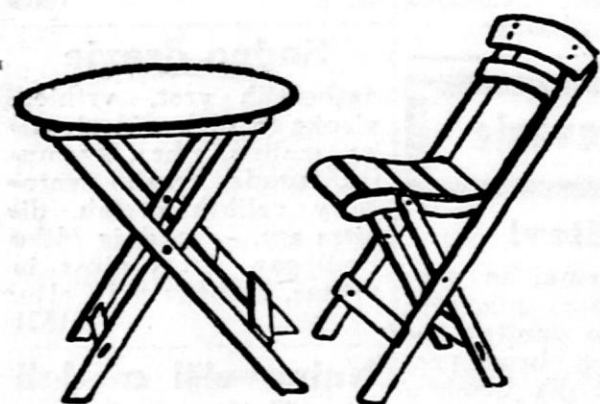
Trgovina z železnino

BREZNIK & FRITSCH, Ljubljana

priporoča po konkurenčnih cenah

vsakovrstno kuhinjsko posodo, tehnične, gospodinske in gospodarske potrebščine, orodje, okove za pohištvo in stavbe ter različno drugo železninsko blago. Zaloga la dalmatinskega portland cementa in karbida.

**ZAKLOPNE
STOLE
MIZE in
KLOPI**

dobite najceneje in najboljše kvaliteto pri
Jakob Pučko mizarstvo, Ptuj.

Pišite po cenik! Pišite po cenik!

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

vseh kakovosti, v celih vagonih po orig. cenah
prometnikov za domačo uporabo kakor tudi
za industrijska podjetja in razpočava na dobo

inozemski premog in koks
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno
la čehoslovaški in angleški
koks za litarne in domačo
uporabo, kovaški premog,
črni premog in briquete.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG, d. d.
centrala v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II.

Citajte!

Važno za vsakogar!

Pomen „Juhana“ za prehrano in zdravje.

že dolgo se splošno občuti potrebnost in manjkanje mogočno
krepčilnega pripomočka v prehrani človeka.
Napornosti sedanjega življenja ne zadošča več navadna hrana, ki
slabega pač nasiti, moči mu pa ne daje.
Zaželjeno idealno krepčilo sedaj imamo.

L Redilni ekstrakt „Juhana“
omogoča,
z malim stroškom dobro, zdravo in izdatno se hraniti.

Za strošek manj kot 1 dinar na dan
dobavi „Juhana“ telesu toliko redilne vrednosti iz žlahnih beljakovin,
mesnih in rastlinskih, da postane s tem pripomočkom
najpogostejša hrana izdatna in slastna.

„Juhana“ krepča tudi prebavo
in preganja želodčne slabosti.

II. „Juhana“ se vživa na način, da se vlije
v navadno juho ali v slan krop ali v prikuhe.

Mesni juhi da nepopisno okusnost in reditnost,
brez mesa pa napravi iz krova izvrstno pravo juho.

III. „Juhana“
je oživljajoča in brez primere zdrava hrana.

Stari človeka dobro razpoložena, reienega in močnega

Za slabotne otroke, medle in nervozne ljudi pa je
„Juhana“ naravnost čudodelna hrana.

„JUHAN“ se dobi v vseh boljših prodajalnah živil.
Glavna prodaja: Ljubljana, Gradišče 13.

Izreden užitek boš imel

če si privoščiš rimsko čašo

starega ljutomerskega burgundca

(letnik 1921)

v restavraciji na glavnem kolodvoru v Ljubljani.

«JUGOEKSIM»

Trgovska družba. Vekoslav Pelc & dr.
Eksport LJUBLJANA Import

Glavno zastopstvo za Slovenijo in
zaloga mlina „Union“ Osijek.

TRGOVINA

s specifičnim, kolonijalnim, materialnim blagom, deželimi, poljskimi pridelki, lesom in lesnimi izdelki na debelo in drobno.

Trgovski vodja

za ustanavljajočo se tekstilno tvornico v Jugoslaviji se išče.
Ponudniki, ki so že imeli enak posel in so popolnoma zmožni
deželnega jezika, naj prošnje s prepisi izpričeval pošljejo upravi
Slovenskega Naroda pod „ORGANIZATOR 4701-1689“.

SLAVENSKA BANKA D. D. ZAGREB — podružnica: LJUBLJANA

Delniška glavica Din 50.000.000 — in rez. preko Din 12.500.000 —

PODRUŽNICE:

Beograd
Bjelovar
Brod n. S.
Celje

Dubrovnik
Gornja Radgona
Kranj
Maribor

Murska Sobota
Novi Sad
Osijek
Sarajevo

Sombor
Sušak
Šibenik
Vršac
Wien

EKSPOZITURE: Rogaška Slatina (sezonska), Skofja Loka, Jesenice.
AGENCIJE: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.
AFILIACIJE: Slovenska banka, Ljubljana, Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Prva slov. zid. zadruga v Ljubljani,
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2.
Tehniško vodstvo po oblastveno avtoriziranem gradbenem inženjerju.

Projektira in izvršuje vsa v stavbeno in inženjersko stroko
spadajoča dela.

Delo solidno. Cene konkurenčne.

„VICTORIA“

tovarnica dječjih kolica

HEINRICH & LEPPICH, Indija S. H. S.

Proizvada i otpremja tačno samo preprodavcima svoje najnoviji modela prvostrednih dječjih sporkolice, kolica za sklanjanje, kolica sa krovom, princes kolica, kolica za njihanje, stolaca za ležanje, stolaca za boleštni, svakovrstnik dječjih stolaca za sklanjanje, holendera, bicikla (trokotača), kolica za lutke i t. d. Ilustrovani cenik na zahtev besplatno.

Trgovina z oblekami
za gospode in deco

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12

prodaja odalej tudi
PRVOVRSTNO PERILO
ZA GOSPODE
po izredno nizkih
cenah.

Čuvena kujna

Američkih Državnih Brodova

Dobra, promenljiva i obilna, hrana, prvoklasno pripremljena i služena, gordost je velikih i mirno putujućih ladija Državne Američke Linije. Bilo da putujete na veličanstvenom „LEWATHANU“ ili na jednoj od drugih sjajnih ladija Državne Američke Linije, Vi ćete od prvog dana biti oduševljeni američkim gošćenjem i poniznom uslugom. Tražite — besplatno — ilustrovan prospekt i raspored ladija.

UNITED STATES LINES

Beograd, Palata Beogradske Zadruga, Preko Hotel Bristol;
Zagreb, Srednje Savra Hrvatskih Seljačkih Zadruga, Mihov-
ilova ulica, Prekopis: Kolo vora, Ljubljana, Brodarstvo
Zjedinih Američkih Držav, Dunajski četa št. 29, Sarajevo,
Savrs Hrvatskih Seljačkih zadruga sa Bosna i Hercegovinu,
Aleksandrova ulica 23; Susak, Ranka za Pomor tve.

Najljubši
mi je

ČAJNA ROČKA

Kdor namreč kot jaz ve ceniti dobroto in finost
ter ceneno uporabo, se ne bo nikdar mogel ogreti
za katerikoli drugo znamko.

Čaj z znamko „Čajna ročka“ se dobiva le
v javnih zavetih z našim varstveno znamko
„Čajna ročka“ v vseh z lepki označenih trgovinah.

Položaj na Bolgarskem.

Po krvavih dogodkih zadnjega državnega prevrata, ki je strmoljavil zemljoradniško vladno in spravil na krmo za silo in na hitro roko sestavljeno koalicio meščanskih strank, takozvani demokratični blok, je napetost v bolgarskem političnem življenju na videz ponehala. Cankov kabinet je prevzel državne posle s pomočjo nasilne akcije, ki je zahtevala v vrstah njegovih nasprotnikov mnogo krvi in žrtev. Ta okoliščina je pripomogla novi koalicijski vladi, da je deloma z obsejnim stanjem, deloma pa revolucionarnim potom in pozneje z zakonom o zaščiti države temeljito obračunala s skrajnimi levimi strujami ter tako za nekaj časa utrdila svoje pozicije v očeh ljudstva in zunanjega sveta. Komunistična stranka je izgubila pravico do legalne eksistence, zemljoradniki so se morali s smrtjo Stamboliskega in pobegom v inozemstvo drugih voditeljev začasnoma umakniti v ozadje, zmagovito meščanstvo na čelu z inteligenco in pridobitnimi krogi je v največji naglici ustanovilo blok, ki se mu je pridružila tudi socialna demokracija. Tako je bila odstranjena vsaka nevarnost protirevolucije in demokratični blok je bil na poti, da izvede notranjo konsolidacijo države, zacepi rane, ki so jih prizadelo njemeno političnemu in gospodarskemu življenju neprestani nemiri ter polagoma upostavi normalne stike s sosednjimi državami. Moment za uspešno sanacijo domačih razmer in ureditev mednarodnega položaja Bolgarske je bil po prevratu zelo ugoden. Cankova vlada je imela najlepšo priložnost, da s pametno, smotno notranjo in zunanjo politiko izgladi sledove povojne krize ter omogoči boljšemu narodu mirno življenje. Volitve v narodno sobranje so pokazale, da ima koalicio vse potrebne pogoje za uspešno delo. Navedeno raznih levih eksperimentov, razredne diktature in zgoščene politične atmosfere je ljudstvo poverilo svojo usodo obnovljeni zedinjeni demokraciji, da se končno reši neprestane nevarnosti krvavih domačih razprtij. Oddahnilo si je v najboljši nadi, da se začneja za državo novo življenje.

Toda formalna fuzija idejno in programatično tako različnih strank je bila že splošno obsodena na razpad, kajti kar je držalo prve dni po prevratu, ko je veljalo za zemljoradniško-komunistično nasprotnike načelo: zmagava ali smrt, ni moglo ostati združeno pozneje, ko se je pričelo normalno politično in parlamentarno delo. Tu se je kmalu pokazalo, da v sili sestavljena koalicio med socialisti in izrazito buržuaznimi strankami ne more biti trajna. Ko se je ustanovil demokratični blok, so mislili eni drugi, da pridejo na svoj račun. Buržuazne stranke od radikalov do narodnih demokratov so hotele igrati socialiste, slednji bi bili radi splezali na zeleno vejico s pomočjo trenutnih zaveznikov in tako so nastale v bloku načelne difference in koalicio je začela razpadati. Glavna napaka vodilnih politikov je bila v tem, da niso dali koalicijske enotne programatične podlage, temveč so pustili vsaki stranki svobodno roko. Ni se zaključila prva doba zasedanja novega narodnega sobranja in že so se pokazale posledice te taktične pogrške. Demokratični blok eksistira samo še na papirju in uradna Bolgarska si zama zama prizadeva, da bi skrla predstoječo krizo v sobranju in Cankovem kabinetu. Socialisti so obrnili bloku hrbet, njim je sledila radikalna stranka in demokratični blok stoji pred popolnim fiaskom.

O prvotni opoziciji se sploh ne govori. Komunisti so se pod pritiskom zakona o zaščiti države prelevili v neodvisno delavsko strokovno organizacijo, zemljoradniki so v sobranju v absolutni manjšini, zato pa se pojavljajo na političnem obzorju konture nove močne opozicije, ki jo nameravajo ustanoviti

socialisti s pomočjo enotne fronte proletariata. O tej akciji piše meščansko, vladno naklonjeno časopisje zelo previdno, vendar pa ni dvoma, da preti Cankovemu kabinetu baš s te strani resna nevarnost. Težko je sicer misliti, da se bo zedinilo delavstvo s kmeti, toda sodeč po poročilih o zadnjem socialističnem kongresu ni izključeno, da pride do take kombinacije, ki bi seveda mahoma spremenila sedanji položaj. Brez novih volitev bi nastala vladna kriza, kajti socialistični in zemljoradniški poslanci bi tvorili v sobranju močno opozicijo in ker so tudi radikalni odpovedali sedanji večini svojo službo, je zelo verjetno, da bi ostala Cankova vlada v manjšini. Vse je torej odvisno od uspeha ali neuspeha akcije za ustanovitev enotne proletarske fronte. Če se to posreči, bo bržkone razpuščeno narodno sobranje in razpisane nove volitve. Čihlj izid bi pri sedanjih razmerah za Cankovo vlado ne bil posebno ugoden.

Poleg tega pa sedanja sofijska vlada ni pokazala pravega zmisla za ureditev mednarodnih odnošajev. Med Bolgarsko in našo državo je napetost na dnevnem redu, kar dokazuje pomanjkanje dobre volje za prijateljstvo in končnoveljavno likvidacijo obmejnih incidentov. Tudi glede drugih držav pogrešamo pri Cankovi agiliteti, aktivnosti in orientacije na širši podlagi, ki bi pripomogla državi do političnega in gospodarskega okrevanja. Skratka, vlada, ki je obetala tako v notranjosti države, kakor na zunanji, mnogo, je doslej uresničila le malo nad in če se bliža po polnem obzoru krizi, lahko pripiše to v prvi vrsti sebi.

M. Z.

„Ašantka“.

Igra v treh dejanjih; pisal W. Perzyski, poslovenil dr. V. Mole. Skoda za trud, da trud prevajanja in igranja. Upajmo, da imajo Poljaki dovoli boljše dramatike. S takimi proizvodi si nas ne bodo osvobodili. Razpredba dejanja kolebajoča, brez jasne neizogibnosti poteka, sledstvo prizorov in njih tehnika dostikrat skoro diletantska, dejanje raztrgano, nezaokroženo, a puščajoče ob vrzeli možnost različni razvoj. Zato brez preprečevalne kazalnosti. Vrh tega so značilni glavni osebi malo zanimivi: sama duševna površnost, sentimentalnost ali pa surovost. Takih povprečnih ljudi je legion na svetu; toda dramatične vsebine nimajo, nego kvečjemu reportersko za „domače novice“ ali rubriko „samumore“. Brezokusni samumori, pri katerih bi si človek želel mrtvega, samo zato zopet malo obuditi, da bi mu rekel: „Osel.“

Mlad, izobražen šlahič, ki pa nič ne dela — Lonski se piše — in podlega vsakotermu vplivu, pride v stik z zelo mlado čedno dekletom iz preprostejših varšavskih krogov. „A“ Hausmeisterische“ bi ji dejal Dunajčan. Ali je punče že pokvarjeno in se le malo hvam, ko se kaže preganjano nedolžnost, predno se Lonskemu vda, ni jasno. Misli bi, da je že precej prefrigana, le stik z nobel gospodom ji je nov.

Ta Vlada pa ni taka, kakršna so mnogokrat prostejša dekleta v francoskih romanih. Nima one ženske prilagodljivosti, da bi hotela in znala sredi razkošja postati dama. Tudi nima moralne sile do duševnega prepoda, kakor Junakinja Tolstoga „Vstajenja“. Seveda je tudi Lonski prava ničla brez obzora za kako preporajanje ženskih duš. Rad bi jo le vnanje vzgojil. Toda Vlada se ne bo učila, ostane surova sploh in srčna potrcba ji je, ljubkova in natakajem in mu biti po pasje vdana. Oseba z omocijami služkinji, kakor jih je Molnar tako izvrstno naslikal v „Liliumu“. A brez vsakega plemenitega jedra.

Taka ordinarna kanallija bi bila zanimiva in literaturna vredna le, če bi bila obenem tako demonska za moški svet, kakor Zolova Nana. Takale zasnova afera z brezpomembnim varšavskim tificerjem, kateri se v čedno lice in figuro svoje metretreke popolnoma zateleba, se zanjo, čim bolj ga surovo zaničuje, rušira in se gre naposled obses — to je zelo dolgočasno in kvečjemu za lokalno kroniko lista, ki od takih „senzacij“ živi.

Avtor pač pozna svoje Pappenheimovce in je pograbil par varšavskih tipov, morda vzpodbujen po konkretnem dogodku, pri katerem je bil „Junak“ iz poznane rodbine in se je radi nje „sva Varšava“ počela tudi z osebo njegove ljubice. Pred varšavskim občinstvom, z najboljšimi poljskimi igralci, je igra morda radi svojega lokalnega kolorita dosegla poseben uspeh, oziroma bila pikantna domača senzacija. A to niso umetniški vidiki. Objektivno je prav dolgočasna, njena obrabljena vsebina nespretno obdelana.

Igrali so prilično dobro, brez posebnih viškov in nizov. Peček je bil priden Lonski in Terčič se je potrudil s Krockim, ravnarjem baročkom. Popolnoma pristna pa bi bila v teh vlogah morda le dva poljska šlahiča, ki sta se posvetila igralskemu poklicu. Ali vsaj dva taka, ki te kroze dobira poznata in sta ž njimi živila. Dalo si je v lastno mo delikateso ustvariti dobro vnanost starejšega poljskega plemiča z dežele. Putjata, ki ima tudi režijo, je z dobro komiko preduslavljeval in nazore predzrelega mednarodnega natakajla, ki ve, da velja nižjemu žanstvu za nepremagljivega Adolfa. Le škoda, da ni mogel slovensko govoriti brez malih pomniljav sredi stavkov. Zna jih sicer kaširati a vendar poslušalca mučijo. Posebno pri vlogi človeka, od katerega pričakujemo „namazan“ uste.

Medven je imel kot slikar malo, srečno masko in iz vloge ni bil v življenju nobede še nikdar natakaj. Ker drugače bi tudi na odru tak položaj verjetneje markiral. Cesar je bil prav krasak in čeden posestnik. Priuša sebi skoraj vselaj nekaj slamatno svečnega la pristno zdravega. Figura je glas mu to doletela. Sedanja vlada na sicer ne obetava nobenih prilik za posebno karakterizacijo. Zelo čudno je od igral Plut hvaljezo epizodo starejšega „varšavčana“, ki si žče skrivne uste za svojo izžarnost pri kupljivih devicah. No, če bi tudi dobro masko elegantnega osivkelega vživela.

Živeče, nego v celom moški, an učinkovale ženske moči. Naslovno vlogo je kot gost igrala gospa Setinska. Postrani

omenjeno zbuja naslov „Ašantka“ misel, da gre za veselo komedijo. Pa tudi v igri kot taki je razlaga, zakaj krsti Lonski svojo ljubico za Ašantko, prisiljena sentimentalnost in ni ravno potrebna. Menda je avtor le bolj iskal naslova, ki bi vzbujal pozornost. Okrog leta 1906, ko je bilo to spisano, so menda na Dunaju ravno imeli svoje šale in pikantne zgodbe s karavano Ašanti-zamorcev. Beseda je postala tedaj popularna.

Setinska je igrala zelo živahno, ne da bi pokazala kaj izrednega, individualnega. Povdarjala je spretno nelep strani vlog, pomanjkanje čutenja in tudi mačje laskanje ženske, ki je v duši samo prostiku, ter strahopetnost takih deklet pred vsako brutalnostjo. Vnanost Setinske je prav ugodna; čedno mlado lice in gibčen, ravno dovolj polen stas srednje velikosti. Če je to bilo gostovanje na angažma, naj uprava gospe Setinske kar sprejme. Nam bo zelo dobrodošel prirastek premagljivega števila naših igralcev. Posebno za nalvko bo dobro vporabaa; ima mnogo sigurnosti in dosti rutine. Na toliko se da sklepati po tem enem večeru. Morda pa to ni vse. Iz kake njene nepravilne slovensščine je bilo polavoma izpoznači, da mora biti Hrvatica. V celom: Prav dobro došla nam!

Juvanova, hčerka, se napravljaa. Malo vlogo v 3. aktu je čisto srčkano odigrala. Ne da se pri taki precej nevtraln epizodi povedati nič posebnega. A splošni čut, ki ga izraža vzbudi, pomeni nekaj. In Juvanova je interesirala.

Rakarjeva je v skladu z igro bila parkrat na odru kot „mamka“, t. i. menda rufijanka, ki ima „staka“ dekleta na kvartirju. Ni imela dosti posla z vlogo.

Najboljše spisan akt je drugi, najmedlejši prvi. Ponavljam pa: Skoda za trud.

Lepakom na ulicah je dočepljen srmežljivo rožnat listek, da izra mladini ni primerna. Saj tudi res ni. Ali so pa „Tri muske“ mladini, t. i. ljudem menda izpod 18 let, bolj primerne ali „Othello“, „Hamlet“ in še marsikaj? Če se ne motim je smel v Wildhausovo „Ljubezni“ ali vsakdo? Tam bi bil hitek bolj na mestu. Tukaj je le neupravičena reklama za medlo delo.

Zdravstvo.

Dr. Demeter Bleiweis-Trsteniški.

KAKO NAJ NEGUJEMO LASE?

Človeštvo je od nekdaj čislalo lepe lase. Homer jih prištevaa darovom Afrodite. Pričenši za Asiri, Perzi in Egipčani so že najstarejši narodi posvečali negovanju las veliko skrb. Grki in Rimljani pa so jih smatrali za najodličnejši okras glave. Preprosto pa vendar tako slikovito spleteni lasje, kakor jih kažejo grški in rimljanski ženski kipci, bodo napravljali vse čase dojem lepote. Od dobe cesarja Avgusta sem je postal lišp v lasih vedno bogatejši in obilnejši. Tudi v srednjem veku so skrbno gojili lase, če prav se je tedanji ženski svet po večini posluževal oglavnic. Celu prirodni narodi lepotičijo na vse mogoče načine lase. V zgodovini kulturnega človeštva se je le trikrat pripetilo, da je žensstvo žrtvovalo ta svoj lepi naravni nakit modi. V prvič je bilo to za časa francoskega konzulata, ko je prišla v modo frizura à la cesar Tit. Toda bila je to reakcija na nebotične vlasulje in napudrane frizure predhodne dobe. V drugič se je ta moda pojavila okoli leta 1890., toda sledili so ji kmalu do tilnika padajoči kodri à l'enfant, na kar so se zopet uveljavili dolgi lasje. V tretič doživljamo to modo dandanes. Toda nobenega dvoma ni, da ji bo tudi to pot kmalu odklenalo, žensstvo pa uvidelo, da ni lepšega kinča, kakor so dehteči dolgi lasje, ki se opletajo naravne lepote telesa.

Kakor vsi organi zahtevajo tudi lasje skrbno nego. Treba je, da ohranimo zdravo lasišče, to je kožo na glavi, ki daje lasem oporo in potrebno hrano. To pa dosegamo z rednim izpiranjem z vodo in milom, s katerim odstranjujemo lusnine, odvšnji kožni loji in razno nesnago. Kolikokrat naj se vsi tako izpiranje, je odvisno od tega, ali je lasišče bolj mastno ali pa suho. V prvem slučaju naj si operajo ženske gla-

vo vsake 3-4 tedne, pri suhem lasišču pa vsakih 4-5 tednov. Moški lahko še čedše, ker je pri njih postopek dokaj enostavnejši. Pri izpiranju se vsikdar poslužujemo tople vode 30-35° C. H koncu pa lahko sledi nagel poliv s prestalo vodo, kar posebno okrepi lasišče. Pri običajnem uporabljanju mlačne vode le-to omadi, umivanje ali celo tuširanje z mrzlo vodo pa ni prikladno živčevju. Pri plavh lasih vzamemo kamilično obáro (tri prste rimskih kamilic na 2 l vode), ki varuje svetlo barvo las. Ako je voda trda, pridenemo dve žlički boraksa ali sode.

Kot mila nam služijo nevtralna mila v kosih, pri suhem lasišču preko-tolsta mila, zlasti katranovo milo ali piksavon, pri mastnem lasišču pa žvepleno milo. Mesto nevtralnega mila nam tudi dobro služi milni špirit (Spiritus saponatus), ki mu kot dišavo lahko dodamo par kapljic bergamotnega ali sivke-nega olja. Milnico ali milni špirit pa je vitirati v kožo in ne v lase. Ko smo lasišče dobro oprali, splahnili pene in h koncu napravili poliv s prestalo vodo, je treba glavo dobro otresti z mehko brisačo. Na to pustimo lase razgrnjene sušiti. Sušenje lahko pospešimo z električnom vetrnico, ki obenem ogreva zrak ali z drugimi zmernimi ogrevalnimi napravami. Nikdar pa ne sme toplotno žarjenje postati neprijetno, ker to brez-dvomno škoduje lasem. Proti običajnemu šamponiranju ni pomisleka, ako ni združeno s hitrim osuševanjem, n. pr. s pomočjo plina, ki je škodljivo.

Po izpiranju v kožo lahko vteremo malo mas ščobe, n. pr. 2% salicilno olje, 5% žvepleni vazelin ali pa običajno brantino. Pri suhem lasišču in medlih lasih napravimo to lahko čedše, en-do dvakrat na teden.

Cesamo in kratkimo lase lahko čvrsto, vendar moramo gledati na to, da konci ščetin pri kratkaj in zob pri glavnikih niso preostri, ker se sicer na lasišču pojavljajo najmanjše praske. Zla-

sti opažamo to pri gostih glavnikih, takozvanih ušivcih. Glavnike in krtače čistimo z vročo milnico, ki ji na l vode pridamo žlico salniijaka.

Proti običajni masazi lasišča ni pomislekov, izvršuje naj se s pomočjo 2-3% salicilovega olja. Ako se lasje na koncih cepijo, porežemo ali osmolinimo končine približno vsake 3 tedne za 1 cm. Misel, da striženje pospešuje rast las, je napačna; pri tem se le okrepi in odebeli posamezni las, na bujnost rasti pa je to brez učinka. Prav priporočljivo je vsakotedska (pri moških še čedša) uporaba lahkega spirituozne vode za lase, n. pr. bay-ruma, francoskega žganja ali 4-5% rezorcinovega špirta, ki mu lahko dodamo kako dišavo. Tak špirit za lase je v majhnih količinah vitirati v kožo. Ker vzamejo spirituozne tekočine, lasem nekaj naravne masčobe, jim lahko dodamo malo olja in sicer najbolj ricinovega olja (1/2 gr na 100 gr tekočine), ki je lasem najbolj prikladno in jih najmanj zamaše. Ali pa si po uporabi spirituozne tekočine vteremo eno prej omenjenih masčob.

Pri dolgih ženskih lasih je treba posvečati pažnjo tudi frizuri. Nikakor ni priporočljivo napravljati prečo vedno na istem mestu, ker postajajo lasje tu lahko redki. Da je pogosto umetno kodranje las z železom, ondulanje itd. škodljivo, menda ni treba poudarjati. Prav tako škodujejo lasem obilni umetni volčki.

Čini bolj imeljno glavo prosto. Težki klobuki, čelade pri vojakihi itd. povzročajo neprimerno znojenje in kvartirjo lasišče. Velikega pomena so splošne higijenske naprave. Intenzivno nogovanje telesa, kopeli (pri katerih naj pa zlasti ženske zavarujejo lasišče pred mokroto), preudarno izvajanje sporta, pregibanje na prostem, sobna gimnastika itd., krepijo posredno tudi lase in njih rast.

Ako se pa pojavljajo prekomerna prhljaji, srbečica v lasišču, močnejše izločanje tolišče ali celo izpadanje las, gre že za obolenja, ki zahtevajo čim prej njega sistematskega lečenja. Tu je torej treba zdravniškega nasveta.

Razgled po slovanskem svetu.

Boj proti korupciji. Povojna doba je zanesla v velik del sodobne družbe korupcijo in pokvarjenost, ki jo opažamo skoraj v vseh državah. Ni še utihnila znana petrolejska afera v Ameriki ni še pozabljen francoski škandal s kovinami za reparacijo opustošenih krajev, se je v spominu špirtova afera v Českoslovaški, ki je imela za posledico, da je predsednik senata dr. Praček odstopil, ker na osebi v tem položaju ni smela ležati niti najmanjša senca suma, da je v zvezi s finančno špekulacijo isti strogi kriterij češke javnosti, ki je tako strogo postopil v Praško-kovem slučaju, je spravil zdaj na dan drugi slučaj korupcije, ki posadi njene udeležence na javno obtožno klopi. Ministrstvo narodne obrambe je namreč ugotovilo, da bencin, ki ga dobavljaa v vojne svrhe družba „Nafta“ ni one kvalitete, kakršna je po vzorcih naročena in plačana. Preiskava je kmalu aognala, da ima v tej zadevi svoje prste obsežna goljufija, ki jo je zakrivila imenovana družba s pomočjo nekih višjih funkcionarjev v ministrstvu narodne obrambe. Skoda, ki jo je pretrpela država, še ni povsem ugotovljena, toda jasno je, da je ona ogromna, ker je preiskava dose-daj pokazala, da je samo vsota, izplačana za podkup obtoženih oseb, znaša nad 1 milijon Kč. Obtoženi vojni funkcionarji, kakor tudi še družbe „Nafta“ Brnoli, so seveda že pod ključem kamor jim je sledil tudi glavni urednik „Českoslovaških Službenih Novin“ dr. Svatek, ki je znan češki javnosti s svojimi obsežnimi družabnimi vezami. Osebito Svatkova udeležba v tej aferi je izzvala splošno senzacijo, ker je prireditel na dan pred aretacijo veliko recepcijo, na kateri je bilo navzočih 130 oseb iz najuglednejših praških krogov in velik del praški diplomatov. Energičen nastop vlade, ki stavlja take ljudi ne glede na njihov položaj pred forum javnega sodišča, je izzval med ljudstvom veliko zadovoljstvo. Preiskava se še nadaljuje in podrobni rezultati bodo v kratkem objavljeni.

sno in hladno kakor načelnik ter nekaj zvečil.

»Kaj želite?« je vprašal, ne da bi gledal Vando.

Vanda je videla resni sobarični obraz in zalito Finkelovo postavo, ki je najbrž ni poznal in je zardela.

»Kaj želite?« je ponovil zobozdravnik, topot že jezno.

»Zobje me bole ...« je zašepetala Vanda.

»Aha ... kateri zobje? Kje?«

Vanda se je spomnila, da ima en zob votel.

»Spodaj na desni ...«

»Hm ... Odprite usta!«

Finkel se je namršil, zadržal sapo in ogledoval bolni zob.

»Boli?« je vprašal in popraskal po zobu z neko iglo.

»Boli ...« se je zlagala Vanda. Če bi ga spomnila, bi me gotovo spoznal,« je mislila.

»Ampak ... sobarica ... čemu stoji tu?«

Finkel ji je hipoma kakor lokomotiva pihnil naravnost v usta in rekel:

»Jaz bi ga vam ne svetoval zaliti. Od tega zoba itak ne boste imeli nobene koristi.«

Anton Čehov:

Znan moški.

Krasna Vanda, ali, kakor je bilo zapisano na potnem listu, častna meščanka Nastasja Kanavkina, je izstopila iz bolnice in se je nahajala v takem položaju, kot še nikdar poprej: bila je brez stanovanja in brez vinarja denarja. Kaj naj počne?

Najprej se je odpravila v zastavljalnico in je tam zastavila prstan s turkizom, svojo edino dragocenost. Za prstan so ji dali en rubelj — kaj je en rubelj? Za en rubelj ne dobiš ne moderne kratke jopice, ne visokega klobuka, ne nizkih čevljev bronaste barve; brez teh stvari ji je bilo, kot da je naga. Zde'o se ji je, da ne gledajo nanjo samo ljudje, ampak tudi konji in psi, in da se norčujejo iz njene preproste obleke. Samo na obleko je mislila; kaj bo jedla in kje bo spala, je ni niti najmanj vznemirjalo.

»Da bi vsaj srečala kakšnega znanega moškega ...« je mislila. »Izposodila bi si denar ... Odrkel mi ne bo nobeden, ker ...«

Toda znanih moških ni bilo. Zvečer jih je lahko dobili v Renesansi, toda v Renesanso ne pustijo v tako prosti obleki in brez klobuka. Kaj naj počne? Ko si je že dolgo časa belila glavo in se je žele naveličati, i hoje, i sedenja, i premikovanja, se je odločila, poslužiti se zadnjega sredstva, iti h kakšnemu znanemu moškemu na stanovanje in ga prositi za denar.

»H kateremu naj bi šla?« je premišljevala. »K Miši ne morem, on je oženjen ... Rdeči stavec je sedaj v službi ...«

Vanda se je spomnila zobozdravni-ka Finkla, pokristanjenega žida, ki ji je pred tremi tedni podaril zapestnico in ki mu je nekoč pri večerji v nemškem klubu zila vrček piva na glavo. Ko se je spomnila na tega Finkla, se je silno vzradostila.

»On bo gotovo dal, samo da bi ga dobila doma ...« je mislila med potjo k njemu. »Če pa ne bo dal, mu vse svetilke pobijem.«

Ko je stopila k zobozdravnikovim vratom, je že imela pripravljen načrt. Smehljaje bo priletela po stopnicah, skočila v zdravniški kabinet in zahteva-

la petindvajset rubljev ... Toda, ko je prišla za zvonec, ji je ves načrt menil nič tebi nič izginit iz glave. Hipoma se je zbala in je trepetala, kar se ji ni še nikdar zgodilo. Predzrna in nesramna je bila le v pijani družbi; sedaj pa, ko je bila le občejena v priprosto obleko, je igrala vlogo navadne beračice, ki jo lahko odslove, sedaj se je čutila plašno in ponižano. Bilo jo je sram in strah.

»Mogoče me je že pozabil ...« je mislila in se ni upala potegniti za zvonec. »Kako naj stonim predenji v taki obleki, kakor beračica ali kakšna malomeščanka?«

V neodločnosti je pozvonila. Znotraj so se čuli koraki; bil je vratar.

»Ali je zdravnik doma?« je vprašala.

Sedaj bi bila raje videla, da bi ji vratar rekel »ni«. Toda ta jo je namesto odgovora spustil v predsobo in ji slekel suknjo. Stopnice so se ji zdele krasne in razkošne, toda od vsega razkošja je zapazila predvsem veliko zrčalo, ki je uvidela v njem capinko brez nizkih čevljev bronaste barve. Vandi se

— Tragedija povojnega zakona. V torek je bila izrečena v Brnu obsodba v procesu proti Hildi Hanikovi, njeni materi Chorvatovi in mladenčcu Veselému, ki so odgovarjali radi zločina uboja, izvršenega nad možem Hanikovo, bivšim kapitanom črni vojske. Porota je obsodila Hildo Hanikovo na smrt na večalih, njeno mater Chorvatovo na 20 let ječe. Veseloga pa na 3 leta ječe. S tem je končan senzacionalni proces, ki ga je spremljala občinstvovališka javnost ves teden z veliko napetostjo in izrednim zanimanjem. Sam tragični slučaj se ne razlikuje mnogo od drugih stičnih slučajev nesrečnih povojnih brakov. Hilda Hanikova, lepa žena, ki jo je njen pokojni mož zelo ljubil, ni bila v tem zakonu srečna, ker denarna sredstva njenega moža niso odgovarjala zahtevam lepe žene. V stalni zvezi z drugimi moškimi je pomisljala o tem, kako bi se iznebila svojega moža, ki ni hotel privoliti v ločitev. V to svrhu se je poslužila navične ljubozne svojega rojaka Veseloga, ki ga je zapeljala njena mati, da ubije kapitana Hanika na velikih jesenskih manevrih. Ker je Veseloga krivo delo izvršil, sta mu dala Chorvatova in Hanikova potrebna sredstva za pobeg, toda mladenič je bil na Slovaškem aretiran in spravljen pod ključ. Nesrečnež je videl v Hildi ideal čiste ljubozne in krasne ženske, ki je trpela gmotno pomanjkanje in je morala prenašati ljubimčev osvojenega moža in zato je sploščka prevzel vsa krivdo nase. Šele pozneje med razpravo, ko je izvedel da zveze Hanikove z drugimi moškimi, je ves razočaran priznal resnico. Proces je bil poln dramatičnih scen, povečanih s tem, da se Hanikova nahaja v 7 mesecu nosečnosti in uporno trdi, da je otrok deteta, ki se rodi, ubiti častnik. Koliko zanimanja je vzbujal ta proces, sledi iz tega, da je bil ves čas ogromen naval na sodno palačo in da mnogi radovedneži niso mogli dobiti vstopnice, ki so jih prodajali po več 100 Kč. Obsodbo je javnost sprejela z odobravanjem, kajti splošno prevladuje mnenje, da je sodišče pravično kaznovalo dve ženski čilji žrtvi je postal mladi Veselý, ne pa zločina uboja kapitana Hanika. Ta vtis podpira še bolj izjava pokojnikove matere, ki je rekla, da Veselému oprosti, ker je bil za njenega nesrečnega sina, da počiva pod zemljo, nego da živi še nadalje v peku med tema dvema ženskama.

— Smrtna obsodba radi vojne vojnustva. To dni je bil obsojen na smrt in ustreljen sovjetski častnik Džobenko, radi vojnega vojnustva v prid Poljske. Obtožnica je navajala pošiljanje važnih dokumentov o razmerah v rdeči armadi poljskemu vojaškemu atašeju v Moskvi. V to svrhu je obsojen potoval večkrat na Don in Harkov. Da skrije svoje vojnustvo delo je otvoril v Moskvi knjižnico za vojno-tehnične spise, kjer so se sestajali po zahtevu obtožnice najnevarnejši poljski vojniki.

— Ukrajinci za sovjetsko Rusijo. Za nekaj časa je opaziti v ukrajinskem političnem življenju preokret v prid sovjetske Rusije. Nagnjenost in simpatije napram sovjetskemu režimu so sedaj odkrito pokazali tudi vsi ukrajinski kulturni krogi. Ukrajinska akademija znanosti v Kijevu, veliko število ukrajinskih kulturnih društev in korporacij ter emigranti na čelu s profesorjem Gruševskim so izdali proklamacijo na ukrajinsko emigracijo, v kateri jo pozivajo, naj preneha z nadaljnjim bojem proti sovjetski vladi in prizna potrebno federacijo med Ukraino in ostalo Rusijo. Petlurovo politiko oboja ta deklaracija kot proti narodno.

— Novo gledališče v Varšavi. V kratkem bo končana obnova gledališča »Rozmankovci«, ki je pred kratkim pogorelo. Novo gledališče bo urejeno na najmodernejši način in preskrbljeno z vsemi tehničnimi izumi za modern odel. Otvoritev se izvrši na svečan način na dan poljskega narodnega praznika 3. maja. Novo gledališče se bo imenovalo »Teater Narodowy«. Njegov šef Ostervi je odpotoval po raznih poljskih mestih, da angažira čisto nov igralski ansamble, ki bo eden najboljših na Poljskem.

Se malo je popraskal v zobru in ji namazal ustnice in dlesno s svojimi tobaci prsti. Nato je zopet pridržal vazo in ji segel v usta z nekim mrzlim predmetom. Vando je hipoma strašno zabolelo; kriknila je in zgrabila Finkela za roko.

»Nič hudega, nič hudega...« je mrmljal. »Ne se bati. Zaradi tega ne boš umrla. Le pogumi!«

Okrvavljeni tobaci prsti so prinesli izdrtili zob k njenim očem. Pristopila je sobarica in ji podstavila kozarec k ustim.

»Doma si izplaknite usta z mrzlo vodo...« je rekel Finkel, »pa se vam bo kri ustavila...«

Stal je pred njo kakor tisti, ki čaka, da ga končno puste primiru in odidejo.

»Zbogom...« je rekla in se obrnila k vratom.

»Hm!... Kdo mi bo pa plačal za delo?« je vprašal Finkel s smehljajočim se glasom.

»Ah, da...« se je spomnila Vanda; zardela je in dala pokristjanjencu rubelj, ki ga je bila prejela za prstan s turkizom.

Zunaj je bilo še bo'j sram, kot poprej; toda sedaj je že ni bilo več sram revščine. Sedaj že ni več videla, da ne nosi ne visokega klobuka, ne moderne čepice. Gredeč po ulici je pljuvala kri in vsak rdeči pljunek ji je prišel o njenem življenju, o nelpcem, težkem življenju, o žalitvah, ki jih je pretrpela in jih bo še morala prenašati jutri, čez osem dni, čez eno leto, celo življenje, tja do smrti...

»Oh, to je strašno!« je šepetala. »Moj Bog, to je grozno!«

— Položaj narodnih manjšin na Poljskem. Narodne manjšine na Poljskem so že davno pritožujejo, češ da jih poljske oblasti zatirajo in zapostavljajo. Tudi nekateri poljski politiki so že opetovano kritizirali vladno postopanje. Z ostrim protestom se jim je pridružil sedaj tudi ruski poslanec v poljskem parlamentu Serebrenikov, ki je te dni nastopil z odločnim protestom proti kršitvi manjšinskih pravic. Serebrenikov je primerjal teorijo versailske pogodbe, ki garantira, kakor tudi poljska ustava, narodnim manjšinam formalno enakopravnost. S poljske poljske vlade, ki namenoma in dosledno gre za tem da vse narodne manjšine na Poljskem polonizira

in pokotni. Poljski smatrajo vsak memorandum narodnih manjšin, poslan Društvu narodov, za izdajalstvo, ki ga kategorično obojajo. Izvzemi nekatere ukrajinske šole, poljske narodne manjšine sploh nimajo svojih šol. Osebito ruske šole so oblasti takoj po prevratu zaprle. Vse to je izzvalo med narodnimi manjšinami tako nezadovoljstvo, da zadostuje najmanjša iskra, da izbruhne požar. Nobena manjšina ne pričakuje od poljske zakonodaje pravičnosti in nima več pravega zaupanja v Društvo narodov, temveč pričakuje rešitve od vzhoda, kar je za poljsko državo zelo nevarno.

njen dom »tako dolgočasen«, toda ne stori ničesar, da bi zvišala njegovo privlačnost in zavetišč, ter v njem prebiva kolikor manj mogoče. 24) Ki misli, da se ne izplača, da bi se počela s čitvom za samozabrazo in za splošno izobrazbo, zapravlja čas s čitanjem dvomljivih romanov. 25) Ki prihaja k sajutruku vedno prepozno, v stierm šahu, nepočesana. 26) Ki izda vse, kar koli dobi, le za obleke, da bi napravila na zunaj dober vtis, medtem ko je njena mati primorana, da za sebe popravi in prekrija stare obleke, pišč in čepice. 27) Ki se, ako je uboga, druži le s bogatejšimi ter se sramuje, da bi vzela svojo mater sboj na sprehod ali da bi povabila svoje znanke na svoj dom ali da bi jim povedala kje stanuje. 28) Ki se obotavlja delati ter si domneva, da bi se s tem zmanjšal njen ugled pri njenih znanhah, katere misli, da je za njo prenizko, da bi pomagala podpirati svoje rodbino, ali ki se sramuje povedati svojim znanem, da dela zato, da bi se preživljal. 29) Ki misli da je za njeno mater vse dobro, ki nima do nje nobenega spoštovanja, ki jo v vsakem oziru zanemarija ter dopušča, da bi mati delala kot suženj in se oblačila kot hračica ter ji povsod strogla, medtem ko ona sama zapravlja čas z lenobo in z napravljanjem ali pa leži v postelji in bere romane. 30) Ki se sramuje svojih »staromodnih« roditeljev in se stalno opravičuje pri njihovega slabega govora, radi njihovih napak proti lepemu vedenju, radi njihovih zastarelih misli, ki jim dopoveduje, da ne odgovarjajo današnji dobi da so se časi od njih mladosti spremenili, da so ljudje dandanes mnogo bolj svobodomislalni, dekleta pa mnogo bolj svobodna.

Kratkočasnice.

Pogovor na planinah.

Turist vodniku: Ne bo dolgo in bomo z letalom poleteli gor...

Vodnik: Že mogoče, saj dobi pa že lahko sfičite.

Razlika.

»No torej, vidva sta srečno poročena?«

»Res je, ona je srečna in jaz sem poročen!«

Anekdotična o Voronovu.

V Parizu kroži sledeča anekdotična o Voronovu: Nekaj stari gospod bi bil rad pomlajen od glasovitega profesorja.

»Ce hočete postati 20 let stari je rekel Voronov, »stane to 30.000 frankov, ako hočete biti 25 let stane 50.000 frankov in 30 let 70.000 frankov.

»Bil bi rad star 18 let je odvrnil stari.

»Dobro! To stane 100.000 frankov. Operacija je uspeša. Starec je izgledal kot čili mladenič. Profesor Voronov se je naravno veselil svojega uspeha in predložil je svoj račun.

»Mladi je presenečen obstal.

»Sem Vam li obljubil 100.000 tisoč frankov? To se je moralo dogoditi v moji starosti ko sem bil še dočela otročji.

»Pogodba je tu. Jasna in razločna«, je odvrnil hrup. »Meni je vseeno, je rekel mladenič smeje. To me ne briga prav nič. Obrnite se na mojega očeta, jaz nisem polnoleten.

ČRN SNEG NA ALASKI.

Iz Citre City v Alaski prihaja vest, da je v visokem gorovju dežele snež hipoma spremenil svojo barvo. Kakor je čuti absurdno, je snež, ki je tekom zadnjih tednov v ogromnih množinah naletaval na vrhove gorovja, nenadoma počrnel. Več turistov, ki so privrati opazovali črni snež v severo-ameriškem gorovju, je prvotno menilo, da so postali žrtve optične prevare. Znano je namreč, da turisti, ki hodijo več dni po snegu in nimajo snežnih očal trpe na barvni slepoti. Neka turistinja, ki je prva odkrila črn snež, je o tem poročala v kraju City, vendar ji tega ni nihče verjel. Kasneje je odpotovala ista ekspedicija še enkrat na pot in resničnost trditve, da je v

Alaski črn snež, potrdila. Ta naravni čudež je osial dolgo časa zaponeka; končno pa je meteorološki zavod v Los Angelesu izdal bulletin, ki to skrivnost na enostaven način razjasnjuje.

Ni to novo odkritje, tako navaja okrožnica meteorološke postaje, da je v nekaterih visokih gorovjih Amerike črn snež. Že pred desetletji so opazili ta fenomen, ki je popolnoma naraven, kajti to so črni črvički, ki se vgnezdijo v snež. Te drobne živalice, ki v milijardah pokrivajo vrhove naših gor, spreminjajo svoje naravno bivališče t. j. snež v črno barvo. Velikost teh črvičkov je različna; nekateri eksperimenti so vidni samo pod mikroskopom, drugi dosežejo pod ugodnimi okolišninami tudi dva centimetersko velikost. Kakor muhe enodnevne žive tudi te živalice samo 24 ur. Če solnčni žarki površino snega segrejejo, zlezajo te drobne živalice iz svojih lačec in v milijardah lezejo po snegu. Ko solnce začne za zahajati globoko v snežno maso in črni snež postane zopet bel, s čim se prehranjujejo te živalice? To vprašanje je zanimivo več učenjakov in končno se je ugotovilo, da v snegu žive male mikroskopske alge, ki so v stanu organizirane bitja, kot so snežni črvički, prehranjujejo. Te alge uspevajo samo v Alaski. Radi tega je razumljivo, da je bil čudež narave do sedaj opažen samo tam.

Priljub.

• Prevoz krste z aeroplanom. Na zračni poti zrakoplovstva prepeljana krsta s mrličem. Na letalu so prepeljali truplo nastavnice Lloyd banke v Kölnu, ki se je ponesrečila. Bil je rodom iz Londona.

• Trinajstletni borzljane. Na berzski borzi so imeli pretekle dni veliko zabavo. Privedli so borzljane Adolfa Neumannu velike ovacije. Nekaj špekulant je ugotovil, da je Neuman šele 13 let star. Rojen je namreč 29. februarja 1872. in je radi tega samo trinajstkrat mogel praznovati svoj rojstni dan. V dar je dobil toliko zavrtkov bombonov, da je vzklilnil: »Hvala Bogu, da imam samo vsako četrto leto god!«

• Karambol dveh tetel. V zračnem pristanku Dextforda na Angleškem sta pred dnevi trčili skupaj dve letali. Oba piloti sta se smrtno ponesrečila. Istovčasno je v Biggin Hillu v centralni londonske zračne obrambe trčeli v globino dvopločnik. Dva letalca sta bila mrtva, eden pa težko poškodovan.

Opkarniški stroji

Je kompletno opremljen za opre...

Medla, torval, glasovi, trčevje in izstavlja

Kamionolomni stroji

Transportne in razkladalne naprave

Je kompletno in opremljeno s...

Zaradni, žrtipcl, vltiti za rudoike

(Förderhaspel)

Je kompletno opremljeno s...

Opniti riavaga in kovinskega litya

Je kompletno opremljeno s...

Opniti za sleharice

Je kompletno opremljeno s...

LUDWIG

HINTERSCHWEIGER & CO

MASCHINENFABRIK EISENGESERIE G.m.b.H.

LICHTENEGG BEI WELS O.B.

štov. 17.

Zaslopnik za Stojenke, Koroške in Jugoslavije

AUGUST LECHNER, GRAZ

WILHELMSTR. 10, I. STAGE

To in ono.

ZAPOSLENOST V POEDINIH AMERIŠKIH DRŽAVAH.

II. V naslednjem nadaljujemo pregled, ki ga je Department of Labor objavil glede sedanja in prihodnje zaposlenosti v poedinih državah:

OHIO. Dela se v vseh industrijah, razun v onih, ki so se sezonalnega značaja. Prav malo je nezaposlenosti. Stavbnih gradenj kot letos še več kot lani. V rudarski industriji pa ne izgleda posebno dobro za najbližjo bodočnost; ta industrija obratuje sedaj le 50 % in mnogo rudnikov je popolnoma zaprtih. Cestne gradnje po državi se bodo nadaljevale, kar pomenja delo za mnogo izurjenih in polizurjenih delavcev. Farmarji so imeli precej uspešno leto in njihovo razpoloženje glede bodočnosti se je spremenilo od pesimizma do precej nadpolnepega pričakovanja. Radi lanske težkote z udnianiem poljedelskih delavcev se farmarji nekoliko bolj obdelati več zemlje; posledica utene biti skrčenje nasevov v nekaterih delih države. Zaposlenost bo brezdvomno stalna; ne bo ni velikega pomanjkanja delavcev, ni velike nezaposlenosti. Izurjenih in neizurjenih delavcev je približno ravno toliko, kolikor jih je treba.

PENNSYLVANIA. Tekoče leto dobro izgleda, zlasti v stavbni industriji in javnih gradnjah. Delo v jeklarni industriji na je postopoma pojemalo. Ravnotako v industriji, ki so z njo v zvezi, kot v premogovnikih, livarnah itd. — Naročila za stavbno jeklo, ki naj služi za letošnje stavbne konstrukcije, bi morala pa vzpostaviti jeklarno industrijo v normalno stanje, kar se tiče produkcije in zaposlenosti. Tačas je onatati nekoliko nezaposlenosti, večinoma radi običajnih sezonalnih vzrokov. Oni, ki so izgubili delo, so pa večinoma ponovni delavci in črni, ki ne iščejo zopet dela, marveč se po zimi selijo na jug. V antracitnih premogovnikih se dela v polnem obsegu. Pričakuje se, da sedanja produkcija in zaposlenost v istih bo nadaljevala tokom vsega tekočega leta. V bituminoznih premogovnikih ne bo več dela, čim se razmere v jeklarni industriji zopet izboljšajo. Gradnje državnih cest bodo zaposlovale veliko maso delavcev celo leto, kakor je to bilo tudi lani. Farmarji so konservativni glede izgledov za tekoče leto in bržkone se bo zasejalo manj žita.

TEXAS. Tu je jako malo nezaposlenosti. Letos dobro izgleda za delo. Izvzemši morda premogarstvo in delo pri petrolejevih vrelcih, bo dela za vse vrste delavcev še več kot lani.

UTAH. Potreba in zaloga delovnih moči se približno pokriva. Industrija dobro obratuje in za letos dobro kaže. Potreba po delavcih bo ravno tako velika kot lani. Pričakuje se zboljšanje poljedelskih prilik, kar pa je odvisno od tega, koliko poljedelskih delavcev bo na razpolago.

WASHINGTON. Tu je le toliko nezaposlenosti, kolikor je običajno po zimi. V industriji, poljedelstvu in sploh so izgledi za tekoče leto jako dobri. Lesna industrija, ki je ena izmed najglavnejših obrti v tej državi, se stalno oporavlja. Industrija losovih konserv stoji sijajno in bo potrebovala bržkone še več delavcev kot lani. Večjo zaposlenost je pričakovati v vseh industrijah.

jah. Izurjenih delavcev odločno primanjkuje, zlasti v lesni in jeklarski industriji. Vendarle bo nekaj nezaposlenosti tekot januarja in februarja vsled sezonalnih vzrokov.

WEST VIRGINIA. Sedaj je v večjih mestih nekoliko več neizurjenih delavcev kot jih je treba, in to vsled sezone. Ali tekom leta bo potreba po neizurjenih delavcih ravno tako velika in bržkone še večja kot lani. V stavbnih in cestnih gradnjah ho veliko dela. Rudniki v tej državi pa delajo jako počasi. Čeni se, da polovica premogovnikov sedaj popolnoma počiva, in oni, ki so v obratu, delajo na polčas. Radi tega je bila precejšnja nezaposlenost med premogarji; kakor vse kaže, bo tekom leta približno ravno zadosti premogarjev za potrebe te industrije.

WISCONSIN. Tu je malo nezaposlenosti in, kar se tiče dela, tekoče leto dobro kaže. Morda ne ho letos toliko gradenj kot lani; nezaposlenosti pa v tej stroki ne bo. Za cestne gradnje bo potreba več delavcev kot lani, ako se hoče izvršiti nameravani program. Farmarji so imeli srednje dobro leto; obdelalo se bo letos ravno toliko zemlje kot lani.

WYOMING. Tekoče leto dobro kaže, zlasti v petroleški industriji. Instalacija desetmilionske električne naprave v Salt Creek petrolejevem polju pomenja več dela za mašiniste, izurjene, polizurjene in navadne delavce. Cestne gradnje bodo zaposlovale veliko delavcev. Farmarji niso tu imeli nič kaj dobre letine, deloma radi slane, deloma radi pomanjkanja poljedelskih delavcev.

O. S. Marden:

NE OŽENI SE Z MLADENKO.

Priladil dr. F. S.)

1) Ki je prepričljiva. 2) Ki je lena. 3) Ki je koketna. 4) Ki se ne zna prenegovati. 5) Ki ne ljubi otrok in živali. 6) Ki ne gleda na čisto in red svoje obleke. 7) Ki je verolomna in nezvesta svojim prijateljem. 8) Ki se vznemirja in jezi radi vsake malenkosti. 9) Ki je prijazna napram svojim častilcem, doma v rodbini pa je »neznosna«. 10) Ki se zanima v svojem življenju predvsem je za obleke in zabave. 11) Ki ni varčna in ki ne pozna vrednosti denarja. 12) Ki ne preneha, da bi bila druga hvaljena in občudovana. 13) Ki je drzna, zapovedljiva in trmoglava v svojem vedenju in v svojem govoru. 14) Ki misli, da njena mati ne potrebuje sprehoda, zabave in izprehembe. 15) Ki ponižuje svoje uslužbenstvo s tem, da ga kara in zmerja pred obiskovalci. 16) Ki si priljšča od vsega najboljši ter ne misli na druge. 17) Ki obrača na sebe pozornost na javnih prostorih s »kričočo« obleko, s kričočim glasom in s smehom. 18) Ki je nediskretna in pravi, da ji je vseeno, če jo ljudje opravljajo. 19) Ki se oblači po najnovejši modi, kadar gre na sprehod, doma pa ne skrbi za svojo zunanjost. 20) S tisto ne, koje muhe morajo prenašati ostali člani rodbine, da bi ne bilo nastopov in preprirov. 21) Ki skuša ohraniti mamljivo zunanost, dela pa dolgeve za obleke, cvetlice in za čipke. 22) Ki misli, da je vsakdo doma dolžan jo zabavati, namesto da bi si tudi ona prizadevala pripevati k skupni sreči. 23) Ki pravi, da je

val kot izvrsten govornik. Leta 1884 prevzame mesto načelnika narodne prosvete v Vzhodni Rumeliji ter začne energično akcijo za splošne Vzh. Rumelije za Severno Bolgarijo. Kot član stalnega odbora in načelnik narodne prosvete ureja »Narodni glas« in sodeluje v »Nauci« in »Zor«. V teh revijah je priobčil že v Carigradu spisano dramo »Vicenzo in Angelina« in dramo »Domovina«, ki jo je spisal v Pazardžiku. Po detronaciji kneza Al. Battenberga (l. 1886) nastale notranje zmote so ga prisilile emigrirati v tujino kjer je ostal do l. 1894. Po povratku v domovino je bil izvoljen za narodnega poslanca in imenovan za ministra javnih zgradb in prometa.

V času bivanja v tujini se je učil slikarstva v Florenci in Rimu, kjer je spisal znano delo »Pisma iz Rima« ter začel prevajati Dantejev »Pekel«. Iz Italije je odpotoval v Solun, kjer je postal profesor na bolgarski gimnaziji. Kmalu se naseli v Carigradu kjer sodeluje v revijah »Misel« in »Demica«, čije urednik je bil Vazov. V tej reviji je priobčil osnutek znamenitega romana »Luben Karavelov« in prva pisma iz Rima. V Carigradu je še spisal zbirko »Carigradski soneti«, »Detske gosli« in »Zgodovina splošne literature«. Kot minister narodne prosvete je Velickov l. 1895. predložil narodnemu sobranju načrt zakona o ustanovitvi slikarske šole v Bolgariji, ki je bil tudi sprejet in naslednje leto je Bolgarija dobila to šolo. S tem korakom je storil Velickov neprecenljivo uslugo bolgarski umetnosti in njenemu razvoju. Do konca l. 1898 je bil zoporedoma minister prosvete poljedelstva in trgovine. Obenem je sodeloval v revijah »Progres«, »Iztoke« in »Biblioteka za probo«, v kateri so izšli njegovi prevodi v stihih. Shkopsko-arhivska »Makbet« in »Molierovega« »Mizanrop« ter Raskinov »Atalija« v prozi. Leta 1902 je bil imenovan za diplomatskega agenta v Beogradu, kjer je ostal dve leti. Ko se je povrnil v Solijo, je dovilil in izdal

prevod Dantejevega »Pekla«, s katerim je ustvaril kontakt med bolgarsko in italijansko literaturo ter seznanil Bolgare z najveličajnejšim italijanskim pesnikom. V oktobru l. 1907 ga je bolezen prisilila, da je odpotoval v Grenoble, kjer je kmalu po prihodu umrl.

Njegova dela so izšla v krasni izdaji Iv. Vazova v 9 zvezkih. Ljublj sem v njem je delal Vazov, blagoroden in kremenit značaj, pošteno in nepokvarjeno dušo ter simpatično samozavest človeka, ki ve za svojo vrednost, pa je vendar skromen in priprost. Temperamenten in vihrav po političnem življenju je bil blag, dobrodušen in vesel kot zasebnik. Velickov je bil umetnik po duši in po naravi. Bil je talentiran slikar in strašno zaljubljen v slikarstvo. Kot pesnik je bil lirik. V svojih pesmih in prozi je bil idealist. Obliko je pogosto žrtvoval vsebini. V splošnem je bil Velickov oden izmed redkih bolgarskih umetnikov, moister besede, ki teče v njegovih umotvorih hitro, gladko, sveže in ki popolnoma izraža njegov iskreni, plamteči duh, njegov odkrit, bujni temperament in njegovo milo osebnost. Obširno literarno delo, obstoječe iz mnogih povesti, pisem, spominov in prevodov mu je zagotovilo najodličnejše mesto v bolgarski literaturi, osebito v beletristiki.

Mihalaki Georgijev.

Mihalaki Georgijev je bil rojen 11. avg. 1854. v mestecu Vidin, kjer je dovilil ljudsko šolo. Kot mladenič je posetil a svojimi starši Jeruzalem, kjer je preživel nekaj mesecev. Vtisi in lepi spomini na to potovanje so ohranjeni v nekaterih njegovih delih. Po povratku iz Jeruzalema je odpotoval Georgijev na Češko, kjer je nadaljeval svoje študije in z odličnim uspehom dovilil reahnjo gimnazijo in poljedeljsko Industrijsko akademijo v Taboru. V rojstno mesto se je povrnil 1874. Tu je postal profesor fizike in matematike ter poučeval do leta 1877. Kot mlad profesor je napisal več

znanstvenih razprav v reviji »Pravda«.

V času osvobodilne vojne l. 1877.—78. je preživel vse grozote obleganja mesta Vidin. Glinjive in grozne slike, ki jih je videl ta čas bodoči pisatelj, so predstavljale zanj bogat material za opazovanje, ki ga je pozneje spretno izkoristil v svojih povestih. Takoj po osvoboditvi je vstopil kot uradnik v finančno stroko. Čez nekaj let je postal znova gimnazijski profesor v Sofiji. Iz te dobe datira njegova učna knjiga botanike in bolgarske, ki se odlikuje po svojem bogatem prispevku k bolgarski botanični nomenklaturi. Nekaj let pozneje ga je izvolilo bolgarsko književno društvo, današnja akademija znanosti, za svojega rednega člana in zadnja leta svojega življenja je bil Georgijev tudi predsednik društva bolgarskih pisateljev in publicistov. Napisal je več znanstveno-strokovnih razprav, poleg tega pa se je uspešno udeleževal tudi na leposlovnem polju. Ena njegovih zadnjih del je povest »Tahr Bego-lica«, ki jo je predelal pozneje v snov za prvo bolgarsko opereto pod istim imenom.

Leta 1915. je težka paraliza priklenila pisatelja na posteljo. Nem in v težkih mukah je dočkal smrti ki je nastopila 14. februarja 1916. Leta 1921 je izšla zbirka njegovih del v dveh zvezkih s predgovorom Ivana Vazova. Povesti Georgijeva, piše Ivan Vazov, so mu osigurale splošen ugled in simpatijo ter ga postavile v vrsto onih samoniklih in krasnih talentov, s katerimi mora računati bolgarska književna zgodovina. Njegove povesti se odlikujejo z dvema vrtilama: a pravilnim reproduciranjem življenja in s humorjem. In v tem reproduciranju življenja je Georgijev tako originalen in samonikli, tako brez tujega vpliva, kakor malokateri drugi bolgarski pisatelj. Njegov dobrodušen, miren, bogat, globokočen humor predstavlja redko vrednost bolgarskega leposlovja, ki stoji Georgijeva de'a po vsebini in slogu njegovih del med najboljšimi pisatelji.